

Het
Nationale
Theater

2022

Koninklijke Schouwburg
Theater aan het Spui
Zaal 3

Jaarverslag

hnt.nl

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave.....	1
Bestuursverslag 2022	2
Financieel verslag	4
Verslag van de Raad van Toezicht	11
Personalia leden Raad van Toezicht	12
Verslag van de Ondernemingsraad.....	15
Wij zijn Het Nationale Theater.....	17
Prestatienormen in cijfers.....	22
Bedrijfsvoering.....	25
Governance.....	27
Personeel en organisatie.....	28
Bestuursverklaring subsidieverantwoording gemeente Den Haag	30
Enkelvoudige jaarrekening 2022	31
Enkelvoudige balans.....	32
Enkelvoudige staat van baten en lasten	34
Enkelvoudig kasstroomoverzicht.....	36
Toelichting op de jaarrekening.....	37
Toelichting op de enkelvoudige balans	40
Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen	52
Toelichting op de enkelvoudige staat van baten en lasten.....	53
WNT-verantwoording 2021 Het Nationale Theater	61
Geconsolideerde jaarrekening 2022	70
Geconsolideerde balans (na verwerking voorstel resultaatbestemming)	71
Geconsolideerde staat van baten en lasten	73
Geconsolideerd kasstroomoverzicht	74
Toelichting op de geconsolideerde balans en staat van baten en lasten	75
Overige gegevens.....	76
Bijlage 1: Staat van baten en lasten per subsidiestroom.....	77
Bijlage 2: Categoriele exploitatierekening HNT Productie (Model 11b OCW)	79
Bijlage 3: Categoriele exploitatierekening HNTjong Productie (Model 11b OCW)	81
Bijlage 4: Prestatiegegevens gemeente Den Haag en Ministerie OCW	83
Bijlage 5: Overzicht overige subsidies.....	90
Bijlage 6: Overzicht Theater Inclusief (10 september 2018 – 1 januari 2023).....	92
Jaar 4: 2022	92
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	95

Bestuursverslag 2022

Het Nationale Theater gooit woensdag vanaf 12.00 uur zijn grootste zaal open: de Koninklijke Schouwburg. Het publiek kan één uur lang repetities en voorproefjes bijwonen van voorstellingen waar op dit moment aan gewerkt wordt. HNT sluit zich aan bij de landelijke actie, maar niet als kapsalon. "Wij gaan open als theater – want dat is wat wij zijn: een theater. Een plek voor de ontmoeting, om inspiratie op te doen en verhalen te horen die ons raken," zegt directeur Cees Debets. "We hebben het overheidsbeleid altijd gevolgd en gesteund, maar nu komen we in verzet. Het is niet uit te leggen dat de winkels, de sportscholen en de kappers open mogen, terwijl de culturele sector gesloten blijft. Het is bijna maart, dan zijn we al twee jaar in onzekerheid aan het opereren. Je probeert als theater en met de gezelschappen klaar te staan als het weer mag. Maar wanneer dat is, dat weten we nooit zeker." HNT roept daarom het kabinet op om de culturele sector te heropenen en daartoe zo snel mogelijk een heldere route te presenteren.

Den Haag Centraal – 18 januari 2022.

Het jaar 2022 start zoals het jaar ervoor eindigde; alle Nederlandse theaters zijn gesloten. Vanwege de aanhoudende covid-crisis en de bijbehorende maatregelen is het openbare leven van Nederland stilgelegd. Acteurs mogen niet op pad om voor publiek te spelen. Onze Haagse theaterzalen zijn gesloten. Medewerkers werken zoveel mogelijk vanuit huis. De overheidsmaatregelen splijten de Nederlandse samenleving. In februari volgt de eerste versoepeling en zijn we, conform de dan geldende maatregelen, alleen geopend voor bezoekers die een vaccinatiebewijs hebben. We benutten de ruimte die we krijgen en controleren QR-codes, legitimatiebewijzen en toegangskaartjes. Eind februari vervallen alle maatregelen: we zijn weer open zonder beperkingen. Geen mondkapjes meer, geen uitgebreide controles aan de deur. We kunnen weer op tournee met voorstellingen. Medewerkers komen weer naar onze kantoren. En op 2000 kilometer afstand van de stad van recht en vrede kondigt Vladimir Poetin een speciale militaire operatie aan.

Alhoewel de coronamaatregelen zijn opgeheven, voelt onze organisatie het hele jaar de effecten van de pandemie. Het maken en spelen van voorstellingen is kwetsbaar, omdat acteurs en technici ziek uitvallen. Het is voor de hele sector steeds lastiger voldoende ondersteunend personeel te vinden. Producties worden geannuleerd uit gebrek aan technici die mee kunnen reizen, zieke acteurs of onvoldoende publieke belangstelling omdat er nauwelijks marketeers te vinden zijn om voorstellingen onder de aandacht te brengen. Het zorgt voor een wat schizofrene situatie in onze theaters in Den Haag, waar uitverkochte avonden en annuleringen binnen dezelfde week geen uitzondering zijn.

Onze theaters zijn open en we gaan weer op tournee. Voormalig artistiek directeur Theu Boermans regisseert zijn laatste voorstelling voor Het Nationale Theater, *OustFaust*, een radicale Faust-bewerking van schrijver Tom Lanoye, uitbundig vormgegeven en gespeeld. De première vindt plaats in de grote zaal van Parkstad Limburg Theaters in Heerlen, een van onze partnertheaters. We onderstrepen met deze Zuid-Limburgse première onze bijzondere positie als 's lands grootste reizende BIS-gezelschap. Enkele weken later reist de marathonvoorstelling *Leedvermaak*, de canonieke trilogie van Judith Herzberg in regie van Eric de Vroedt, met groot succes langs de middenzalen en is in de kleine zalen van Nederland HNTjong's *Supernormaal* te zien. Het aantal annuleringen vanwege ziekte of gebrek aan publiek is gedurende de twee eerstgenoemde tournees gelukkig zeer beperkt, mede door de slimme oplossingen die bedacht worden als een acteur of danser ziek is. Voor *Supernormaal* geldt dat helaas niet. Mede daarom wordt besloten voor de artistiek geslaagde voorstelling in het seizoen '23-'24 een reprisetournee te plannen.

Eind mei zijn alle tournees afgerond. Er is precies genoeg tijd om onze succesvolle theatermarathons *The Nation* en *Trojan Wars* te repeteren. *The Nation* is in juni te zien tijdens het Holland Festival en in Den Haag. *Trojan Wars* speelt nog enkele malen in onze eigen Koninklijke Schouwburg. Dan breekt voor een groot deel van de cast en crew een welverdiende zomerstop aan, terwijl twee jonge acteurs op De Parade de voorstelling *Eromenos* spelen.

De zomermaanden worden gebruikt om de publieksruimten van de Koninklijke Schouwburg opnieuw in te richten. Mede dankzij financiële bijdragen van de Gemeente Den Haag, een aantal fondsen, sponsorbijdragen en private donaties krijgen de foyers een gastvrije en laagdrempelige uitstraling, waarin de iconische wandschildering van Sol le Witt volledig tot zijn recht komt. Ook vergroten we de toegankelijkheid voor bezoekers met een beperking, door rolstoelvriendelijke servicebalies en een speciale rustruimte voor bezoekers met een beperkte prikkeltolerantie. Bezoekers kunnen conform onze aangescherpte missie ontvangen worden op een radicaal vriendelijke wijze. De Koninklijke Schouwburg zet haar deuren nu wijd open voor de stad Den Haag.

De geplande vervanging van de luchtbehandelingsinstallatie in Theater aan het Spui wordt door de Gemeente Den Haag, de eigenaar van het theater, helaas met een jaar uitgesteld.

Op de derde dinsdag van september ontvangen wij de koninklijke familie, de regering en het kabinet voor de Troonrede, die vanwege de verbouwing van het Binnenhof wordt uitgesproken in de grote zaal van de Koninklijke Schouwburg. Een dag eerder organiseerden we de *Kindertroonrede* in Theater aan het Spui. Minister van Financiën Sigrid Kaag nam de tekst in ontvangst. Twee maanden later worden op het podium van de Koninklijke Schouwburg opnieuw woorden uitgesproken van groot maatschappelijk belang. Tijdens de presentatie van een studie over het koloniale en slavernijverleden van Den Haag door het Koninklijk Instituut voor Taal-, Land- en Volkenkunde, spreekt burgemeester Jan van Zanen de volgende historische woorden. "Ik, als burgemeester van Den Haag, stad van vrede en recht, bied namens het college mijn welgemeende excuses aan voor de wijze waarop voorgangers van ons het systeem van kolonialisme en slavernij hebben ondersteund en ervan

hebben geprofiteerd.” Het is een bijzonder en historisch moment, zeker voor de gemeenschappen die zich eerder verenigden in onze huizen om Ketu Koti te vieren of een programma rond de Indiëherdenking bij te wonen.

Theaterseizoen '22-'23 vliegt uit de startblokken. Tijdens het Theaterfestival in Amsterdam, begin september, regent het prijzen voor HNTjong's theatermarathon *Trojan Wars*. De voorstelling wint de Gouden Krekel voor beste jeugdtheatervoorstelling, bewerker Peer Wittebols wint de Vertaalprijs, kostuumontwerpster Carly Everaert wordt onderscheiden met een oeuvreprijs en Bram Suijker ontvangt een Louis d'Or voor zijn rol als Achilles. Het is een welkome beloning voor artistiek leider Noël Fischer en haar team, die dit uitdagende en complexe project - een marathonvoorstelling voor en met jongeren die door het hele land speelde - tegen de coronaklippen op tot een geweldig einde hebben gebracht. Fischer geniet helaas maar kort van het succes, want haar nieuwe voorstelling *Queer Planet*, een feestelijke performance over gender met een *all queer cast* wordt goed ontvangen door pers en publiek, maar kent ook hier door covid-besmettingen in cast en crew een gemanneerde tournee.

De bijzondere marathonvoorstelling *De Eeuw Van Mijn Moeder*, geregisseerd door Eric de Vroedt, kent een gelukkigere tournee en speelt tien weken lang vier keer per week in negen verschillende grote theaters, die allen al vroeg in dit bijzondere project geïnvesteerd hebben met extra middelen voor productie en marketing. Ondanks de uitdagende tijd blijkt het meerdaags bespelen van een select aantal steden een geslaagde formule die de samenwerking met de betrokken partnertheaters verder intensiveert.

De monoloog *Sea Wall*, waarvoor acteur Emmanuel Ohene Boafo in 2021 een Louis d'Or mocht ontvangen, komt kort terug en speelt onder andere op festival Jonge Harten, waar ook HNTjong's *A Country Inside My Head* in reprise gaat. Op Rotterdamse basisscholen speelt de bijzondere klassenvoorstelling *Wij Zijn De Stad*, een coproductie van HNTjong en Maas Theater en Dans. Eline Arbo's voorstelling *De Jaren*, gebaseerd op het gelauwerde boek van Nobelprijswinnaar Annie Ernaux, kent een moeizame aanloop. Door aanhoudende covid-besmettingen in cast en crew moet de première met twee weken worden uitgesteld. Daarna is het echter louter crescendo. De voorstelling wordt door critici onthaalt als hoogtepunt van het theaterjaar en kent een tournee langs uitverkochte zalen. Geen enkele voorstelling hoeft te worden geannuleerd.

Helaas geldt dat niet voor de producties in onze eigen huizen. Het gebrek aan technisch personeel begint in de herfstmaanden steeds prangender te worden. We ontkomen er niet meer aan om reeds geboekte voorstellingen te annuleren, omdat er onvoldoende personeel beschikbaar is om de voorstellingen te bouwen, draaien en breken. Bepalers en bezoekers worden afgebeeld en kaarten worden teruggeboekt, met alle gevolgen van dien. Het is een bittere pil dat zorgvuldig opgebouwde relaties met bezoekers en bescpelers alsnog te leiden hebben onder de na-ijlende gevolgen van de covid-crisis, juist nu die achter de rug leek te zijn.

Terugkijkend was het een grillig jaar, waarin veel te vieren was, maar de wereld er helaas niet eenvoudiger op werd en wij opnieuw veel aanspraak op ons incassingsvermogen moesten doen. De aaneenschakeling van crises die de wereld doormaakt hebben zijn weerslag op onze organisatie, ons personeel en ons publiek. De onzekerheid waarin wij opereren nam dit jaar niet af, maar toe. Financieel zijn het uitdagende tijden, waarbij wij geconfronteerd worden met inflatie, sterk stijgende energielasten en in de cao vastgelegde loonsverhogingen, waar geen toereikende indexatie of compensatie van onze subsidiënten tegenover staat. De krapte op de arbeidsmarkt zorgt voor werkdruk.

We zijn ons personeel bijzonder dankbaar voor hun inzet en hun grote intrinsieke motivatie om zoveel mogelijk mensen te inspireren met podiumkunst en hun radicaal vriendelijk te ontvangen. We danken onze Raad van Toezicht voor hun steun bij het bewaken van onze koers en het in het oog houden van de toekomst, juist als het heden zoveel aandacht vraagt. We danken onze subsidiënten, sponsors, donateurs, Sociëteitsleden en leden van onze Toneelkringen voor hun steun om onze ambities te realiseren in financieel uitdagende tijden. En bovenal danken wij het publiek, dat ondanks alle onzekerheid in de wereld met ons het avontuur van de podiumkunst wil aangaan. Met hen zijn wij ook in 2023 een open, veilig thuis waar we ons met gretige nieuwsgierigheid openstellen voor het onbekende. En waar we de moed opbrengen om de wereld weer met open vizier aan te gaan. Voor de ontmoeting, om inspiratie op te doen en verhalen te horen die ons raken.

Den Haag, 22 maart 2023,

Lidy klein Gunnewiek

Cees Debets

Directeur Zakelijk/bestuurder

Directeur Theater/bestuurder

Het Nationale Theater

Het Nationale Theater

Financieel verslag

2022 stond financieel gezien nog in het teken van de gevolgen van de coronacrisis. Pas in het laatste kwartaal leken de bezoekers weer echt terug te komen. Dat geldt voor een belangrijk deel van onze programmering maar helaas nog niet voor de wat minder bekende producties.

De inkomsten uit entree trokken weer aan, maar zijn over het hele jaar gezien nog 35% lager dan voor corona. Een ander gevolg van de coronacrisis was de ontstane personeelskrapte en dan met name het grote gebrek aan zzp'ers (techniek, productie, marketing) die in coronatijd naar ander werk zijn uitgeweken en niet meer teruggekomen zijn in onze sector.

In het najaar hadden we te maken met een hoge inflatie welke niet gecompenseerd werd door een gelijkwaardige indexering van de subsidies. Het personeelstekort kwam tot een benard niveau. Het bestuur kon niet anders dan ingrijpen hetgeen tot het annuleren van voorstellingen en activiteiten leidde. Deze annuleringen brachten niet alleen derving van inkomsten met zich mee maar ook kosten, naast de kosten voor ander ingeroosterd personeel en kosten voor de marketing betrof het de afgesproken garantiebedragen, die wel betaald moesten worden.

Bovenstaande problematiek geldt uiteraard voor onze hele branche.

De onzekerheden en de hoge werkdruk trokken een zware wissel op onze organisatie. Niet iedereen was hiertegen bestand, waardoor het ziekteverzuim hoger was dan we gewend zijn.

Ondanks deze onzekerheden bleek onze organisatie ook dit jaar weer weerbaar en wendbaar. We pasten aan waar nodig en bedachten alternatieve oplossingen om zoveel mogelijk geplande programmering door te laten gaan. Terugkijkend kunnen we constateren dat we uiteindelijk toch veel hebben kunnen realiseren. Daar zijn we trots op en zijn onze medewerkers zeer erkentelijk voor hun inzet en doorzettingsvermogen.

De hoge inflatie in de tweede helft van het jaar raakte iedereen. Samen met de collega's binnen onze branchevereniging besloten we om een eenmalige compensatie uit te keren aan het grootste deel van ons personeel. We stelden een grens bij een maximum bruto maandloon en boden degenen die daar buiten vielen, maar toch financiële problemen ervaarden, in de gelegenheid om ook voor een compensatie in aanmerking te komen.

De inflatie had uiteraard ook zijn weerslag op onze financiën. Bijna alles werd een stuk duurder, maar de energielasten lieten de hoogste stijging zien. Ons meerjarig contract voor de levering van elektra aan onze panden liep aan het eind van het jaar af. Vanwege de enorme prijsstijgingen kwamen de kosten boven de aanbestedingsnorm uit waardoor we vanaf 2023 niet meer kunnen deelnemen aan de gezamenlijk inkoop die we tot nu hadden. Begin 2023 wordt de aanbestedingsprocedure voor een nieuwe leverancier gestart.

In 2022 konden wij een groot deel van de herinrichtingsplannen voor het voorhuis van de Koninklijke Schouwburg realiseren. De doelen met betrekking tot het vergroten van de toegankelijkheid werden bereikt. Ook het doel om het rendement uit de horeca te vergroten bleek meteen al te lukken. Dankzij de nieuwe inrichting komen bezoekers eerder en blijven velen na afloop van de voorstelling.

Hocarest BV, de 100% dochteronderneming van Stichting Het Nationale Theater, laat een positief resultaat zien. Dat is voor een deel te danken aan de NOW- en TVL-vergoedingen van de overheid als compensatie voor de geleden verliezen in de afgelopen coronajaren.

Vanwege het onzekere perspectief met betrekking tot de terugkeer van ons publiek en vanwege de hoge inflatie hebben we ook in 2022 het strenge beleid ten aanzien van het beperken van de uitgaven het hele jaar gecontinueerd. We besloten om in de tweede helft van het jaar, net als vorig jaar, indien mogelijk zo min mogelijk van de corona-bestemmingsreserves in te zetten vanwege de te verwachten tekorten in 2023¹.

Dankzij de coronasteun van het Ministerie van OCW voor Het Nationale Theater in de eerste helft van 2022 sluiten we het jaar niet negatief af. Met die steun konden wij het personeelsbestand op peil brengen en houden en werden de lagere inkomsten uit entreegelden gecompenseerd.

Minder subsidie, meer verplichtingen

2022 was het tweede jaar van de cultuurnotaperiode 2021-2024. De hoogte van de overheidssubsidies is (met uitzondering van de indexering) gelijk aan de periode 2017-2020.

De kosten zijn daarentegen meer gestegen dan de subsidie-indexeringen. Het voldoen aan alle codes zoals 'fair pay' en 'diversiteit & inclusie' brengen een stijging van de kosten met zich mee. In 2023 vinden er cao-onderhandelingen plaats voor een nieuwe cao vanaf 2024. We verwachten een hogere indexering dan voor de afgelopen twee jaren. De vraag is echter hoe we deze financiële verhoging moeten opvangen

¹ zie hieronder voor een vooruitblik op 2023

zonder extra inkomsten. Dat geldt uiteraard ook voor alle nog te verwachten kostenverhoging vanwege de nog steeds geldende inflatie. Kortom: het subsidieniveau blijft nagenoeg gelijk, terwijl de kosten sterk stijgen.

Dit gaat uiteraard ten koste van iets. Zo hebben we eerder al een herijking van ons meerjarenonderhoudsplan (MJOP) gemaakt om de uitgaven niet hoger te laten zijn dan de gebruikersonderhoudssubsidie van de gemeente. De gemeente heeft in 2022 een onderzoek naar de MJOP's van haar cultureel vastgoed uitgevoerd. Wij verwachten dat op basis hiervan bij de volgende cultuurnotaperiode (2025-2028) een actualisering van de gebruikerssubsidie mogelijk is.

Welke consequenties het nog meer zal hebben kunnen we op dit moment nog niet overzien. We sluiten niet uit dat het ook gevolgen zal hebben voor onze activiteiten.

Daarnaast geldt dat juist de activiteiten die het meest impactvol zijn zoals HNTonbeperkt en diverse contextprogrammering bij onze eigen producties, niet binnen de reguliere exploitatie gefinancierd kunnen worden. Hiervoor dienen steeds externe middelen aangetrokken te worden; fondsen, projectsubsidies, donaties en sponsoring. Gelukkig waren we daar in 2022 weer succesvol in.

De 1,5% korting die de gemeente vanaf 2021 doorvoert op de structurele subsidie zorgt er ook voor dat we minder kunnen doen dan we in ons meerjarenbeleidsplan aangaven. Deze korting komt overeen met 3,5 fulltime banen en zorgt er voor dat juist die activiteiten die veel impact realiseren niet of niet op eenzelfde wijze kunnen worden uitgevoerd. Om aan ons meerjarenbeleidsplan 2021-2024 invulling te kunnen geven hebben wij daarom bezwaar gemaakt tegen deze korting. Begin december heeft de rechtbank een tussenuitspraak gedaan, waarop partijen nog een reactie geven. De definitieve uitspraak verwachten wij in de loop van 2023.

Eigen inkomsten

Ook dit jaar hebben wij veel inspanningen verricht om eigen inkomsten te genereren. Dat is goed gelukt. Ondanks het terugtreden van diverse sponsors in de afgelopen coronajaren, wisten wij het totaal aan eigen inkomsten goed op peil te houden.

Waar de inkomsten uit entree door de crisis nog 35% onder het resultaat van voor corona lagen, stegen de overige eigen inkomsten met 25% ten opzichte van vorig jaar en met maar liefst 75% ten opzichte van de meerjarenbegroting. In totaal werd € 1.770.087,- aan eigen inkomsten gerealiseerd², naast de inkomsten uit entreegelden.

Deze bijdragen van particulieren, bedrijven en fondsen zijn onontbeerlijk om alle activiteiten uit te kunnen blijven voeren. Het Nationale Theater kent namelijk vele activiteiten, met name op het vlak van interactie en contextprogrammering bij de eigen producties, die niet zonder externe financiering mogelijk zouden zijn. Het gaat dan vooral om activiteiten die relatief kostbaar zijn, maar die veel impact realiseren. Goede voorbeelden hiervan zijn de talentontwikkelingstrajecten, de educatieprojecten en HNTonbeperkt, waarmee wij voorstellingen toegankelijk maken voor bezoekers met een beperking. Daarnaast werd ook de nodige financiering opgehaald voor om het voorhuis van de Koninklijke Schouwburg toegankelijker te maken.

In het afgelopen jaar hebben wij, in samenwerking met een aantal ondernemers, de Sociëteit Koninklijke Schouwburg opgericht, ter ondersteuning van de activiteiten van Het Nationale Theater. De komende jaren hopen we dit netwerk verder uit te breiden.

Wij zijn ons publiek, de fondsen, onze zakelijke partners en de leden van onze Toneelkringen zeer erkentelijk voor hun steun. Wij ervaren dit brede maatschappelijk draagvlak als een enorme stimulans voor ons werk.

Vooruitblik 2023 en verder

In september 2022 hebben wij een herziene begroting voor 2023 ingediend bij de gemeente, deze begroting is opgenomen in dit financieel verslag.

De afgelopen maanden is echter gebleken dat het lastig is om een realistische begroting te maken. Het publiek keerde terug, maar nog niet in de mate van voor corona. De inflatie was zeer hoog en werd maar voor een klein deel gedekt door de indexaties van de overheidssubsidies. De aangekondigde huurverhoging voor 2023 werd gelukkig bijgesteld van de aangekondigde 14,5% naar 5,7%. Er wordt gewerkt aan een overheidscompensatie voor de hoge energielasten maar het is voorsnog niet bekend in hoeverre dit tegemoetkomt aan de werkelijke kosten.

De krapte op de arbeidsmarkt en de daarmee gepaard gaande werkdruk zal niet snel voorbij zijn. We hebben daarom moeten besluiten om in de eerste helft van het jaar voorstellingen te annuleren. Daarnaast vullen we de programmeringsruimte die we normaliter gedurende het seizoen

² dit bedrag is exclusief de fondsbijdragen van TheaterInclusief, waar Het Nationale Theater penvoerder voor is

invullen, om zo op actueel aanbod in te kunnen gaan, niet in. Dat betekent minder inkomsten uit entree maar uiteindelijk (als we niet meer annuleren maar ook niet extra programmeren) ook minder kosten.

Vanwege bovenstaande begroten wij de publieksinkomsten voor 2023 op 75% van hetgeen wij in de meerjarenbegroting 2021-2024 aangaven. Voor 2024 is dat 90%.

Minder programmering leidt uiteraard ook tot minder horecaomzet en daarmee een lager resultaat voor Hocreast BV.

In de vorige jaarrekeningen gaven wij al aan dat onze voorhuizen in de Koninklijke Schouwburg en Theater aan het Spui niet meer aansluiten op de eisen van deze tijd en niet aansluiten op de inhoud van ons meerjarenbeleidsplan. We maakten daarom voor beide panden een herinrichtingsplan welke we in 2022 wilden uitvoeren. Uitgangspunt hierbij is nog steeds het meer toegankelijk maken van de panden zodat zoveel mogelijk bezoekers zich welkom voelen.

De eerste fase van de herinrichting van de Koninklijke Schouwburg konden we realiseren dankzij diverse fondsen, sponsors en particuliere donaties. De tweede fase willen we in 2023 realiseren.

De aanpassingen in Theater aan het Spui wilden we combineren met de noodzakelijke vervangingswerkzaamheden van de klimaatinstallaties. Helaas moest de gemeente de verbouwing vanwege leveringsproblemen uitstellen. Datzelfde gold uiteindelijk ook voor de gewenste aanpassingen, gericht op vergroting van de toegankelijkheid, die wij zelf willen realiseren. Komende zomer zullen deze werkzaamheden alsnog uitgevoerd worden.

De inflatie heeft uiteraard ook een groot effect op de kosten in 2023. De huur is per 1 januari verhoogd met 5,7%, de energiekosten zijn daarentegen nauwelijks te begroten. Voor 2023 werken we met een flexibel contract voor de levering van elektra. In het voorjaar wordt de aanbesteding voor de elektra uitgezet, de nieuwe contractperiode gaat in per 1 januari 2024.

2023 is het laatste jaar van de huidige cao-periode. De onderhandelingen voor een nieuwe cao starten in het voorjaar. De nieuwe cao zal ongetwijfeld een forse kostenverhoging met zich meebrengen. Ook voor 2023 geldt dat de kostenverhoging niet in gelijke mate gecompenseerd zullen worden door indexeringen van de subsidies.

Meerjarenbegroting

In de jaarrekeningen van de afgelopen jaren presenteerden wij steeds een aangepaste meerjarenbegroting. Hierbij hielden wij rekening met het feit dat de crisis ook nog zijn weerslag in de jaren na het jaar van verslaglegging zou hebben. Dat geldt ook nu. Onderstaand geven we een financieel overzicht waarbij we de begroting zoals ingediend bij het Meerjarenbeleidsplan afzetten tegen de resultaten van de afgelopen coronajaren. Daarnaast wordt de begroting 2023 weergegeven zoals eind september ingediend bij de gemeente en een doorkijk naar de verwachte situatie in 2024.

Zoals eerder aangegeven is de reeds ingediende begroting 2023 niet meer actueel maar is het ook lastig om een realistische begroting in te dienen. Uiteraard worden de resultaten steeds gemonitord en worden op basis daarvan de prognoses indien nodig bijgesteld.

Ter toelichting op de begroting 2024 het volgende. Als basis geldt de begroting van het meerjarenbeleidsplan, waarbij de publieksinkomsten voor 2024 op 90% daarvan begroot zijn.

Bij de subsidie van de gemeente is geen rekening gehouden met de 1,5% korting op de gemeentesubsidie. De voor 2023 bekende indexering van de subsidie van de gemeente is meegenomen voor 2023 en voor 2024 op hetzelfde bedrag als voor 2023 gezet. De OCW-subsidie kent voor beide jaren nog geen indexering. De beheers- en activiteitenlasten personeel zijn, net als de huisvestingslasten begroot zoals voor 2023.

Zoals eerder aangegeven is het lastig om een realistische begroting te maken voor de komende jaren. Voor 2024 hebben wij de gevolgen van de cao-onderhandelingen nog niet meegenomen aangezien deze nog niet bekend zijn. De kosten voor energie blijven onvoorspelbaar evenals eventuele andere kostenverhogingen.

Uit de begrotingen voor de komende twee jaren blijkt dat de COVID-bestemmingsreserve hard nodig is om de te verwachten tekorten te kunnen dekken. De reserve wordt ingezet als compensatie voor de derving van de publieksinkomsten en voor het op peil houden van de personeelskosten, inclusief de inzet van medewerkers met een kort dienstverband en de vele zzp'ers.

Wij houden voor 2023 rekening met een compensatie voor de hoge energielasten. We hopen hiermee de inzet van onze algemene reserve (ons weerstandsvermogen) te kunnen beperken, zodat het nu begrote tekort voor 2024 teruggebracht kan worden. Met de bestemmingsreserves en ons weerstandsvermogen zorgen we er voor dat de continuïteit van onze organisatie niet in het gedrang zal komen.

Zodra er meer zekerheden zijn voor de komende jaren zullen we de prognose voor 2023 aanpassen en de begroting voor 2024 herzien. We hopen daarbij te mogen rekenen op reële indexeringen van de subsidies.

	MIBP					
	Begroot	Realisatie	Realisatie	Realisatie	Begroot	Begroot
	2021-2024 ³	2020	2021	2022	2023	2024
A. OPBRENGSTEN						
A1 Publieksinkomsten	3.937.000	1.296.131	1.203.246	3.041.962	2.901.300	3.543.300
A2 Sponsorinkomsten	61.000	41.322	50.053	86.062	65.000	61.000
A3 Overige directe inkomsten	-	40.398	250.077	187.290	50.000	-
A4 Diverse inkomsten	560.000	551.875	571.070	757.798	395.000	560.000
A5 Bijdragen uit private middelen	489.000	540.493	467.767	738.937	395.000	489.000
	5.047.000	2.470.219	2.542.213	4.812.049	3.806.300	4.653.300
B. SUBSIDIES						
B1 Ministerie OCW	3.862.000	5.697.105	5.583.804	4.943.285	4.318.000	4.318.000
B2 Gemeente Den Haag	9.325.000	9.567.851	9.612.758	9.789.634	10.495.700	10.495.700
B3 Overige subsidies	-	158.932	170.988	231.345	24.000	-
	13.187.000	15.423.888	15.367.550	14.964.264	14.837.700	14.813.700
TOTAAL BATEN	18.234.000	17.894.107	17.909.763	19.776.313	18.644.000	19.467.000

³ Deze begroting is begin 2020 gemaakt bij het Meerjarenbeleidsplan 2021-2024.

C. BEHEERLASTEN

C1 Beheerlasten personeel	1.414.000	1.342.383	1.231.046	1.321.454	1.426.000	1.426.000
C2 Huisvestingskosten	2.366.000	1.892.115	1.982.118	3.140.776	3.226.100	3.226.100
C3 Bureaukosten	500.000	862.384	799.366	651.392	637.000	500.000
C4 Algemene publiciteitskosten	289.000	169.394	214.082	272.749	315.000	289.000

	4.569.000	4.266.276	4.226.612	5.386.371	5.604.100	5.441.100
--	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------

D. ACTIVITEITENLASTEN

D1 Activiteitenlasten personeel	9.038.000	8.808.221	8.850.048	9.942.426	10.313.100	10.313.100
D2 Uitvoeringskosten productie	1.789.000	1.312.361	1.423.623	1.898.524	2.287.400	1.789.000
D3 Uitvoeringskosten programmering	2.367.000	980.077	710.395	1.802.932	2.372.000	2.367.000
D4 Uitvoeringskosten educatie	520.000	200.755	375.009	493.147	582.800	520.000

	13.714.000	11.301.414	11.359.075	14.137.029	15.555.300	14.989.100
--	-------------------	-------------------	-------------------	-------------------	-------------------	-------------------

TOTAAL LASTEN

	18.283.000	15.567.690	15.585.687	19.523.400	21.159.400	20.430.200
--	-------------------	-------------------	-------------------	-------------------	-------------------	-------------------

Resultaat voor rente baten en lasten	- 49.000	2.326.417	2.324.076	252.913	- 2.515.400	-963.200
--------------------------------------	----------	-----------	-----------	---------	-------------	----------

Rentebaten	2.000	3.411	3.912	4.214	1.000	2.000
------------	-------	-------	-------	-------	-------	-------

Rentelasten	3.000	3.068	1.278	739	13.000	3.000
-------------	-------	-------	-------	-----	--------	-------

Totaal rentebaten- en lasten	- 1.000	343	2.634	3.475	-12.000	-1.000
------------------------------	----------------	------------	--------------	--------------	----------------	---------------

Resultaat en gift Hocarest bv	50.000	- 148.538	- 57.292	227.805	35.000	50.000
-------------------------------	--------	-----------	----------	---------	--------	--------

EXPLOITATIERESULTAAT

	-	2.178.222	2.269.418	484.193	-2.492.400	-914.200
--	----------	------------------	------------------	----------------	-------------------	-----------------

Inzet bestemmingsreserves

Mutatie bestemmingsreserve COVID-19 gemeente Den Haag		- 564.407		-	564.407	
---	--	-----------	--	---	---------	--

Vrijval bestemmingsfonds verbouwingen				85.000		
---------------------------------------	--	--	--	--------	--	--

Mutatie bestemmingsreserve COVID-19 OCW	- 1.955.800		313.400	- 412.756	1.927.993	127.163
---	-------------	--	---------	-----------	-----------	---------

Vrijval Bestemmingsreserve investeringen (licht & geluid)		15.696	15.696	15.696		
---	--	--------	--------	--------	--	--

Vrijval Bestemmingsreserve investeringen (tribune)		5.672	5.672	5.672		
--	--	-------	-------	-------	--	--

Vrijval/dotatie algemene reserve		320.617	-2.577.806	- 177.805		787.037
----------------------------------	--	---------	------------	-----------	--	---------

EINDRESULTAAT	-	-	-	-	-	-
----------------------	----------	----------	----------	----------	----------	----------

Tot slot bedankt Het Nationale Theater de volgende partners:

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

**FONDS
PODIUM
KUNSTEN**
PERFORMING
ARTS FUND **NL**

VSBfonds,
iedereen doet mee

**Fonds
1818**

ZABAWAS

VANBAAREN
Stichting

**VAN OMMEREN
DE VOOGT
STICHTING**

Elise Mathilde

Stichting
Blinden-Penning
Fonds & recreatieve activiteiten voor slechtzienden en blinden

Bartiméus· fonds

VandenEnde
FOUNDATION

Verslag van de Raad van Toezicht

De Raad van Toezicht functioneerde ook in 2022 onder voorzitterschap van Jozias van Aartsen. Pauline Sanders-Bottema was het eerste aanspreekpunt binnen de Raad van Toezicht voor de Ondernemingsraad. Daarnaast functioneerde er een Audit Commissie, bestaande uit Merel van Vroonhoven en Joost Farwerck, die de kwartaal- en jaarstukken met de zakelijk directeur voorbereidde voor de RvT-vergaderingen en dit jaar wederom met risicoanalyses financieel anticipeerde op de voortdurende coronacrisis. Verder functioneerde er een Selectie- en Remuneratie Commissie (SRC), bestaande uit Jozias van Aartsen en Pauline Sanders-Bottema. Deze commissie ging op zoek naar een nieuw RvT-lid na het vertrek van Clayde Menso. Hij nam begin 2022 afscheid van HNT, vanwege zijn nieuwe functie als directeur bij ITA. We zijn hem dankbaar dat hij zich de afgelopen jaren belangeloos heeft ingezet om HNT te ondersteunen met zijn kennis en expertise. Menso wordt per 1 januari 2023 opgevolgd door Bercan Günel.

In 2022 werd een groot aantal zaken met de Raad van Toezicht gedeeld: van de politieke en ambtelijke ontwikkelingen in Den Haag en de culturele sector als geheel, tot de financiële positie van de organisatie, de totstandkoming en tournees van de eigen producties, hoogtepunten in de (context)programmering, de ontwikkeling van de organisatie en de effecten daarvan op het personeel. Elke vergadering sloot Eric de Vroedt, artistiek leider HNT of Noël Fischer, artistiek leider HNTjong, aan om inzicht te geven in de artistieke voortgang van HNT.

Gevolgen van covid-19

Ook afgelopen jaar stond voor de Raad van Toezicht in het teken van de coronacrisis en de gevolgen hiervan voor HNT. Waar de crisis voor het publiek gedurende het jaar naar de achtergrond verdween, bleef de impact achter de schermen echter groot. HNT startte het jaar met gesloten deuren, na de heropening vond het publiek haar weg niet meteen terug naar het theater en de uitval van medewerkers door besmetting met covid-19 hield aan. Dit in combinatie met het personeelstekort, resulteerde in een aanhoudende werkdruk in de organisatie. Deze werkdruk zorgde er eind 2022 voor dat (uitverkochte) voorstellingen moesten worden geannuleerd om de medewerkers te beschermen. De financiële gevolgen hiervan waren samen met de inflatie en stijgende energiekosten belangrijke onderwerpen voor de Raad van Toezicht. Om proactief te kunnen anticiperen op de snelle ontwikkelingen werd ze daarom met regelmaat voorzien van updates vanuit het bestuur en werden de opgestelde risicoanalyses uitvoerig besproken binnen de AC. De RvT-leden hebben bovendien een belangrijke rol gespeeld in de lobby voor zowel gemeentelijke- als landelijke overheidssteun. De Raad van Toezicht heeft op haar beurt grote bewondering voor de inzet van de directie, leidinggevenden en medewerkers van HNT om de organisatie staande te houden in deze uitdagende tijd en alsnog een impactvolle programmering te realiseren en zelfs de troonrede te faciliteren op Prinsjesdag. De leden hebben gezien dat de invloed (van de nasleep) van de coronacrisis dit jaar wederom aanwezig was in de organisatie. Door de constante wijzigingen, het afschalen en weer opschalen en de werkdruk, was de onzekerheid groot. De Raad van Toezicht prijst daarom de flexibiliteit van de organisatie en de communicatievoorziening vanuit de directie naar de medewerkers om waar mogelijk deze onzekerheid weg te nemen met behulp van onder andere de wekelijkse interne nieuwsbrief, de medewerkersbijeenkomsten en het aanschuiven bij de afdelingsoverleggen. De Raad van Toezicht constateert dat HNT zich door de afgelopen weerbarstige jaren verder heeft gevormd en gesterkt, waardoor ze uitkijkt naar een nieuw theaterjaar.

Ook was er dit jaar opnieuw aandacht voor de gevolgen van de motie die begin november 2020 door de gemeenteraad werd aangenomen. Deze motie behelst een korting van 1,5% op de jaarsubsidie van de instellingen met meer dan € 1,5 miljoen subsidie. Met deze korting kon een aantal kleinere culturele instellingen, die een negatief advies van de Adviescommissie hadden ontvangen, alsnog van subsidie voorzien worden. In overleg met de Raad van Toezicht is in 2021 besloten om bezwaar aan te tekenen tegen dit besluit en vervolgens in hoger beroep te gaan toen dit bezwaar werd afgewezen. De reden hiervoor is dat de korting van 1,5% ten koste gaat van de eigen activiteiten en ambities van HNT op onder andere het gebied van inclusie en toegankelijkheid. Dit zijn onderwerpen waar de commissie zich lovend over uitdruk in het advies, maar nog voor het besluit tot bezuiniging van 1,5% korting al geen extra middelen voor wilde vrijmaken, zoals wij aanvroegen, omdat dit volgens de gemeente ten koste zou gaan van de ondersteuning aan andere instellingen. Begin december heeft de rechtbank een tussenuitspraak gedaan, waarop partijen nog een reactie geven. De definitieve uitspraak verwachten wij in de loop van 2023.

Restyling voorhuis

Verder zijn zowel de gebouwen van de Koninklijke Schouwburg als Theater aan het Spui afgelopen jaar onderwerp van gesprek geweest. In 2022 heeft het voorhuis van de Koninklijke Schouwburg een restyling ondergaan waardoor de uitstraling meer aansluit bij de kernwaarden van HNT, de toegankelijkheid van het pand is verbeterd en de weg is vrijgemaakt om meer rendement te halen uit de horeca-exploitatie. De Raad van Toezicht heeft in een extra vergadering de plannen en bijbehorende investering getoetst op haalbaarheid, duurzaamheid en impact. Ze is tevreden met de uitkomst en de positieve reacties van het publiek. Tegelijkertijd met de restyling in de Koninklijke Schouwburg zouden de klimaatinstallaties in Theater aan het Spui worden vervangen. Deze werkzaamheden zijn echter vanwege leveringsproblemen op het laatste moment uitgesteld door de gemeente Den Haag naar volgend jaar. Helaas kon de programmering van Theater aan het Spui op dat moment niet meer aangepast worden en werd er dus minder geprogrammeerd dan we gewend zijn en wenselijk was.

De Raad van Toezicht heeft in een brief aan de gemeente opheldering gevraagd over de gevolgen van de vervanging van de klimaatinstallaties. HNT heeft steeds aangegeven de kosten van het onderhoud niet binnen de huidige exploitatie te kunnen opvangen, hetgeen bij de huidige installaties ook niet het geval was. Ook de hoogte van de huur van Theater aan het Spui en het subsidietekort voor het gebruikersonderhoud waren onderwerp van discussie.

Organisatieaanpassing

De Raad van Toezicht had in 2022 ook aandacht voor de interne organisatie van HNT. Vijf jaar na de fusie heeft het bestuur samen met de artistiek leiders en het managementteam de organisatie inrichting geëvalueerd en heeft ze een organisatieaanpassing geformuleerd voor een efficiëntere organisatie waarin de drie artistieke kernprocessen - produceren, programmeren en educatie & interactie - centraal staan. De Raad

van Toezicht is meegenomen in deze ontwikkeling door het bestuur en ziet de organisatieaanpassing die per 1 maart 2023 van kracht gaat met vertrouwen tegemoet.

Control en compliance

Ook het thema 'veiligheid op de werkvloer' was onderwerp van discussie. Een aantal leden van de Raad heeft, in samenwerking met zowel de interne als externe vertrouwenspersonen en de ondernemingsraad, het in 2021 opgestelde 'Protocol (on)gewenste omgangsvormen' doorlopen en gekeken naar mogelijke verbeteringen op basis van de ervaring die het afgelopen jaar is opgedaan met de werking van het protocol.

HNT past de negen principes van de Governance Code Cultuur toe, hanteert de Code Diversiteit en Inclusie en de Fair Practice Code. Het bestuur heeft regulier overleg met de Raad van Toezicht, gevraagd, ongevraagd en tijdig. De bestuurders leggen belangrijke beslissingen en strategische documenten ter goedkeuring voor aan de Raad. De Raad van Toezicht vergadert in ieder geval viermaal per kalenderjaar. Dit jaar is er een extra vergadering belegd om het plan en de financiering voor de herinrichting van het voorhuis van de Koninklijke Schouwburg te bespreken.

De Raad van Toezicht ontving alle relevante documenten uit de Planning en Control-cyclus die nodig waren om de verantwoordelijkheid en bijbehorende bevoegdheden op financieel-economisch terrein als Raad van Toezicht te kunnen dragen. Het Bestuur geeft de Raad van Toezicht in iedere vergadering een update, waarin de volgende onderwerpen aan bod komen: inhoudelijke activiteiten, financiën, strategie en omgeving, personeel en organisatie en gebouw en onderhoud. Het doel van deze update is tweeledig: het voorkomen van verrassingen voor de Raad van Toezicht en het in staat stellen van Raad van Toezicht-leden de boegbeeld-functie en ambassadeursrol voor HNT adequaat in te vullen. Indien er zich buiten de periodieke verstrekking van informatie aan de Raad van Toezicht - zoals is afgesproken - ontwikkelingen voordoen die wezenlijke invloed hebben op het realiseren van de opdracht van de stichting of het voortbestaan van de stichting, wordt de Raad van Toezicht hiervan onverwijld door het Bestuur op de hoogte gesteld. De besluiten en de daaraan voorafgaande overwegingen in de vergaderingen van de Raad van Toezicht worden vastgelegd in notulen. De Raad van Toezicht van HNT laat zich in zijn werk leiden door het culturele, economische en maatschappelijke belang van de organisatie. De Raad van Toezicht adviseert het bestuur en doet dit op actieve wijze, zowel anticiperend als reflecterend op beslissingen van het bestuur. En beslist over benoeming, beoordeling, bezoldiging, schorsing en ontslag van de directie.

De Raad van Toezicht heeft een zelfevaluatie uitgevoerd en daarin gereflecteerd op haar functioneren. De Raad van Toezicht is onbezoldigd en de samenstelling is divers in kennis, leeftijd en geslacht. Het rooster van aftreden en een overzicht van de nevenfuncties van de leden van de Raad van Toezicht en het bestuur is hierna opgenomen. De Raad van Toezicht benoemt de externe accountant en stelt diens beloning vast op basis van advies van het bestuur. De externe accountant brengt ten minste eenmaal per jaar aan de Raad van Toezicht respectievelijk het bestuur verslag uit van zijn bevindingen. De Raad van Toezicht kan hem bevragen over de getrouwheid van de jaarrekening. In 2022 is de Raad van Toezicht gestart met een nieuwe accountant, de leden zijn positief over deze samenwerking.

Personalia leden Raad van Toezicht

	Geboorte- datum	Functie, Deelname commissies	Datum benoeming	Datum herbenoeming	Termijn	Datum aftreden
De heer J.J. van Aartsen	25-12-1947	Voorzitter en Lid Selectie- en Remuneratiecommissie	01-01-2019	01-01-2022	3 jaar	01-01-2025
De heer J. F. E. Farwerck	07-09-1965	Lid Auditcommissie	22-09-2021	22-09-2024	3 jaar	22-09-2027
De heer R. C. Landvreugd	22-03-1971	-	22-09-2021	22-09-2024	3 jaar	22-09-2027
De heer C.R.B. Menso	25-01-1976	-	17-06-2017	17-06-2020	3 jaar	01-03-2022
De heer A. Najafbagy	01-05-1977	-	22-09-2021	22-09-2024	3 jaar	22-09-2027
Mevrouw P. Sanders-Bottema	23-11-1973	Lid Selectie- en Remuneratiecommissie	22-09-2021	22-09-2024	3 jaar	22-09-2027
Mevrouw M. van Vroonhoven	05-05-1968	Lid Auditcommissie	26-11-2019	30-11-2022	3 jaar	30-11-2025

Leden van de Raad van Toezicht worden benoemd voor de tijd van ten hoogste drie jaar en treden af volgens een door de Raad van Toezicht vast te stellen rooster van aftreden. De Raad van Toezicht is bevoegd het rooster te wijzigen. Vaststelling van of wijziging in dat rooster kan niet meebrengen dat een zittend lid van de Raad van Toezicht tegen zijn wil defungeert voordat de termijn waarvoor hij is benoemd, verstreken is. Een volgens het rooster aftredend lid van de Raad van Toezicht is onmiddellijk doch ten hoogste tweemaal herbenoembaar. Wordt een lid van de Raad van Toezicht herbenoemd en tijdens de nieuwe termijn als voorzitter benoemd dan kan dit lid in totaal tweemaal worden herbenoemd.

Relevante (neven)functies leden van de Raad van Toezicht, per 31-12-2022

De heer J.J. van Aartsen

- Voorzitter Instituutsadviesraad ASTRON
- Voorzitter Stichting Otto von der Gablentzprijs
- Lid Raad van Toezicht Stichting Montesquieu
- Beschermheer leerstoel United Nations Studies, Universiteit Leiden
- Adviseur Jozias van Aartsen Honours Programma
- Lid en medeoprichter Aspen Ministers Forum
- Honorary Member Global Parliament of Mayors
- Ambassadeur Stichting bevordering internationale samenwerking (Schilderswijk)
- Voorzitter Raad van Toezicht Verzetsmuseum

De heer J.F.E. Farwerck

- CEO en Voorzitter Raad van Bestuur van Koninklijke KPN
- Bestuurslid KPN Mooiste Contact Fonds
- Lid van de Cyber Security Raad
- Lid van het Bestuur FME
- Lid Raad van Toezicht De Nieuwe Kerk Amsterdam

De heer R.C. Landvreugd

- Hoofd Onderzoek en Curatorial Practice, Stedelijk Museum Amsterdam
- Pathway Leader, Master Institute of Visual Cultures, St. Joost School of Art & Design
- Lid Raad van Toezicht, Amsterdams Fonds voor de Kunst.
- Lid Bestuur, Akademie van Kunsten

De heer A. Najafbagy

- Managing Partner en medeoprichter 4impact capital
- Lid Raad van Toezicht Number 5 Foundation
- Lid Raad van Advies Global People
- Lid Raad van Advies FEM-START

Mevrouw P. Sanders-Bottema

- General Counsel & Company Secretary bij EDGE Technologies B.V.
- Voorzitter van de RvT van Stichting Hello Zuidas.

Mevrouw M. van Vroonhoven

- Leraar (zij-instromer) (Eerste Nederlandse Buitenschool)
- Columnist (Volkskrant)
- Voorzitter RvT Stichting Lezen
- Voorzitter RvT Radboud Universiteit

Relevante nevenfuncties Bestuur, per 31-12-2022

De heer C. Debets

- Voorzitter bestuur Stichting Lost in the Greenhouse
- Lid kernteam Renovatie Binnenhof -KOB-
- Lid stuurgroep Theater Inclusief
- Lid Bestuur Stichting Spuiplein
- Lid Post Corona Denktank, i.o.v. brancheorganisaties
- Lid Bestuur Spreek, platform voor debat en dialoog Den Haag

Mevrouw L. klein Gunnewiek

- Lid Bestuur Haags Cultureel Overleg Den Haag
- Lid Bestuur VNO-NCW Regio Den Haag
- Lid Bestuur Museumkwartier Den Haag

Verslag van de Ondernemingsraad

De ondernemingsraad bestaat sinds januari 2022 uit de volgende leden:

Naam	Functie	Kiesgroep
Hanna van de Ven	Voorzitter	Publiek
Adinda Pluimer	Vicevoorzitter	Publiek/Voorhuis
Tim Lafeber	Lid	Publiek
Marius Hamaker	Lid	Voorhuis/Facilitair
Angela Schrama	Lid	Staf
Joris Smit	Duo-Lid	Producties
Yela de Koning	Duo-Lid	Producties
Michelle de Vries	Lid	Productie & Techniek
Berry Lemmen	Lid	Productie & Techniek

Aan het eind van 2022 zwaaiden Joris, Yela, Berry en Michelle af als lid van de OR.

Het jaar 2022 begon met een lock-down, maar kwam richting het voorjaar gaandeweg op gang. Onze zalen gingen weer open, het publiek kwam langzamerhand weer naar het theater en de werknemers wisten de weg naar kantoor weer goed te vinden. Dat maakte dat de ondernemingsraad na twee jaar corona opnieuw actief contact had met collega's. In plaats van 'Online met de OR' organiseerde de OR een aantal keren 'Live met de OR', om collega's te kunnen spreken en te achterhalen wat er onder hen leeft.

Gedurende 2022 behandelde de OR de volgende punten:

- **Personeelsregeling**

Elk jaar wordt het personeelshandboek besproken met de directie. Dit jaar heeft de OR een aantal punten aangedragen die in Live met de OR ter sprake zijn gekomen, welke in 2023 worden doorgevoerd.

- **Beleid op omgangsvormen**

Binnen HNT is door een aantal collega's, waaronder HR en de interne vertrouwenspersonen, hard gewerkt aan een herziene versie van het protocol rondom ongewenste omgangsvormen. De OR is gevraagd dit protocol te lezen en te beoordelen. De OR is tevreden met de uitkomst, omdat het ontzettend belangrijk is om een veilige werkomgeving te waarborgen voor alle werknemers binnen HNT.

- **Interne- en externe vertrouwenspersonen**

In de lijn van het omgangsvormenbeleid heeft de OR contact onderhouden met de interne- en externe vertrouwenspersonen van HNT om op regelmatige basis te monitoren of er misstanden zijn binnen het bedrijf die bespreekbaar gemaakt moeten worden. Een belangrijke kanttekening is dat hierbij geen namen worden genoemd om de anonimiteit en het vertrouwen van meldingen te beschermen.

- **Werkdruk**

De hoge werkdruk in de culturele sector en binnen HNT is een terugkerend thema geweest tijdens de vergaderingen van de OR. Nadat er vanuit een aantal afdelingen bij de OR gemeld is dat de werkdruk onhoudbaar is, heeft de OR aan de bel getrokken bij de directie. Op dat moment liepen er al geruime tijd gesprekken tussen directie en de desbetreffende afdelingen, maar kon de OR vanuit het perspectief van de werknemer nogmaals de urgentie benadrukken.

- **Herinrichting organisatiestructuur**

Eind augustus heeft de directie de OR informeel geïnformeerd over de aanstaande adviesvraag aangaande de herinrichting van de organisatiestructuur van HNT. Op 14 september ontving de OR de officiële adviesaanvraag en is ze gedurende zes weken hard aan de slag gegaan om het advies op te stellen. De OR heeft hierdoor meegedacht over de organisatiestructuur en ziet de aanpassing als een goede stap voorwaarts voor de organisatie. Het nieuwe 'huis' dat de organisatie voor ogen heeft, brengt meer duidelijkheid in werkprocessen en bijbehorende communicatielijnen.

- Overleg ondernemingsraden ITA en TR

Ook dit seizoen heeft de OR overleg gehad met de ondernemingsraden van ITA en TR. Er zijn veel gezamenlijke punten die de OR heeft besproken en waarover de OR de drie directies van de organisaties gezamenlijk van input heeft voorzien. Daarnaast staat op de planning dat de ondernemingsraden het komend jaar input leveren voor de CAO Toneel en Dans die vanaf 2024 in zal gaan.

- FC HNT

Hoewel het organiseren van (sportieve) activiteiten geen taak is van de ondernemingsraad, is in 2022 het idee ontstaan een voetbalteam te starten. Dit idee kwam voort uit de wens collega's meer met elkaar in verbinding te brengen en in een uitlaatklep voor de werkdruk te voorzien. Het idee mag dan bij de ondernemingsraad vandaan komen, de echte dragers van dit team zijn de spelers en in het bijzonder coach Lennert Esser.

Wij zijn Het Nationale Theater

Onze missie

Het Nationale Theater gelooft in theater als publieke arena waar de brandende kwesties van vandaag worden onderzocht en bevraagd. Waar de grote verhalen van deze tijd worden verteld. Een bruisend huis van verbeelding en verbinding dat zich radicaal openstelt voor iedereen. Een kruispunt voor betekenisvolle ontmoetingen, in levenden lijve. Een veilig thuis waar we ons met gretige nieuwsgierigheid openstellen voor het onbekende. En waar we de moed opbrengen om de wereld weer met open vizier aan te gaan.

Wie zijn wij?

Met theater voor jong en oud, voorstellingen door gevierde regisseurs en aanstormende talenten, actief reizend door het hele land, is Het Nationale Theater een toonaangevend theaterinstituut, dat iedere inwoner van dit land uitnodigt tot ontmoeting, kunstbeleving en debat. Opererend vanuit onze politieke hoofdstad is het een cultureel brandpunt dat theater een prominente plek geeft in het hart van de samenleving. Met klassiekers uit de wereldbibliotheek, actueel geschreven drama en innovatieve programma's voedt, faciliteert en inspireert Het Nationale Theater het publiek in zijn zoektocht naar houvast, visie en vermaak.

Waar staan wij voor?

Het Nationale Theater is radicaal vriendelijk en vriendelijk radicaal. We ontvangen onze gasten met open armen en gaan niet alleen respectvol, maar bij voorkeur liefdevol met elkaar om. Tegelijkertijd zijn we in staat om, heel precies en met respect, te zeggen waar het op staat. En de ander te verleiden met ons mee te gaan. Geen vuist, maar een stevige, open hand. We blijven permanent nieuwsgierig en bevragen vastgeroeste procedures. Innovatie is geen mantra, maar een innerlijke drang. Maatschappelijke betrokkenheid is geen ideologische keuze, maar keiharde praktijk.

Hoofdactiviteiten

Het Nationale Theater bestond bij het ingaan van 2022 vijf jaar. In dit jaar werkten 6 regisseurs, 17 vaste acteurs en circa 200 medewerkers onvermoeibaar aan de realisatie van deze opdracht. Dat resulteerde in:

- 11 eigen **Producties** voor jong en oud: 6 grote zaal-voorstellingen en 5 vlakke-vloervoorstellingen, in het kader van talent- en tekstontwikkeling, empowerment, schoolvoorstellingen, familie- en jongerentheater.
- De **Programmering** van circa 600 (gast)producties. Met nadruk op toneel door BIS-instellingen en FPK-gesubsidieerde groepen. Daarnaast: voorstellingen van andere disciplines, van vrije producenten en internationale huizen.
- Meer dan 750 activiteiten in het kader van **Educatie & Interactie** waaronder lessen op Haagse scholen, theaterwerkplaatsen, jongerenmanifestaties, MAAKdagen, Lezen met HNT, de wijkjury, Moksi Patu & Salaam en HNTonbeperkt.

In de dagelijkse praktijk van Het Nationale Theater komen deze drie lijnen voortdurend samen in totaalprogramma's waarin bezoekers als 'medemakers' centraal staan. We bespelen en programmeren de Koninklijke Schouwburg, Theater aan het Spui, Zaal 3 en HNT Studio's. En werken regelmatig in de wijken, op scholen, op zomerfestivals en in vlakkevloer-theaters en schouwburgten in heel Nederland en België. Daarnaast presenteren wij speciale programma's, innovatieve activiteiten die wij (mede) ontwikkelen en presenteren in onze eigen theaters of op locatie in de stad.

Focus door thematische lijnen

Om de effectiviteit van ons werk te verscherpen, bundelen we ons werk. Alles wat we doen, wordt in nauwe samenhang geproduceerd en zichtbaar gemaakt, deze integrale gedachte hebben we ondanks de uitdagingen ook in 2022 zoveel mogelijk uitgevoerd. Onze educatie-, interactie- en marketingprogramma's centreren zich rondom de grootschalige totaalproducties. De inhoudelijke samenhang wordt versterkt door nadrukkelijk te werken langs drie thematische lijnen:

- **Waar komen wij vandaan?** Over nationale en persoonlijke geschiedenissen. Verhalen van vlucht, migratie en dekolonisatie. Over zwarte bladzijden, blinde vlekken en trauma's. Over erfenis, schuld en boetedoen.
- **Hoe leven wij samen?** Over fricties in de gefragmenteerde stad. Over de noodzaak van elkaar te houden. Over het vastbijten in groepsidentiteiten en de eenzaamheid van de bubbel. Over hopeloze liefdes en de grenzen van intimiteit.
- **Waar gaan wij naartoe?** Hoe te leven op een hete aarde? Over de houdbaarheidsdatum van het neoliberale kapitalisme. Over gentech, digitale ethiek en kunstmatige intelligentie. Over zorgrobots en onze verlangde verhuizing naar Mars.

Eigen Producties

In de beleidsperiode 2021-2024 werkt Het Nationale Theater met negen verschillende regisseurs: vier voor volwassenenvoorstellingen in de grote zaal, twee voor familie- en jongerenvoorstellingen en drie jonge talenten. Artistiek leiders Eric de Vroedt en Noël Fischer (HNTjong) kiezen

bewust voor een levendige verscheidenheid aan stijlen en perspectieven. Allen delen een voorliefde voor tekst(toneel) en zijn typische ‘acteursregisseurs’. Ze putten hun inspiratie uit de dolgedraaide wereld van nu en creëren snel gemonteerde, muzikale voorstellingen met een grootstedelijke hartslag.

Het Nationale Theater produceert klassiek en modern internationaal repertoire, nieuw Nederlands repertoire, familie- en jeugdtheater en documentaire stadsprojecten. Binnen de thematische lijnen produceren we zowel geëngageerde voorstellingen over recente maatschappelijke ontwikkelingen als voorstellingen gebaseerd op klassiek toneelrepertoire. Wij nemen zowel de tijd om op ambachtelijke wijze klassiek toneelwerk te ontsluiten voor een modern publiek, als dat we met vers geschreven werk doordacht reflecteren op brandende kwesties van nu. Artistieke noodzaak, actuele urgentie, ambachtelijke kwaliteit en verantwoordelijkheid voor de ontwikkeling van het toneelrepertoire zijn daarbij leidende waarden. Het Nationale Theater is een huis van acteurs en regisseurs, maar nadrukkelijk ook van toneelschrijvers: prominente auteurs werken intensief aan actueel repertoire voor volwassenen en voor jeugd, van korte direct-te-spelen scènes tijdens de HOT avonden tot avondvullende stukken voor de grote zaal.

Te zien in het hele land

Het Nationale Theater is het grootste reizende theatergezelschap van Nederland en neemt de verantwoordelijkheid voor kwalitatief aanbod in heel Nederland. Het biedt iedere schouwburg in heel Nederland tenminste één kwaliteitstitel per jaar: een toegankelijke voorstelling, goed reisbaar, met een aantrekkelijke titel, bekende acteurs en ondersteund door een stevig en innovatief marketingbeleid. Daarnaast zijn we bezig om voor de tournees van al onze voorstellingen nieuwe reismodellen te ontwikkelen. De grote zaalvoorstellingen die we jaarlijks aanbieden krijgen elk een eigen reiscircuit en publieksstrategie. We vormen een hechte alliantie met twaalf partnertheaters; andere voorstellingen zijn exclusief in Den Haag te zien. De voorstelling *De eeuw van mijn moeder* speelde volgens een nieuw ontwikkeld ‘alliantiemodel’, waarbij een select aantal tourneetheaters meerdaags wordt bespeeld. Voorafgaand aan de tournee investeren deze theaters in de productie en bijbehorende marketingcampagne.

Ook voor jong publiek

HNTjong neemt een unieke positie in binnen het Nederlandse theaterlandschap. Als BIS-jeugdtheatergezelschap binnen Het Nationale Theater, waar productie en presentatie hand in hand gaan, kan HNTjong producties en projecten realiseren op een schaal die voor weinig jeugdtheatergezelschappen is weggelegd. We zijn onderdeel van een nationaal huis dat zich als groot theaterinstituut continu probeert te herdefiniëren. In eigen stad proberen we nieuwe concepten uit, die we bij succes exporteren door het hele land. We hebben in een paar jaar tijd, samen met een stevige en slagvaardige afdeling Educatie & Interactie, forse stappen gemaakt in het produceren van groots gemonteerde voorstellingen voor jongeren, waarvan *Trojan Wars* in 2022 werd verkozen als beste jeugd- en jongerenproductie. We werken met modern repertoire en radicale bewerkingen van klassiekers. Het zijn altijd verhalen over kantelpunten: over grote gebeurtenissen die dwingen om stelling te nemen, die je horizon verbreden. Gericht op een publiek van jonge mensen die de kindertijd achter zich laten en zich beginnen te verhouden tot de wereld om hen heen.

Twee inhoudelijke beleidslijnen zijn bepalend: de familievoorstellingen en jongerenproducties. De familievoorstelling richt zich op een gemixt publiek van kinderen en volwassenen in de grote zaal. Voor jongeren ontwikkelen we een *coming of age*-lijn. Voorstellingen met actuele thema’s, filmisch gemonteerd, in een brutale fysieke stijl. Daarnaast maken we kleinere voorstellingen en wijk- en educatieprojecten voor het vlakke vloercircuit, festivals en scholen.

Programmering

Het Nationale Theater programmeert voor de diverse stad die Den Haag is. Altijd is artistieke kwaliteit de basis en het bereiken van een zo groot mogelijk publiek de doelstelling. De kern van onze programmering bestaat uit toneel, muziektheater, mime, opera, jeugdtheater en het gesproken woord. Programmering is meer dan de vraag “wat waar wanneer”. Programmeren is luisteren naar het publiek, kijken naar de wereld, en daar op inspelen met het beste aanbod dat voor handen is. Goede programmering bemiddelt dus tussen podiumkunstenaars, podiumkunst en publiek. Het zorgt voor een dialoog tussen kunstenaars, hun kunstwerken en de maatschappij. En het zorgt dat ze zich alle drie kunnen ontwikkelen. Als Het Nationale Theater hebben wij daarom een grote verantwoordelijkheid: Wij geven podiumkunstenaars de kans om zichzelf te ontplooiën en willen samen met hen een getalenteerd publiek creëren, dat zich verbreedt en vernieuwt. In 2022 hebben we daarom zodra we mochten onze deuren geopend, ook al was het maar voor een klein aantal bezoekers. Zo gaven we de bespelers de ruimte om hun werk te tonen en het publiek de kans om het te komen bewonderen. Met name voor de beginnende makers in Zaal 3 was dit van groot belang.

Uitgangspunten van onze programmering:

- Het best beschikbare aanbod is te zien op de best mogelijke plek.
- We programmeren BIS- en FPK-gesubsidieerde producties en kwalitatief aanbod van commerciële producenten.
- We programmeren zowel conventioneel als vernieuwend, zowel complex als toegankelijk aanbod. In 2022 trokken met name de voorstellingen met bekende namen én voorstellingen met lovende recensies meer bezoekers. Voor nieuwe makers was het in deze crisistijd moeilijker om publiek te vinden dan normaliter.

- De programmering, de eigen producties en speciale programma's worden waar mogelijk inhoudelijk verbonden door de genoemde thematische lijnen en context-programmering.
- De programmering doet recht aan de diverse samenleving. Het richt zich op jong en oud, arm en rijk, hoger- en lager opgeleid, met diverse culturele achtergronden.
- Extra ruimte krijgen makers en gezelschappen die een verbinding hebben met Den Haag of typisch Haagse verhalen vertellen.
- Binnen de programmering wordt ruimte gegeven aan talentontwikkeling.

Educatie & Interactie

Educatie & interactie vormt de derde pijler van onze kernactiviteiten. Het is de cruciale schakel tussen de voorstellingen en de toeschouwers in de zaal. Iedere individuele toeschouwer beschouwen wij als mede-maker van zijn of haar eigen theaterervaring. Tijdens en na de voorstelling geeft de toeschouwer het getoonde zelf betekenis. Men maakt de voorstelling af: legt verbinding met eigen ervaringen, neemt de voorstelling 'mee naar huis'. Onze educatie- & interactieactiviteiten helpen bezoekers – van alle leeftijden – om dit proces van kunstbeleving en betekenisgeving zo bewust en geïnspireerd mogelijk te laten verlopen. Wij bieden voor en na de voorstellingen deelnemers ruimte en handvatten om voorstellingen in een kader te plaatsen, zelf te reflecteren en de eigen interpretatie serieus te nemen. Wij zijn niet zelf continu aan het woord. We stimuleren het onderlinge gesprek en luisteren gretig mee.

- **Voor jeugd en jongeren** – Bij onze activiteiten voor jeugd en jongeren staat het zelf (be)denken, praten en maken centraal. Rondom onze eigen producties voeren we met jongeren filosofische gesprekken. In workshops werken ze aan korte performances of spectaculaire manifestaties die soms direct reageren op de voorstelling. In onze Theaterwerkplaatsen werken kinderen of jongeren een hele dag of vakantieweek aan een eigen voorstelling: een jonge variant van een HNT-voorstelling of een indringende performance voor Theater Na de Dam. Grote verdieping wordt bereikt bij de meerjarige leerlijnen die we met Haagse scholen en andere kunstinstellingen hebben opgezet.
- **Voor getalenteerde volwassenen** – Wat klein begon rondom *The Nation* is uitgebreid tot een grote vlek. In steeds meer Haagse bibliotheken, buurthuizen of wijktheaters lezen wijkbewoners onder de noemer *Lezen met HNT* de teksten van onze grote voorstellingen. Net als met de gesprekken, borrels en maaltijden rondom onze succesvolle Toneelkijker-, Danskijker, Moksi Patu- en Salaam-series werken we aan een 'getalenteerd publiek'. Ook innoveren we onze inleidingen en nagesprekken voortdurend: prikkelende podcasts en associatieve video-essays vervangen de alwetende-inleider-die-alles-uitlegt. Bij de dialoogtafels, Theater voor Ketikoti en de Wijkjury gaan we op basis van specifieke thema's aan de slag met ongeoeffende maar bereidwillige theaterkijkers. We hebben zoveel mogelijk van onze contextprogrammering geprobeerd te realiseren en zijn waar nodig op zoek gegaan naar alternatieve vormen als samenkomen niet kon.
- **Een bruisend educatiehuis** - Om in de groeiende behoefte aan workshops, lessen en programma's te voorzien, willen we graag een permanent Centrum voor Educatie & Interactie openen, dit is door de gevolgen van de coronacrisis vertraagd. Naast een bruisende plek voor schoolklassen, docenten en theaterminnende jongeren wordt het ook de vaste stek van onze luis in de pels, jongerenredactie HNT de Motor, die zelfstandig theatrale evenementen organiseert in onze gebouwen.

Talentontwikkeling

Wie onze kantine op een doordeweekse dag bezoekt, waant zich op een theaterschool. Het wemelt er van de studenten, stagiaires en jonge makers en bruist er van de ambitie en inspiratie. Talentontwikkeling is voor ons geen corvee, het is onze levensbron. Het vindt plaats in onze hele organisatie: op toneel, backstage bij techniek, op kantoor bij educatie, productie en programmering. Competenties waaraan gewerkt wordt zijn zowel artistiek (oorspronkelijkheid, zeggingskracht), zakelijk (leiderschap, ondernemerschap) als maatschappelijk (verbinding met publiek en maatschappij). Als erkend leerbedrijf werkt Het Nationale Theater op alle afdelingen met stagiairs, zowel op het podium als achter de schermen. Daarmee is het een onmisbare schakel in het Nederlandse theaterveld.

Voor theatermakers is Het Nationale Theater een uitgelezen plek om hun talent verder te ontwikkelen; naast inhoudelijke coaching bieden wij repetitie- en presentatiemogelijkheden op elke schaal. Zaal 3 is ons laboratorium voor de jongste nieuwe makers. We focussen op toneel en performance, met cross-overs naar beeldende kunst, proza, poëzie en filosofie. Inhoudelijke accenten zijn: projecten uit de LHBTIQ+ community en niet Westerse- of migrantenverhalen. Deze verhalen worden vaak verteld door talenten zonder kunstopleiding of door makers ondersteund vanuit de nieuwe makers-regeling (FPK). We programmeren een spannende mix van professioneel, community-aanbod en vers werk van Arnhemse, Amsterdamse, Utrechtse en Maastrichtse theaterschoolstudenten. Juist deze groepen makers zijn hard getroffen door de coronacrisis, daarom hebben we ons ingezet om hen ruimte te bieden, zowel voor als achter de schermen. Een jong, divers publiek komt er gretig op af. Sommigen stappen binnen als onervaren kijker en vertrekken jaren later als hemelbestormende maker.

Diversiteit

Voor Het Nationale Theater is invulling geven aan de Code Diversiteit & Inclusie prioriteit. Vanuit alle perspectieven is Het Nationale Theater steeds bewuster en actiever bezig met de doelstelling van deze code. We hebben geprobeerd de urgentie hiervan niet te laten overschaduwen door de coronacrisis en in 2021 belangrijke stappen gezet. Voor een nationaal podium dat zich midden in één van de vier grote steden bevindt, is het vanzelfsprekend dat productie en programmering recht doen aan de bevolkingssamenstelling van dit land. Met onze

(context)programmering zoeken we aansluiting bij herdenkingen en vieringen van verschillende Haagse gemeenschappen. We werken nauw samen met organisaties met wortels in die gemeenschappen. We verwelkomen de Sint én de opening van het Gnawa-festival. Op 4 mei hosten we Theater na de Dam, op 1 juli Theater voor Ketikoti en op 15 augustus de Indiëherdenking. Het Nationale Theater heeft de ambitie het publiek voor theater aanzienlijk te vernieuwen en te verbreden. Vanzelfsprekend staan er acteurs met uiteenlopende culturele achtergronden op toneel. We koesteren de grote diversiteit van ensemble en onze (vaste) gastacteurs. We presenteren kwaliteitstheater voor alle Nederlanders. Voor jong en oud, arm en rijk, hoger- en lager opgeleid, voor diverse culturele achtergronden. Wij vinden het belangrijk om onze voorstellingen te laten zien, horen of voelen aan iedereen. Een beperking, zichtbaar of onzichtbaar, hoeft geen belemmering te zijn om naar het theater te komen. Met HNTonbeperkt maken we ons aanbod toegankelijk voor prikkelgevoelige mensen of mensen met een auditieve of visuele beperking. Samen met gespecialiseerde organisaties bieden wij bij voorstellingen hulpmiddelen (gebarentolken, audiotranscriptie, boventiteling) aan om theaterbezoek voor iedereen mogelijk te maken. Het Nationale Theater kan alleen toonaangevend zijn als het ook inclusief is en kiest voor radicale meerstemmigheid.

We zijn een van de initiatiefnemers en penvoerder van het landelijke project Theater Inclusief. In samenwerking met de BIS-gezelschappen en de standplaatsschouwburgen (het zogenaamde 'Noordwijk-overleg') zorgen wij voor een toename van hoogwaardig cultureel-divers aanbod, een dialoog met het publiek, samenwerking met wijkorganisaties en Unconscious Bias trainingen voor medewerkers. Achter de schermen neemt de diversiteit van ons medewerkersbestand zienderogen toe. Om de diversiteit te vergroten, werken we als organisatie gezamenlijk aan een inclusieve werkomgeving en hebben we grote aandacht voor een inclusieve werving- en selectieprocedure, waarbij we doorlopend het gesprek voeren over blinde vlekken en het belang van een divers personeelsbestand. De werkgroep diversiteit en inclusie, bestaande uit ambassadeurs uit de gehele organisatie, heeft als doel het bevorderen van diversiteit en inclusie binnen de organisatie. Diversiteit is een gegeven. Mensen verschillen van elkaar en in onze Nederlandse samenleving zijn er vele vormen van verschil. In een inclusieve organisatie voelt iedereen zich gewaardeerd en gerespecteerd en heeft iedereen toegang tot dezelfde mogelijkheden. De werkgroep diversiteit en inclusie maakt HNT bewust van verschillen en de krachten die verschil met zich meebrengt. In 2022 hebben zij zowel in de personele als in de publieke ruimtes genderneutrale toiletten gecreëerd, zijn er uiteenlopende culturele feestdagen gevierd en zijn er rondom voorstellingen en vieringen personeelsactiviteiten georganiseerd in het kader van diversiteit en inclusie. Zo organiseerde de werkgroep diversiteit & inclusie in mei 2022 een wandeling en nagesprek rondom de verhalen van Caribische verzetshelden én organiseerden zij in december 2022 een nagesprek over sociale en psychologische veiligheid rondom de voorstelling Queer Planet.

Publieksbereik

Het Nationale Theater stelt zich radicaal open voor iedereen. Onze theaters zijn een kruispunt voor betekenisvolle ontmoetingen in levenden lijve. In 2022 bleef het onze ambitie om het publiek van onze theaters te verbreden en te vernieuwen door ons radicaal open te stellen en ontmoetingen te faciliteren in Den Haag en in het land.

De uitbraak van het coronavirus in 2020 luidde een periode van belemmeringen in om deze ambitie waar te maken. Maar het stopte ons niet. Het vroeg veel van alle collega's, maar we hielden onze wendbare, integrale en publieksgerichte werkwijze vast. De makers, programmeurs, servicemedewerkers en marketeers hielden goed contact en stelden plannen bij (én op) voor iedere fase. In het voorjaar van 2022 konden we deze periode gelukkig achter ons laten. Met frisse moed zetten we door, daar we in 2019 gebleven waren: wij ontvangen, zodra het mag, ons publiek op radicaal vriendelijke wijze. Theater bestaat bij de gratie van publiek.

In de coronaperiode zetten wij alles op alles het contact met ons publiek niet te laten doven, maar op een waakvlam te laten. Dit met het doel dat het publiek ons goedgezind zou blijven en weer snel op de stoep zou staan in de periodes dat we open zouden mogen. De bezoekersaantallen in 2022 toonden aan dat we op de goede weg zijn. Veel bezoekers zijn ons trouw gebleven. In het voorjaar van 2022 startte schoorvoetend de verkoop, maar in de voorverkoop van het volgende seizoen zagen we vertrouwde omzetcijfers. Er is een aanwas van publiek. We zagen ook dat deze mensen voorzichtiger waren in de vorm van minder kaarten per aankoop. Ook kochten mensen minder ver vooruit. Dus in juni 2022 werden er nog geen kaarten gekocht voor 2023.

In 2022 hebben we de handen ineengeslagen met de Vriendenloterij. Deze samenwerking maakte het mogelijk *De eeuw van mijn moeder* laag geprijsd aan te bieden aan de pashouders. Dit resulteerde door het hele land tot een verbreding van het publiek. Zeventig procent van de bezoekers bezochten voor het eerst onze theaters. Het pilotproject 'patatje met' leidde tot verbreding én verdieping. Door de stijgende kosten van bijvoorbeeld energie, is de aanschaf van een theaterkaartje niet vanzelfsprekend. We ontwikkelden een concept waar mensen, bijvoorbeeld na een dag werken, op vrijdag de dag voortzetten in de foyer en de zaal. Samen eerst patat eten, genieten van een voorstelling en dan door naar huis of de stad in. Dit alles voor vijftien euro. Dit idee leidde tot nieuw publiek en pieken in de kaartverkoop en gaan we in 2023 verder uitrollen. Een mooi voorbeeld van publieksverdieping is het resultaat van ons voucherbeleid. Velen kozen tijdens corona voor een voucher. Een administratieve uitdaging, maar in 2022 was deze groep mensen een prachtige poel van theaterliefhebbers die we via email konden activeren tot aankoop. Deze groep was relatief vaker in onze theaters dan de niet-voucher houders.

Het theater is een publieke ruimte en het is onze taak deze ruimte voor iedereen beschikbaar te stellen. Daarom openden wij met de credo's 'warm welkom en 'dit komt binnen' de deuren van onze theaters en trokken we het land in. In tegenstelling tot de coronaperiode niet met monologen, maar met o.a. vier megaproducties als *Trojans Wars*, *De eeuw van mijn moeder*, *Leedvermaak* en de herneming van *The Nation*. Wij vierden en herdachten, samen met de inwoners van de stad. Bijvoorbeeld met zeven jongeren die samen in het verhaal doken van Ellis en Bernie.

Twee geliefden die in de Tweede Wereldoorlog van elkaar werden gescheiden. Samen volgden de jongeren het pad van Ellis en Bernie door Europa. Van het bankje van de eerste kus naar onderduikadressen in Utrecht en Amsterdam. Naar de uitgestrekte heide en met de trein door Duitsland heen, richting Polen. Het vormt de basis van de Theater Na de Dam jongerenproductie van Het Nationale Theater in 2023; *Laten we bij het bankje beginnen*. Wij organiseerden tijdens Ketikoti een viering in ons theater en een slavernijwandeling. We continueerden het gesprek over de verzetshelden tijdens de slavernij onder de vlag van *Tijd zal ons leren* en werken toe naar grootse samenkomsten in 2023 ter nagedachtenis van 150 jaar afschaffing van de slavernij. Op 15 augustus schonken we aandacht aan de Indië herdenking en kwam het verhaal van Winnie, migrant uit Nederlands-Indië in de jaren 50, tot leven in *De eeuw van mijn moeder*. Met 25 jongeren startten we het unieke project *De eeuw van mijn voorouders* waar jongeren op zoek gingen naar hun Indische roots. Hun families werden nauw betrokken bij dit proces wat eindigde in een groot 'familie'-diner in de foyer.

Net als in 2021 zorgden we ervoor dat in Theater aan het Spui de kinderen van de Haagse tytylschool De Witte Vogel Sinterklaas en Dieuwertje Blok persoonlijk konden ontmoeten in de foyer. In de middag begeleidten twee gebarenpieten de voorstelling van Sinterklaas voor twee volle zalen. Ook hebben we het voor elkaar gekregen meerdere eigen producties in Den Haag en in het land toegankelijk te maken voor slechthorende- en dove mensen.

Ons publiek blijft ons lief. Daarom hebben we ons credo van radicale vriendelijkheid opgenomen in onze kernwaarden. Altijd, overal en naar iedereen toe. Onvoorwaardelijk, uitgesproken en uitbundig. We ontvangen onze gasten met open armen en een brede glimlach. We gaan niet alleen respectvol, maar bij voorkeur liefdevol met elkaar om. We vertrekken vanuit ieders beste intenties en kwaliteiten. En kiezen voor optimisme en het maken van contact. Iedere dag weer.

Prestatienormen in cijfers

Prestatienormen gemeente Den Haag*

	Realisatie 2022	Prestatienorm 2022	Resultaat 2022
Aantal producties op de eigen podia	310	300	10
Aantal voorstellingen podia	584	600	-/- 16
Aantal bezoekers eigen programmering	85.553	99.800	-/- 14.267
Aantal bezoekers totaal podia	177.740	205.600	-/- 27.860
HNT producties	15	7	8
Waarvan nieuwe producties	7	6	1
HNT voorstellingen eigen producties	226	190	36
Waarvan in Den Haag	70	70	-
HNT bezoekers eigen producties	50.032	52.800	-/- 2.768
Waarvan in Den Haag	14.805	20.200	-/- 5.395
HNTjong producties	9	5	4
Waarvan nieuwe producties	5	4	1
HNTjong voorstellingen eigen producties	86	80	6
Waarvan in Den Haag	20	37	-/- 17
HNTjong bezoekers eigen producties	15.594	9.300	6.294
Waarvan in Den Haag	3.713	4.200	-/- 487
HNTjong schoolvoorstellingen	100	100	-
Waarvan in Den Haag	65	80	-/- 15
Aantal leerlingen	5.378	6.300	-/- 922
Waarvan Haagse leerlingen	2.960	5.000	-/- 3.040
Internationale producties	17	-	17
Internationale voorstellingen	24	-	24
Aantal festivaldagen	18	50	-/- 32
Aantal festivalbezoekers	8.653	15.700	-/- 7.047
Schoolvoorstellingen Educatie podia	63	10	53
Bezoekers schoolvoorstellingen	9.140	900	8.240
Overige educatie en participatie- activiteiten	991	630	361
Deelnemers overige educatie en participatie- activiteiten	38.231	15.800	22.431

De prestatiegegevens 2022 zijn door de COVID-19 maatregelen (waaronder verplichte sluiting van theaters) en de nasleep ervan, aanmerkelijk lager dan begroot. De gemeente Den Haag heeft toestemming verleend om af te wijken van de prestatieafspraken. Bij onze producties is zoveel mogelijk gedaan om de keten zo goed mogelijk op gang te houden en om producties te kunnen presenteren zodra de podia open mochten. De kolom prestatienorm bevat de prestaties zoals vastgelegd in de subsidiebeschikking.

(*) In bijlage 4 is het volledige prestatieoverzicht opgenomen)

Bezoekersaantallen eigen programmering naar zaal

	Realisatie 2022	Prestatienorm 2022	Resultaat 2022
Grote Zaal	54.386	75.000	-/- 20.614
Het Paradijs	2.924	3.800	-/- 876
Zaal 1	13.987	7.500	6.487
Zaal 2	5.538	7.500	-/- 1.962
Zaal 3	5.199	3.000	2.199
De Studio's	73	-	73
Foyers en overige locaties	353	1.500	-/- 1.147
Op locatie	3.073	1.500	-/- 1.573
	85.533	99.800	-/- 14.267

Prestatienormen ministerie OCW – Producties HNT en HNTjong

	Realisatie HNT 2022	Norm beleidsplan OCW 2022	Resultaat HNT 2022	Realisatie HNTjong 2022	Norm beleidsplan OCW 2022	Resultaat HNTjong 2022
Producties						
Nieuwe Productie	3	6	-/- 3	3		-/- 1
Reprise Productie	7	1	6	3	1	2
Nieuwe Coproductie	4	-	4	2	-	2
Reprise Coproductie	1	-	1	1	-	1
	15	7	8	9	5	4
Uitvoeringen						
Aantal openbare voorstellingen	226	300	-/- 74	86	80	6
Schoolvoorstellingen (PO)	-	-	-	72	40	32
Schoolvoorstellingen (VO)	-	-	-	28	60	-/- 32
	226	300	-/- 74	186	180	6
Standplaats						
Voorstellingen in standplaats	70	103	-/- 33	20	37	-/- 17
Voorstellingen buiten standplaats (NL)	151	197	-/- 46	65	43	22
Voorstellingen online	5	-	5	1	-	1
	226	300	-/- 74	86	80	6
Bezoeken						
Bezoekers openbare voorstellingen	50.032	98.500	-/- 48.468	15.494	15.500	-/- 6
Bezoekers schoolvoorstellingen (PO)	-	-	-	3.462	4.500	-/- 1.038
Bezoekers schoolvoorstellingen (VO)	-	-	-	2.016	6.000	-/- 4.498
	50.032	98.500	-/- 48.468	20.972	26.000	-/- 5.028

De prestatiegegevens 2022 zijn door de COVID-19 maatregelen (waaronder verplichte sluiting van theaters) en de nasleep ervan, aanmerkelijk lager dan begroot. Het Ministerie van OCW heeft toestemming verleend om af te wijken van de prestatieafspraken. Bij onze producties is zoveel mogelijk gedaan om de keten zo goed mogelijk op gang te houden en om producties te kunnen presenteren zodra de podia open mochten. De kolom Norm beleidsplan OCW 2022 bevat de prestaties zoals vastgelegd in de subsidiebeschikking.

Bezoekersaantallen producties HNT en HNTjong

	Realisatie 2022	Herz. begroting 2022	Resultaat 2022
HNT			
<i>Even open</i>	158	-	158
<i>Hebriana</i>	-	1.400	-/- 1.400
<i>OustFaust</i>	5.356	5.550	-/- 194
<i>Leedvermaak</i>	7.880	5.220	2.660
<i>HNT - ... is HOT</i>	414	400	14
<i>HNT - Sea Wall</i>	638	-	638
<i>Seat at the Table</i>	3.147	360	2.787
<i>Tijd zal ons leren</i>	-	1.500	-/- 1.500
<i>De laatste getuigen</i>	554	600	-/- 46
<i>The Nation</i>	2.258	3.510	-/- 1.252
<i>De eeuw van mijn moeder</i>	10.622	12.760	-/- 2.138
<i>De Jaren</i>	9.658	5.991	3.667
<i>Projecten met de stad</i>	108	360	-/- 252
<i>Trojan Wars (50%)</i>	1.192	2.000	-/- 808
<i>Erik of het klein insectenboek (50%)</i>	5.290	5.050	240
<i>Paradijs</i>	-	-	-
<i>The Nether (online)</i>	1	-	1
	47.276	44.701	2.575
<i>Eromenos (Producties Zaal 3 en 4 Parade)</i>	2.756	6.700	-/- 3.944
	50.032	51.401	-/-1.369

	Realisatie 2022	Herz. begroting 2022	Resultaat 2022
HNTjong			
<i>Oma is een avatar</i>	2.294	3.500	-/- 1.206
<i>Supernormaal</i>	2.558	2.720	-/- 162
<i>Zus van</i>	-	1.500	-/- 1.500
<i>Trojan Wars (50%)</i>	1.192	2.000	-/- 808
<i>A country inside my head</i>	333	-	333
<i>Wij zijn de stad</i>	1.206	800	406
<i>Queer Planet</i>	7.650	7.050	600
<i>Erik of het klein insectenboek (50%)</i>	5.290	5.050	240
<i>Het Experiment online</i>	303	-	303
<i>Tori</i>	146	-	146
	20.972	22.620	-/- 1.648
Totaal bezoekers producties (incl. schoolvoorstellingen)	71.004	74.021	-/- 3.017

Omwille van vergelijkingsdoeleinden op productieniveau is in bovenstaande tabel de herziene begrotingsinformatie opgenomen.

Bedrijfsvoering

Algemeen

De juridische entiteit van Het Nationale Theater is een stichting: Stichting Het Nationale Theater. De Stichting is 100% eigenaar van de bv waarmee de horeca wordt geëxploiteerd, Hocarest bv. In deze jaarrekening is de geconsolideerde balans van de bv opgenomen. Stichting Het Nationale Theater en Hocarest bv zijn gevestigd in Den Haag.

Financiën

Resultaat 2022

2022 stond financieel net als de voorgaande jaren in het teken van de gevolgen van de Coronapandemie. Tot half februari waren de zalen verplicht gesloten en de periode daarna kenmerkte zich door onzekerheid en voorzichtig herstel. Dankzij bezuinigingen waar mogelijk en vooral dankzij de overheidssteun van het Ministerie van OCW kwam de continuïteit van de exploitatie niet in gevaar. In 2022 hadden we daarnaast te maken met de gevolgen van de energiecrisis, met een verdubbeling van de energielasten tot gevolg. Veel andere kosten zijn eveneens flink gestegen als gevolg van de hoge inflatie.

De noodzaak om een gezonde buffer te vormen en te houden is onverminderd aanwezig. De risico's, zeker voor een producerende organisatie, zijn groot aangezien er veel tijd voorafgaat aan een uitvoering. Uitstel of afstel betekenen een aanzienlijke schadepost. Hoewel we aan het eind van het jaar een herstel van de bezoekersaantallen zagen, bezoekt het publiek onze theaters helaas nog niet in dezelfde mate als voor de coronacrisis. Met de gerealiseerde reservering, door de steunbijdrage van OCW en de gemeente Den Haag, en de inzet van een deel van het eigen vermogen verwachten wij de komende jaren de begroting sluitend te maken en eventuele schades als gevolg van coronamaatregelen op te kunnen vangen.

Risicomanagement

Wij onderkennen meerdere risico's. De kans dat deze risico's zich gezamenlijk voordoen is niet groot. Toch vinden we het van groot belang voor onze continuïteit dat we in staat zijn om deze risico's financieel te kunnen dragen. Daarom vinden we het van belang om een weerstandsvermogen te hebben waarmee we een aantal van onderstaande risico's zelfstandig kunnen dragen. Hiertoe vereisen we, in een situatie zonder pandemie, een minimaal eigen (en onbestemd) vermogen van € 1,2 tot € 1,5 miljoen. Ultimo 2022 bedraagt dit vermogen € 3,67 miljoen (2021: € 3,5 miljoen), wat neerkomt op een solvabiliteit van 30,8% ten opzichte van het totaal vermogen (2021: 30,9%). Hierbij dient opgemerkt dat 48% van het vermogen bestaat uit bestemmingsreserves (2021: 53%). Dit extra eigen vermogen is van groot belang om de reeds verwachte verliezen vanwege de coronacrisis op te vangen, alsmede de verwachte na-ijleffecten van de crisis. In 2023 zal onderzoek worden gedaan naar herijking van het benodigde weerstandsvermogen.

Pandemie

Onderstaande risico's zijn steeds van toepassing. Het risico van een pandemie was niet voorzien. Dat de impact zo groot zou zijn ook niet. Zonder steunbijdragen via verschillende regelingen had Het Nationale Theater de crisis niet doorstaan. Zoals hierboven aangegeven worden de financiële gevolgen van de crisis in 2023 en volgende jaren, voor zover nu te overzien, zoveel mogelijk afgedekt met de betreffende bestemmingsreserves in het eigen vermogen.

Subsidie

Het grootste risico is het risico dat de subsidie wegvalt. Of die van de gemeente, of die van het Rijk, of allebei. Dat risico is niet te dekken door solvabiliteit aan te houden. De kans op een eventuele subsidieverlaging is lastig in te schatten. Tijdig bijsturen is echter wel mogelijk: goedkopere en/of minder producties en meer richten op verhuringen. Dit betekent wel dat we ingrijpen in het meerjarenbeleidsplan. Daarnaast richten we ons op het verlagen van kosten en het verhogen van de eigen opbrengsten op allerlei mogelijke manieren.

Bezoekersaantallen

Een risico is een terugval in aantal toeschouwers bij de podia. In een reguliere situatie geven we aan dat bij een terugval van bezoekers van 10%, bij gelijkblijvende kosten, er sprake is van een inkomstendering van € 60.000. Bij een terugval van 25% is dat € 150.000. Een veilige schatting van de kans dat dit laatste risico zich voordoet raamden wij steeds op 33%.

Vanwege de door de overheid ingestelde lockdowns en de restricties ten aanzien van bezoekersaantallen was er sprake van een gigantische terugval in het aantal bezoekers. Dit was niet te voorzien. Zoals hierboven al aangegeven is een dergelijk verlies op de inkomsten uit kaartverkoop niet snel te compenseren, dit kon alleen dankzij de steunmaatregelen van de overheid.

Producties

Een risico is het mislukken van één of twee producties in een boekjaar, bezoekers laten een productie links liggen. Voor voorstellingen in het land zijn de financiële gevolgen gering, er wordt op garantiebasis gespeeld waardoor de begrote inkomsten gegarandeerd zijn. Indien er op recettebasis gespeeld wordt kan dit bij slechte bezoekerscijfers voor een grote zaal een tekort opleveren van circa € 5.000 per voorstelling. Per productie zal een slechte ontvangst leiden tot een lagere opbrengst van € 50.000 tot € 100.000.

Een ander risico vormt het niet meer kunnen rekenen op de garantiesommen van de theaters in het land, waar Het Nationale Theater speelt. Of substantiële verlaging van de garantiebedragen. Ook dat was vanwege de pandemie het geval. De brancheverenigingen hebben, om een landelijke oplossing voor dit probleem te realiseren, een Commissie van Wijzen ingesteld. Zij hebben regels opgesteld hoe voorstellingen afgerekend dienden te worden, alle leden van de verschillende brancheverenigingen hebben zich hierachter gesteld en de afrekeningen volgens deze regels opgesteld.

Verhuringen

Een risico is het binnenkrijgen van minder geld uit verhuringen en overige commerciële activiteiten. Als dat het geval is kan het beleid - dat nu wordt gekenmerkt door 'Voorstellingen Eerst' - worden aangepast. Er is wel enige reactietijd, maar dit risico is redelijk beheersbaar. Ook minder geld uit sponsoring of donaties zal tot tijdige aanpassing van het beleid moeten leiden.

Technische en ICT-risico's

Dan zijn er nog risico's als het langdurig uitvallen van de trekkenwanden, het uitvallen van ons ticketingsysteem, de website of ons planningsysteem. ICT heeft een centrale rol in het onderhoud en de beveiliging van onze geautomatiseerde systemen. De samenleving, en dus ook Het Nationale Theater, is steeds afhankelijker van ICT, waardoor dit onderwerp steeds belangrijker wordt. Het Nationale Theater heeft de ICT werkzaamheden uitbesteed aan KroonCo. Zij zorgen er, in samenspraak met het bestuur, voor bestaande risico's te beperken en nieuwe risico's te identificeren. KroonCo kan bij calamiteiten snel en effectief reageren.

Fraude en corruptie

Het Nationale Theater doet er alles aan om fraude en/of corruptie tegen te gaan. Procedures zijn vastgelegd en worden regelmatig tegen het licht gehouden en indien nodig geactualiseerd. Waar verbetering mogelijk is wordt dat doorgevoerd en er wordt gewerkt met het vier-ogen-principe.

AVG

Op 25 mei 2018 is de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) van kracht geworden. Het Nationale Theater heeft in 2018 het privacybeleid opgesteld en een functionaris gegevensbescherming aangesteld. Door middel van een werkinstructie en jaarlijkse actualisatie en controle op naleving van de werkinstructie is gewaarborgd dat aan de AVG-eisen wordt voldaan.

Governance

Het Nationale Theater past de 9 principes van de Governance Code Cultuur toe en hanteert de Code Diversiteit & Inclusie en de Fair Practice Code.

De directie wordt gevormd door een zakelijk directeur-bestuurder, een directeur-bestuurder theater en een artistiek leider.

Het bestuur van Het Nationale Theater opereert vanuit haar missie, zonder de belangen van stakeholders te vergeten. Binnen de bedrijfsvoering beheersen we de risico's door middel van functiescheiding, het vier-ogen-principe en procescontroles.

In de rapportages volgen we de realisatie van financiële en niet-financiële doelstellingen en sturen we waar nodig actief bij. Besluitvorming vindt plaats door het bestuur. De besluitvorming wordt vastgelegd in de notulen van het bestuurlijk overleg. De zakelijk directeur heeft periodiek overleg met de ondernemingsraad.

Het bestuur heeft regulier overleg met de Raad van Toezicht, gevraagd, ongevraagd en tijdig. De bestuurders leggen belangrijke beslissingen en strategische documenten ter goedkeuring aan de Raad van Toezicht voor. De besluiten en de daaraan voorafgaande overwegingen in de vergaderingen van de Raad van Toezicht worden vastgelegd in notulen. Bij het aangaan van zakelijke contracten zijn meerdere functionarissen betrokken. Besluiten hierover worden enkel op zakelijke gronden genomen.

Het bezoldigingsbeleid van Het Nationale Theater past bij het karakter van de instelling en is in overeenstemming met de Wet Normering Topinkomens (WNT). De bezoldiging van het bestuur wordt toegelicht in de jaarrekening en gepubliceerd op de website. Tevens zijn in dit overzicht de onbezoldigde leden van de Raad van Toezicht opgenomen.

De Raad van Toezicht van Het Nationale Theater laat zich in zijn werk leiden door het culturele, economische en maatschappelijke belang van de organisatie. De raad adviseert het bestuur en doet dit op actieve wijze, zowel anticiperend als reflecterend op beslissingen van het bestuur. En beslist over benoeming, beoordeling, bezoldiging, schorsing en ontslag van het bestuur.

De Raad van Toezicht is onbezoldigd en de samenstelling is divers in kennis, leeftijd en geslacht. Het rooster van aftreden en een overzicht van de nevenfuncties van de leden van de raad en het bestuur is onderdeel van het Bestuursverslag. De Raad van Toezicht benoemt de externe accountant en stelt diens beloning vast op basis van advies van het bestuur. De externe accountant brengt ten minste eenmaal per jaar aan de Raad van Toezicht respectievelijk het bestuur verslag uit van zijn bevindingen. De Raad van Toezicht kan hem bevragen over de getrouwheid van de jaarrekening.

Personeel en organisatie

2022 startte voor medewerkers van HNT nog in het teken van de coronacrisis. De theaters in Nederland begonnen het jaar met gesloten deuren. Eind januari volgde de opening, weliswaar met aangepaste openingstijden. Dit vroeg om aanpassingsvermogen en zorgde voor aanhoudende onzekerheid bij de medewerkers van HNT. Gezien deze ontwikkelingen is er in 2022 wederom veel aandacht besteed aan interne communicatie. Er verscheen wekelijks een nieuwsbrief van de directie, waarin alle medewerkers geïnformeerd werden over de laatste ontwikkelingen. Ook vonden er drie medewerkersbijeenkomsten plaats. Pas in juli 2022 kon de eerste medewerkersbijeenkomst – na ruim 2 jaar – weer fysiek plaatsvinden. Ook de jaarlijkse feestmomenten, zoals de afsluiting van het seizoen en de eindejaarsborrel, konden in 2022 weer fysiek gevierd worden.

Door de versoepelingen van de maatregelen tegen corona is in de zomer van 2022 het coronateam, dat meer dan 2 jaar heeft gefunctioneerd, opgeheven. Indien dit in de toekomst noodzakelijk is, zal deze werkgroep weer herleven. We startten 2022 met thuiswerken als norm. Al snel werd deze maatregel – op advies van de RIVM – versoepeld. Desondanks zien we een trend in het thuiswerken. Veel medewerkers werken regelmatig vanuit huis. Deze mogelijkheid is er doordat HNT in de voorgaande coronajaren heeft geïnvesteerd in systemen die thuiswerken mogelijk maken. Corona heeft ons echter wel geleerd dat sociaal contact een zeer belangrijk onderdeel is van ons werk. We hebben de fysieke ontmoeting op de vloer en in de kantoren nodig om successen te vieren, tegenslagen te verwerken, miscommunicaties te voorkomen en de verbinding met het theater en het publiek niet te verliezen. Daarom hebben we in 2022 de norm op tenminste 50% fysieke aanwezigheid gesteld.

Corona heeft zijn sporen nagelaten. Veel gespecialiseerde zzp'ers zijn tijdens corona gewisseld van werk. Door de ontstane krapte op de arbeidsmarkt, en met name het tekort aan technici, is de werkdruk enorm toegenomen. In november was de directie genooddaakt om de openstelling van onze theaters te beperken. Diverse voorstellingen werden geannuleerd. Deze drastische maatregel geeft de organisatie weer wat adem en ruimte om de bezetting weer op orde te krijgen.

Personeelshandboek

De voormalige personeelsregeling is omgevormd tot een personeelshandboek, waarin alle personeelsrechten en –plichten en regelingen voor de medewerkers zijn opgenomen. Wijzigingen in de personeelsregeling zijn in overleg met de Ondernemingsraad vastgesteld. Het handboek is in augustus 2022 opnieuw van een update voorzien, na het invoeren van de wet voorspelbare en transparante arbeidsvoorwaarden. Het HNT-personeelshandboek is een aanvulling op de cao Toneel & Dans.

Werkgroep diversiteit en inclusie

In 2022 is de werkgroep diversiteit & inclusie opgericht. Deze werkgroep – bestaande uit ambassadeurs uit de hele organisatie – heeft als doel het bevorderen van diversiteit en inclusie binnen de organisatie. De werkgroep diversiteit en inclusie maakt HNT bewust van verschillen en de krachten die verschil met zich meebrengt. In 2022 heeft de werkgroep zowel in de personele als in de publieke ruimtes genderneutrale toiletten gecreëerd, zijn er uiteenlopende culturele feestdagen gevierd en zijn er rondom voorstellingen en vieringen personeelsactiviteiten georganiseerd in het kader van diversiteit en inclusie. Zo organiseerde de werkgroep diversiteit & inclusie in mei 2022 een wandeling en nagesprek rondom de verhalen van Caribische verzetshelden én organiseerde zij in december 2022 een nagesprek over sociale en psychologische veiligheid rondom de voorstelling *Queer Planet*.

Sociale en psychologische veiligheid

In 2022 werd veel aandacht besteed aan het creëren van een veilige werkomgeving voor iedereen die werkzaam is bij HNT, zowel voor vaste als tijdelijke medewerkers. We vinden het belangrijk dat iedereen die bij ons werkt zich veilig voelt. Tijdens repetities, op kantoor, op de vloer, overall. Ongewenst gedrag is niet altijd zichtbaar, maar komt soms wel voor. Daarom verwachten we van zowel onze collega's als de mensen met wie we samenwerken, dat zij zich in de omgang met anderen collegiaal en respectvol gedragen en ongewenste omgangsvormen vermijden, ongeacht of tussen hen hiërarchische verschillen bestaan. Verder verwachten we dat iedereen alert is op ongewenst gedrag tussen andere personen en dat men er voor elkaar is als dat nodig is. Om dit gedachtegoed te implementeren is het thema meermaals onderwerp van gesprek geweest in het RvT-, directie-, management-, afdelings- en ondernemingsraadoverleg. In 2022 is het in 2021 geïntroduceerde protocol ongewenste omgangsvormen – in samenwerking met de twee interne en twee externe vertrouwenspersonen – geoptimaliseerd.

Kernwaarden

Tijdens de personeelsbijeenkomst in januari 2022 zijn de missie en kernwaarden van HNT bij het personeel geïntroduceerd. De kernwaarden van HNT zijn opgesteld door de directie, artistiek leiders en het managementteam om aan te geven hoe er binnen de organisatie gedacht wordt en waar HNT waarde aan hecht. De afdeling HRM heeft in samenwerking met het MT en de OR een vertaalslag gemaakt van de abstracte kernwaarden naar concreet zichtbaar gedrag, de interne waarden. Deze interne waarden vormen de basis van de HR-cyclus van instroom, doorstroom en uitstroom.

Organisatieontwikkeling

Het vijfjarige jubileum van Het Nationale Theater was voor het bestuur, de artistiek leiders en het managementteam de gelegenheid om de huidige organisatiestructuur te evalueren. Na verschillende gesprekken werd geconcludeerd dat de structuur die bij aanvang van de fusie was bedacht ondertussen onvoldoende aansluit op de huidige werkprocessen. Dit heeft er toe geleid dat er een herinrichtingsvoorstel is voorgelegd aan de OR. De beoogde aanpassingen worden per 1 maart 2023 geëffectueerd.

Personeel in cijfers Stichting Het Nationale Theater:

	31-12-2022	31-12-2021
Gemiddelde leeftijd	42,9	42,0
Aantal vrouwen	91	95
Aantal mannen	87	82
Aantal medewerkers	178	177
Aantal fte	138,2	132,5

De stijging van het aantal medewerkers loopt niet gelijk op met de stijging van het aantal fte's. Het aantal fte's is gestegen doordat diverse medewerkers meer zijn gaan werken.

Verbindingen

Het Nationale Theater heeft een dochteronderneming, Hocarest bv. Binnen deze vennootschap worden activiteiten die verband houden met horeca en evenementen uitgevoerd. In 2022 werd de organisatiestructuur aangepast en heeft een nieuw team van leidinggevendenden een geolied horecateam aangesteld. De medewerkers van de afdeling Horeca & Publieksservices vormen het gezicht van onze theaters en verwelkomden ons publiek 'radicaal vriendelijk' na haar terugkeer.

Personeel in cijfers Hocarest bv:

	31-12-2022	31-12-2021
Gemiddelde leeftijd	28,9	28,7
Aantal vrouwen	32	22
Aantal mannen	13	8
Aantal medewerkers	45	30
Aantal fte	11,7	4,6

Stage

Het Nationale Theater vindt het belangrijk om plaats te bieden aan stagiaires. Gedurende 2022 hebben in totaal 57 studenten stagegelopen op de afdelingen Techniek en Productie, Marketing, Ensemble, Ateliers en Educatie & Interactie.

Opleidingen

Ook in 2022 is er veel aandacht besteed aan opleiding, training en coaching van werknemers. Naast trainingen die gevolgd werden voor het behoud van certificering, van bediening van technische installaties tot bedrijfshulpverlening of sociale hygiëne, zijn er ook opleidingen aangeboden op het gebied van financiële administratie, marketing, leiderschapontwikkeling, kunsteducatie en festivalproductie.

Ziekteverzuim

In 2022 bedroeg het gemiddelde ziekteverzuimpercentage van de gehele organisatie 6,2% (2021: 8,8%). Het landelijk gemiddelde is volgens het CBS 5,6% in het eerste kwartaal van 2022 voor de bedrijfstak Cultuur, sport en recreatie. Cijfers over het hele jaar zijn nog niet beschikbaar.

Het aantal kort verzuimers was in 2022 hoog, als gevolg van de nasleep van de coronapandemie en een griep epidemie eind van het jaar. Echter dit heeft een relatief klein effect op het verzuimpercentage. Aan de andere kant zijn er in 2022 meer medewerkers die lang verzuimen, dit heeft een groot effect op het verzuimpercentage. Het aantal lang verzuimende medewerkers in 2022 was 9.

Bij de aanpak van het ziekteverzuim werd HNT ondersteund door Human Capital Care, die een ARBO-arts leverde voor de begeleiding van zieke personeelsleden en de HRM-medewerkers ondersteunden bij de begeleiding van het herstel en het vormgeven van de re-integratie-trajecten.

Bestuursverklaring subsidieverantwoording gemeente Den Haag

Het bestuur van Het Nationale Theater te Den Haag verstrekt deze Bestuursverklaring bij de subsidieverantwoording over de periode 1 januari 2022 tot en met 31 december 2022 met betrekking tot de gemeentelijke subsidie volgens onderstaande toekenningen:

Bedrag	Kenmerk	Datum	Ten behoeve van
€ 9.789.634	20211001-12508	10-01-2022	Reguliere subsidie
€ 15.000	ABBA/VL/30634	13-07-2020	Programmering Spuiplein 2020*
€ 25.000	2021129-28476	15-02-2022	Fysieke aanpassingen HNT
€ 10.000	20220530-54910	04-10-2022	Queer planet
€ 49.500	20220930-98604	09-11-2022	Tijd zal ons leren **

**Een deel van dit toegekende subsidiebedrag kon vanwege Covid-maatregelen niet besteed worden. Er is op 14 november 2022 een verzoek ingediend bij de subsidiënt om het niet uitgegeven bedrag (€ 8.000) mee te mogen nemen naar 2023.*

*** Het project Tijd zal ons leren is gericht op het Haags koloniaal- en slavernijverleden. In de subsidiebeschikking d.d. 09-11-2022 is opgenomen dat de subsidie verleend is voor 2022. Echter het project loopt in 2023. Dit is in overleg met de gemeente besproken en bevestigd echter er is geen formele schriftelijke bevestiging ontvangen voor deze aanpassing. Wij verzoeken hierbij derhalve om een schriftelijke toestemming om deze subsidietoekenning te mogen doorschuiven naar 2023.*

Het bestuur erkent de verantwoordelijkheid voor de juistheid van de subsidieverantwoording overeenkomstig de ASV en de subsidieverplichtingen zoals opgenomen in de subsidiebeschikkingen met bovengenoemde kenmerken. Het bestuur verklaart de subsidieverantwoording conform deze vereisten te hebben opgemaakt.

Het bestuur verklaart dat de in de subsidieverantwoording opgenomen bestede subsidie van de gemeente Den Haag rechtmatig is besteed, dat wil zeggen voor het doel waarvoor zij blijkens de subsidiebeschikking is verstrekt en in overeenstemming met de begroting en de ASV. Het bestuur verklaart dat alle ontvangen baten voor de activiteiten/ het project volledig zijn verantwoord in de subsidieverantwoording.

Het bestuur verklaart stellig en zonder enig voorbehoud te hebben voldaan aan de verplichting genoemd in artikel 18, lid 3 van ASV om de inkomensgrens genoemd in de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector als bezoldigingsmaximum in acht te nemen.

Den Haag, 22 maart 2023

Lidy klein Gunnewiek

Cees Debets

Directeur Zakelijk/bestuurder

Directeur Theater/bestuurder

Het Nationale Theater

Het Nationale Theater

Enkelvoudige jaarrekening 2022

Stichting Het Nationale Theater

Enkelvoudige balans

(na verwerking voorstel resultaatbestemming)

ACTIVA	31-12-2022		31-12-2021	
	€	€	€	€
VASTE ACTIVA				
I - Immateriële vaste activa		6.046		9.674
II - Materiële vaste activa				
Gebouwen	456.588		378.998	
ICT en telefonie	108.803		144.705	
Inventaris	86.118		141.293	
Theatertechniek	1.259.654		1.170.882	
		1.911.163		1.835.878
III - Financiële vaste activa		187.050		40.118
Totaal vaste activa		2.104.259		1.885.670
VLOTTENDE ACTIVA				
IV – Voorraden		-		-
V – Vorderingen				
Vorderingen	767.582		843.760	
Overlopende activa	580.281		496.107	
		1.347.863		1.339.867
VI – Effecten		-		-
VII - Liquide middelen				
Bank	8.554.748		8.079.703	
Kas	2.152		1.589	
		8.556.900		8.081.292
Totaal Vlottende activa		9.904.763		9.421.159
Totaal Activa		12.009.022		11.306.829

PASSIVA

	31-12-2022		31-12-2021	
	€	€	€	€
EIGEN VERMOGEN				
I - Algemene reserves	3.669.600		3.491.795	
II - Bestemmingsreserves	3.374.851		3.068.463	
IIIa - Bestemmingsfonds OCW	-		-	
IIIb - Egalisatiereserve gemeente Den Haag	-		-	
IV - Overige bestemmingsfondsen	-		-	
Totaal eigen vermogen		7.044.451		6.560.258
V - VOORZIENINGEN				
MJOP Koninklijke Schouwburg	515.926		412.291	
MJOP Theater aan het Spui	258.046		226.697	
MJOP De studio's	213.111		209.840	
Overige voorzieningen	457.762		408.987	
Totaal voorzieningen		1.444.845		1.257.815
VI - LANGLOPENDE SCHULDEN				
Leningen o/g	-		20.960	
Egalisatie investeringssubsidies	34.145		40.155	
Totaal langlopende schulden > 1 jaar		34.145		61.115
VII KORTLOPENDE SCHULDEN				
Kortlopende schulden	2.070.084		1.884.532	
Overlopende passiva	1.415.497		1.543.109	
Totaal kortlopende schulden < 1 jaar		3.485.581		3.427.641
Totaal Passiva		<u>12.009.022</u>		<u>11.306.829</u>

Enkelvoudige staat van baten en lasten

	Realisatie 2022 €	Herziene Begroting 2022 €	Realisatie 2021 €
A. OPBRENGSTEN			
A1 Publieksinkomsten	3.041.962	2.771.000	1.203.246
A2 Sponsorinkomsten	86.062	61.000	50.053
A3 Overige directe inkomsten	187.290	44.000	250.077
A4 Diverse inkomsten	757.798	460.000	571.070
A5 Bijdragen uit private middelen	738.937	549.000	467.767
	4.812.049	3.885.000	2.542.213
B. SUBSIDIES			
B1 Ministerie OCW	4.943.285	3.941.000	5.583.804
B2 Gemeente Den Haag	9.789.634	9.757.000	9.612.758
B3 Overige subsidies	231.345	-	178.488
	14.964.264	13.698.000	15.375.050
TOTAAL BATEN	19.776.313	17.583.000	17.917.263
C. BEHEERLASTEN			
C1 Beheerlasten personeel	1.321.454	1.407.300	1.233.796
C2 Huisvestingskosten	3.140.776	2.516.000	1.989.434
C3 Bureaukosten	651.392	500.000	802.745
C4 Algemene publiciteitskosten	272.749	289.000	214.082
	5.386.371	4.712.300	4.240.057
D. ACTIVITEITENLASTEN			
D1 Activiteitenlasten personeel	9.942.426	9.857.600	8.867.548
D2 Uitvoeringskosten productie	1.898.524	2.118.000	1.426.558
D3 Uitvoeringskosten programmering	1.802.932	2.519.700	710.395
D4 Uitvoeringskosten educatie	493.147	540.000	375.009
	14.137.029	15.035.300	11.379.510
TOTAAL LASTEN	19.523.400	19.747.600	15.619.567
Rentebaten	4.214	-	3.912
Rentelasten	739	12.000	1.278
Totaal rentebaten en -lasten	3.475	-12.000	2.634
Resultaat deelneming en gift Hocarest bv	227.805	-	-/- 57.292
Exploitatieresultaat	484.193	-/- 2.176.000	2.243.038

Voorstel resultaatbestemming

Vrijval Bestemmingsreserve COVID-19 Gem. Den Haag	-	220.800	-
Vrijval Bestemmingsreserve verbouwingen Gem. Den Haag	85.000		
Dotatie Bestemmingsreserve COVID-19 OCW	-/- 412.756	-	-/- 1.642.400
Vrijval Bestemmingsreserve COVID-19 OCW	-	1.955.800	1.955.800
Vrijval Bestemmingsreserve voor investeringen (licht & geluid)	15.696	-	15.696
Vrijval Bestemmingsreserve voor investeringen (tribune)	5.672	-	5.672
Ten gunste van Algemene reserve gesubsidieerd	-	-	-/- 2.635.098
Ten gunste van Algemene reserve ongesubsidieerd	-/- 177.805	-	57.292
	-	-	-

Enkelvoudig kasstroomoverzicht

(volgens de indirecte methode)

	Realisatie 2022	Realisatie 2021
	€	€
Kasstroom uit operationele activiteiten		
Exploitatiesaldo	484.193	2.243.038
Aanpassen voor:		
Afschrijvingen immateriële vaste activa	3.628	4.232
Afschrijvingen materiële vaste activa	340.766	350.237
Mutatie voorzieningen	187.030	506.717
Resultaat uit deelneming	-/- 177.805	57.292
Bruto kasstroom uit operationele activiteiten	353.619	918.478
Mutatie in rekening courant Hocarest bv	30.873	-/- 57.292
Mutatie vorderingen en overlopende activa	-/- 7.996	-/- 633.736
Mutatie kortlopende schulden en overlopende passiva	57.940	-/- 37.110
Netto kasstroom uit operationele activiteiten	80.817	-/- 728.138
Investeringsactiviteiten		
Investeringen in immateriële vaste activa	-	-
Desinvesteringen in immateriële vaste activa	-	-
Investeringen in materiële vaste activa	-/- 496.194	-/- 327.498
Desinvesteringen in materiële vaste activa	80.143	-
Investeringen in financiële vaste activa	-	300
Desinvesteringen in financiële vaste activa	-	-
Kasstroom uit investeringsactiviteiten	-416.051	-/- 327.798
Financieringsactiviteiten		
Ontvangsten uit langlopende schulden	-	-
Aflossing uit langlopende schulden	-/- 26.970	-/- 27.911
Kasstroom uit financieringsactiviteiten	-/- 26.970	-/- 27.911
Mutatie liquide middelen	475.608	2.077.669
Liquide middelen einde boekjaar	8.556.900	8.081.292
Liquide middelen begin boekjaar	8.081.292	6.003.623
Mutatie liquide middelen	475.608	2.077.669

Toelichting op de jaarrekening

Waarderingsgrondslagen

Algemeen

Stichting Het Nationale Theater (KvK 41160081) en haar 100% deelneming Hocarest bv (KvK 27021414) zijn gevestigd in Den Haag.

De activiteiten van Het Nationale Theater richten zich op het programmeren en produceren van volwassen- en jeugdtheatervoorstellingen, het uitvoeren van educatieve activiteiten en funding-activiteiten. De 100% deelneming van Het Nationale Theater genaamd Hocarest bv exploiteert de horeca op de locaties de Koninklijke Schouwburg, Theater aan het Spui en Zaal3. Ook vinden binnen Hocarest bv alle activiteiten met betrekking tot de commerciële evenementen plaats.

Continuïteit en risico's

Deze jaarrekening is opgesteld vanuit een continuïteitsveronderstelling. Het Nationale Theater onderkent daarbij een aantal risico's, waaronder COVID-19, welke beschreven staan in het Bestuursverslag en bij de Gebeurtenissen na de balansdatum.

Begin 2020 is wereldwijd de COVID-19 pandemie uitgebroken. Al snel werd duidelijk dat de coronacrisis nog lang financiële gevolgen zal hebben. Ook in 2020 is daarom het beleid voortgezet om het jaar met een zo hoog mogelijk positief resultaat af te sluiten en daarmee een reserve op te bouwen voor de komende jaren. Het beleid ten aanzien van bezuinigingen was ook in 2022 van kracht.

Bij de vaststelling van de meerjarensubsidies 2021-2024 door de Gemeente Den Haag is besloten een aantal grote culturele instellingen waaronder Het Nationale Theater 1,5% te korten op de meerjarensubsidie. Er is juridisch bezwaar aangetekend tegen deze korting op de jaarsubsidie. In de begrotingen vanaf 2021 gaan we uit van het volledige subsidiebedrag, dus zonder de korting. Mocht de korting toch doorgevoerd worden dan neemt het tekort jaarlijks met circa € 140.000,- toe. Begin december 2022 is in een tussenspraak gedaan waarop partijen nog een reactie geven. De definitieve uitspraak verwachten wij in de loop van 2023.

In 2021 en 2022 heeft OCW steunbijdragen toegekend. In de subsidiebeschikkingen van OCW is aangegeven dat de in 2021 en 2022 ontvangen steunmaatregelen gedurende de gehele cultuurnotaperiode 2021-2024 besteed mogen worden. In de begroting van 2023 wordt een groot deel van deze steun ingezet. Ook voor de komende jaren verwachten wij nog niet de pre-corona bezoekersaantallen te kunnen behalen. Daarnaast heeft ook Het Nationale Theater te kampen met personeelstekorten. Met name het grote gebrek aan gespecialiseerd technisch personeel leidt tot annuleringen. Een probleem dat niet snel opgelost kan worden.

Grondslagen voor de waardering en resultaatbepaling

Algemeen

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met in Nederland algemeen aanvaarde verslaggevingsgegevensgrondslagen. Het Nationale Theater volgt de richtlijn 640 voor organisaties zonder winstoogmerk. Daarbij is de jaarrekening opgesteld met inachtneming van de richtlijnen die gelden vanuit onze subsidieverstrekkers gemeente Den Haag, Richtlijnen verantwoording subsidies Gemeente Den Haag, bijlage 1 Inrichting jaarrekening 2021 en het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap Handboek verantwoording cultuursubsidies instellingen 2021-2024.

In de jaarrekening is als grondslag voor waardering en resultaatbepaling de historische uitgaafprijs gehanteerd. De posten in de balans zijn, tenzij anders vermeld, opgenomen tegen nominale waarde. Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten worden slechts opgenomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Lasten die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden. Daar waar nodig zijn ten behoeve van het inzicht de vergelijkende cijfers aangepast.

Vanwege het belang van de enkelvoudige jaarrekening voor de belangrijkste gebruikers van de jaarrekening van Stichting Het Nationale Theater, te weten het bestuur, toezichthouders en subsidiënten is ervoor gekozen om, in afwijking van de gangbare volgorde, eerst de enkelvoudige jaarrekening inclusief toelichtingen op te nemen en vervolgens de geconsolideerde jaarrekening. Om enkelvoudig het inzicht in de 100% deelneming in Hocarest B.V. te vergroten is in de toelichting op de staat van baten en lasten het resultaat van de deelneming uitgebreider toegelicht.

Grondslagen van waardering

Voor zover niet anders vermeld zijn de posten van de balans opgenomen voor de nominale waarde. Waar nodig is rekening gehouden met een voorziening voor oninbaarheid.

Immateriële en Materiële vaste activa

De vaste activa zijn gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs verminderd met de afschrijvingen volgens vaste percentages van de aanschafwaarden. De afschrijvingspercentages zijn vastgesteld op basis van de verwachte economische gebruiksduur. Er wordt afgeschreven in het jaar waarin de investering in gebruik is genomen. De immateriële en materiële vaste activa worden lineair afgeschreven. Hierbij wordt uitgegaan van de verwachte levensduur. Standaard hanteren we de volgende afschrijvingstermijnen:

- Vaste inrichting 10 jaar
- Machines en installaties 5 of 10 jaar
- Inventarissen 5 of 10 jaar
- Immateriële vaste activa en ICT-investeringen 3 of 5 jaar

Bij aanschaf kan worden afgeweken van bovengenoemde standaardtermijnen op basis van een inschatting van de economische levensduur. Investerings tot een bedrag van € 500 worden niet geactiveerd, maar direct als kosten genomen.

Financiële vaste activa

Het Nationale Theater heeft een 100% deelneming in Hocarest bv te Den Haag. De deelneming wordt gewaardeerd tegen de netto vermogenswaarde. Het resultaat uit de deelneming komt overeen met het aandeel in het resultaat van het boekjaar van Hocarest bv. Bij een negatieve waarde van de deelneming wordt een voorziening gevormd. In dat geval worden eerst de vordering afgewaardeerd en vervolgens een voorziening getroffen.

Tevens zijn onder de Financiële vaste activa ontvangen borgsommen opgenomen tegen nominale waarde.

Vorderingen

Vorderingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde van de tegenprestatie. Vorderingen worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Indien geen sprake is van (dis)agio en transactiekosten is de geamortiseerde kostprijs gelijk aan de nominale waarde van de vorderingen. Als de ontvangst van de vordering is uitgesteld op grond van een verlengde overeengekomen betalingstermijn wordt de reële waarde bepaald aan de hand van de contante waarde van de verwachte ontvangsten en worden er op basis van de effectieve rente rente-inkomsten ten gunste van de staat van baten en lasten gebracht. Voorzieningen wegens oninbaarheid worden in mindering gebracht op de boekwaarde van de vordering.

Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit kas, banktegoeden en deposito's met een looptijd korter dan twaalf maanden. Rekening-courantschulden bij banken zijn opgenomen onder schulden aan kredietinstellingen onder kortlopende schulden. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. De liquide middelen staan volledig ter vrije beschikking van de stichting.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gevormd voor verplichtingen waarvan het waarschijnlijk is dat zij zullen moeten worden afgewikkeld en waarvan de omvang redelijkerwijs is te schatten. De omvang van de voorziening wordt bepaald door de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de desbetreffende verplichtingen en verliezen per balansdatum af te wikkelen.

Langlopende schulden

Langlopende schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Transactiekosten die direct zijn toe te rekenen aan de verwerving van de langlopende schulden worden in de waardering bij eerste verwerking opgenomen. Langlopende schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, zijnde het ontvangen bedrag rekening houdend met agio of disagio en onder aftrek van transactiekosten. Het verschil tussen de bepaalde boekwaarde en de uiteindelijke aflossingswaarde wordt op basis van de effectieve rente gedurende de geschatte looptijd van de langlopende schulden in de winst-en-verliesrekening als interestlast verwerkt.

De aflossingsverplichtingen voor het komend jaar van de langlopende schulden worden opgenomen onder kortlopende schulden.

Met in het verleden ontvangen investeringssubsidies is een egalisatierekening gevormd. Van deze egalisatierekening valt jaarlijks een gedeelte vrij ten gunste van het resultaat ter egalisatie van toekomstige afschrijvingslasten. Deze vrijval vindt lineair plaats over een periode van 15 jaar.

Kortlopende schulden

Kortlopende schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Kortlopende schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, zijnde het ontvangen bedrag rekening houdend met agio of disagio en onder aftrek van transactiekosten. Dit is meestal de nominale waarde.

Grondslagen van resultaatbepaling

Algemeen

Het resultaat wordt bepaald als verschil tussen de opbrengstwaarde van de geleverde prestaties en diensten en de kosten over het verslagjaar, met inachtneming van de hiervoor vermelde waarderingsgrondslagen. Alle directe kosten en opbrengsten van de horeca-activiteiten komen ten laste dan wel ten gunste van Hocarest bv. Uit hoofde van de onderlinge dienstverlening tussen Het Nationale Theater en Hocarest bv zijn de kosten verrekend voor zover deze betrekking hebben op personeelslasten, huisvestingslasten, automatiseringslasten en overige kantoorkosten.

Kostentoerekening

Kosten worden verdeeld in beheerlasten en activiteitenlasten. Kosten die direct verband houden met activiteiten worden daar volledig aan toegerekend. De personeelslasten betreffen de personeelslasten die direct zijn toe te rekenen aan activiteiten.

Toelichting op de enkelvoudige balans

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa betreft voor het overgrote deel de kosten voor de oorspronkelijke ontwikkeling en inrichting van het planningspakket, het ticketing-systeem en de website. Het verloop van de immateriële vaste activa is als volgt:

	2022	2021
	€	€
Aanschafwaarde	211.993	211.993
Cumulatieve afschrijvingen	202.319	198.087
Boekwaarde 1 januari	9.674	13.906
Investeringen	-	-
Desinvesteringen (aanschaf)	-	-
Desinvesteringen (afschrijving)	-	-
Afschrijvingen	3.628	4.232
Aanschafwaarde	211.993	211.993
Cumulatieve afschrijvingen	205.947	202.319
Boekwaarde 31 december	6.046	9.674

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa betreft de investeringen in gebouwen (investeringen in huurpanden), theatertechniek, ICT & telefonie en inventaris. Het verloop van de materiële vaste activa luidt als volgt:

	Gebouwen	ICT en	Inventaris	Theater- techniek	Totaal	Totaal
	2022	telefonie	2022	2022	2022	2021
	€	€	€	€	€	€
Aanschafwaarde	731.121	438.080	494.801	2.735.372	4.399.374	4.071.876
Cumulatieve afschrijvingen	352.123	293.375	353.508	1.564.490	2.563.496	2.213.259
Boekwaarde 1 januari	378.998	144.705	141.293	1.170.882	1.835.878	1.858.617
Investeringen	130.288	30.524	3.815	331.567	496.194	327.498
Desinvesteringen (aanschaf)	-	73.800	75.925	10.400	160.125	-
Desinvesteringen (afschrijving)	-	19.235	50.347	10.400	79.982	-
Afschrijvingen	52.698	11.861	33.412	242.795	340.766	350.237
Aanschafwaarde	861.409	394.804	422.691	3.056.539	4.735.443	4.399.374
Cumulatieve afschrijvingen	404.821	286.001	336.573	1.796.885	2.824.280	2.563.496
Boekwaarde 31 december	456.588	108.803	86.118	1.259.654	1.911.163	1.835.878

In 2022 is in totaal voor een bedrag van € 496.194 geïnvesteerd in materiële vaste activa (2021: € 327.498). De investeringen zijn als volgt te specificeren:

	2022	2021
	€	€
Gebouwen		
Bekabeling en techniek Studio's	130.288	-
Theatertechniek		
Audiovisueel	18.330	47.613
Geluid	119.686	127.611
Gereedschap	45.960	26.414
Toneelbenodigdheden	109.576	68.848
Licht	28.840	4.000
Rigging	-	4.404
Vloeren en tribunes	9.175	735
	331.567	279.625
ICT en telefonie	30.524	29.491
Inventaris		
Horeca inventaris	3.815	18.382
	496.194	327.498

Financiële vaste activa

Onder de post financiële vaste activa is de 100% deelneming Hocarest bv opgenomen.

Gegevens Hocarest bv	Ultimo 2022
Statutaire vestigingsplaats	Den Haag
KvK-nummer	27021414
Oprichtingsdatum	21 augustus 1933
Eigen vermogen ultimo boekjaar	€ 32.784
Kapitaalinbreng Stichting Het Nationale Theater	€ 681
Omzet	€ 1.048.213
Resultaat	€ 177.805
Rekening-courant Stichting Het Nationale Theater	€ 400.033
Aantal personeelsleden in dienst	45
Wijze van consolidatie	Integraal

Het Nationale Theater financiert het werkkapitaal van Hocarest bv. Over de rekening-courant met Hocarest bv is over 2022 1,5% rente verrekend (2021: 1,5%). Er zijn geen zekerheden getroffen.

De mutaties in de balansposten betreffende Hocarest bv zijn als volgt:

	2022	2021
	€	€
Deelneming Hocarest bv		
Stand per 1 januari	-/- 145.021	-/- 87.729
Resultaat Hocarest bv	177.805	-/- 57.292
Stand per 31 december	32.784	-/- 145.021

Voor de negatieve waarde van de deelneming ultimo 2021 is een voorziening getroffen. Deze is gesaldeerd met de rekening-courant vordering.

Rekening-courant Hocarest bv

Stand per 1 januari

Mutaties boekjaar

Stand per 31 december

2022	2021
€	€
285.335	283.176
114.698	2.160
400.033	285.335

Voorziening rekening-courant Hocarest bv

Stand per 1 januari

Mutaties boekjaar

Stand per 31 december

2022	2021
€	€
-/- 251.092	-/- 215.630
-/- 34.794	-/- 35.462
-/- 285.885	-/- 251.092

Overige financiële vaste activa**Borgsommen onroerend goed**

Stand per 1 januari

Mutaties boekjaar

Stand per 31 december

2022	2021
€	€
40.118	39.818
-	300
40.118	40.118
187.050	40.118

Vorderingen

De specificatie van de vorderingen is als volgt:

Debiteuren

Belastingvorderingen

Voorschotten

Te ontvangen fondsbijdragen

Te vorderen gemeente Den Haag

Overige vorderingen

2022	2021
€	€
303.841	358.473
172.768	182.669
10.638	41
207.500	264.702
4.985	1.652
67.850	36.223
767.582	843.760

De post belastingvorderingen betreft omzetbelasting over de maanden november en december. De post Te ontvangen fondsbijdragen betreffen voornamelijk TheaterInclusief (€ 25.000) en restyling van het voorhuis (€ 57.000). Onder voorschotten zijn vast verstrekte werkvoorschotten opgenomen ad € 6.200 (2021 € 5.200) en tijdelijk ad € 4.438 (2021 € 41).

De vorderingen op de gemeente Den Haag betreft HNTonbeperkt (€ 2.485 Brief ABBA/VL/29628 d.d. 03-09-2020) en Fysieke aanpassingen HNT (€ 2.500 Brief 2011129-28476 d.d. 15-02-2022). Onder de overige vorderingen is onder andere een vordering op het loopbaanfonds ad € 44.844 (2021: 23.612) opgenomen.

Overlopende activa

De overlopende activa betreft met name kosten die in 2022 betaald zijn, maar betrekking hebben op 2023. De specificatie luidt als volgt:

	2022	2021
	€	€
Vooruitbetaalde kosten	501.712	394.047
Nog te factureren bedragen	76.577	36.132
Overige overlopende activa	1.992	65.928
	580.281	496.107

De vooruitbetaalde kosten bestaan onder andere uit vooruitbetaalde ziekteverzuimverzekering ad ca. € 227.000, huur van de panden ad ca. € 120.000 en overige bedrijfsverzekeringen ad ca. € 21.000.

Liquide middelen

De specificatie van de liquide middelen luidt als volgt:

	2022	2021
	€	€
Bank - lopende rekeningen	5.931.874	5.672.831
Bank - spaarrekeningen	2.622.874	2.406.872
Kas	2.152	1.589
	8.556.900	8.081.292

De niet direct benodigde liquide middelen worden op spaarrekeningen aangehouden en niet belegd. De tegoeden op de spaarrekeningen zijn direct opeisbaar. De liquide middelen staan ter vrije beschikking van de stichting.

Eigen vermogen

Het eigen vermogen van Het Nationale Theater is opgebouwd uit een gesubsidieerd vermogen en een ongesubsidieerd vermogen. Het ongesubsidieerde vermogen is opgebouwd vanuit de niet gesubsidieerde activiteiten van Het Nationale Theater. Dit zijn de activiteiten die zijn ondergebracht in Hicarest bv en het resultaat uit funding-activiteiten.

De specificatie van het eigen vermogen is als volgt:

	31-12-2022	31-12-2021
	€	€
Gesubsidieerd vermogen		
Algemene reserve gesubsidieerd	3.538.568	3.538.568
Stichtingskapitaal	90	90
Bestemmingsreserve verbouwingen	276.004	361.004
Bestemmingsreserve producties onvoorzien	102.140	102.140
Bestemmingsreserve voor investeringen (Licht & Geluid)	58.222	73.918
Bestemmingsreserve voor investeringen (Tribunes)	32.219	37.891
Bestemmingsreserve COVID-19 Gem. Den Haag	564.407	564.407
Bestemmingsreserve COVID-19 OCW	2.055.156	1.642.400
	6.626.806	6.320.418
Ongesubsidieerd vermogen		
Algemene reserve niet-gesubsidieerd	130.942	-/- 46.863
Bestemmingsreserve programma's	138.975	138.975
Bestemmingsreserve educatie	91.976	91.976
Bestemmingsreserve innovatieve producties	55.752	55.752
	417.645	239.840
	7.044.451	6.560.258

Algemene reserve gesubsidieerd

Het verloop van de algemene reserve gesubsidieerd luidt als volgt:

	2022	2021
	€	€
Stand per 1 januari	3.538.568	903.470
Exploitatiesaldo gesubsidieerde activiteiten	328.882	2.613.730
Uit bestemmingsreserve voor investeringen (Licht & Geluid)	15.696	15.696
Uit bestemmingsreserve voor investeringen (Tribune)	5.672	5.672
Uit bestemmingsreserve verbouwingen	85.000	-
Naar bestemmingsreserve COVID-19 OCW	-/- 435.250	-
Stand per 31 december	3.538.568	3.538.568

Bestemmingsreserve verbouwingen

Het verloop van de Bestemmingsreserve verbouwingen luidt als volgt:

	2022	2021
	€	€
Stand per 1 januari	361.004	361.004
Mutatie vanuit resultaatverdeling	-/- 85.000	-
Stand per 31 december	276.004	361.004

De bestemmingsreserve verbouwingen was voorheen de egalisatiereserve gemeente Den Haag welke voor de fusie per 1 januari 2017 was ontstaan. Na overleg met de gemeente Den Haag is toestemming verleend om de egalisatiereserve te bestemmen als reserve voor gewenste verbouwingen van Theater aan het Spui en de Koninklijke Schouwburg. Voor de eerste fase van de herinrichting van het voorhuis van de Koninklijke Schouwburg is door de Gemeente Den Haag toestemming verleend om € 85.000 van de bestemmingsreserve te gebruiken.

Bestemmingsreserve producties onvoorzien

Het verloop van de bestemmingsreserve producties onvoorzien luidt als volgt:

	2022	2021
	€	€
Stand per 1 januari	102.140	102.140
Uit algemene reserve niet-gesubsidieerd	-	-
Stand per 31 december	102.140	102.140

Vanuit het resultaat 2016 is voor onvoorziene productiekosten een reserve gevormd. Deze bestemmingsreserve wordt ingezet ter dekking van onrendabele producties in de komende jaren.

Bestemmingsreserve voor investeringen (Licht & Geluid)

Het verloop van de bestemmingsreserve voor investeringen (Licht & Geluid) luidt als volgt:

	2022	2021
	€	€
Stand per 1 januari	73.918	89.614
Mutatie vanuit resultaatverdeling	-/- 15.696	-/- 15.696
Stand per 31 december	58.222	73.918

Bestemmingsreserve voor investeringen (Tribunes)

Het verloop van de bestemmingsreserve voor investeringen (Tribunes) luidt als volgt:

	2022	2021
	€	€
Stand per 1 januari	37.891	43.563
Mutatie vanuit resultaatverdeling	-/- 5.672	-/- 5.672
Stand per 31 december	32.219	37.891

Bestemmingsreserve COVID-19 gemeente Den Haag

Het verloop van de Bestemmingsreserve COVID-19 gemeente Den Haag luidt als volgt:

	2022	2021
	€	€
Stand per 1 januari	564.407	564.407
Mutatie vanuit resultaatverdeling	-	-
Stand per 31 december	564.407	564.407

In december 2020 heeft de gemeente Den Haag een huurkijtschelding over acht maanden toegekend. Daarbij is aangegeven dat dit bedrag als bestemmingsreserve voor de te verwachten tekorten ingezet kan worden.

Bestemmingsreserve COVID-19 OCW

Het verloop van de Bestemmingsreserve COVID-19 OCW luidt als volgt:

	2022	2021
	€	€
Stand per 1 januari	1.642.400	1.955.800
Mutatie vanuit resultaatverdeling	412.756	-/- 313.400
Stand per 31 december	2.055.156	1.642.400

Deze reserve is gevormd uit de steunbijdragen van OCW die in 2021 en 2022 zijn toegekend. In de beschikking is aangegeven dat een deel van de bijdrage als reserve meegenomen mag worden om de te verwachten tekorten gedurende de looptijd van de huidige cultuurnotaperiode 2021-2024 te dekken.

Algemene reserve niet-gesubsidieerd

Het verloop van de algemene reserve niet-gesubsidieerd luidt als volgt:

	2022	2021
	€	€
Stand per 1 januari	-/- 46.863	10.429
Exploitatiesaldo niet-gesubsidieerde activiteiten	177.805	-/- 57.292
Nadelig saldo deelneming	-	-
Stand per 31 december	130.942	-/- 46.863

Bestemmingsreserve programma's

Het verloop van de bestemmingsreserve programma's luidt als volgt:

	2022	2021
	€	€
Stand per 1 januari	138.975	138.975
Uit algemene reserve niet-gesubsidieerd	-	-
Stand per 31 december	138.975	138.975

Vanuit het resultaat en vanuit het overgenomen vermogen van het Fonds *KS/NT* is in het verleden voor programma's (voorheen 'bijzondere programmering') een reserve gevormd.

Bestemmingsreserve educatie

Het verloop van de bestemmingsreserve educatie luidt als volgt:

	2022	2021
	€	€
Stand per 1 januari	91.976	91.976
Uit algemene reserve niet-gesubsidieerd	-	-
Stand per 31 december	91.976	91.976

De bestemmingsreserve educatie is voor de fusie reeds gevormd door *KS/NT*. In 2019 is een deel van de kosten van een aantal educatieve projecten ten laste van deze reserve gebracht (overeenkomstig bestemming 2018).

Bestemmingsreserve innovatie producties

Het verloop van de bestemmingsreserve innovatie producties luidt als volgt:

	2022	2021
	€	€
Stand per 1 januari	55.752	55.752
Uit algemene reserve niet-gesubsidieerd	-	-
Stand per 31 december	55.752	55.752

Producties vragen in toenemende mate om innovatie op artistiek gebied maar ook op technisch vlak. Kosten van innovatie zullen ten laste gebracht worden van deze bestemmingsreserve.

Voorzieningen

Voorzieningen groot onderhoud

Voor de locaties Koninklijke Schouwburg, Theater aan het Spui en de Studio's zijn voorzieningen gevormd ter egalisatie van de onderhoudslasten. Als huurder van deze gemeentelijke accommodaties ontvangen wij voor het 'gebruikersonderhoud' subsidiebedragen van de gemeente Den Haag.

Ultimo 2022 en 2021 is de voorziening voor groot onderhoud bepaald op een herijkte MJOP, waarbij onderhoudscontracten en klachten/storingsonderhoud buiten beschouwing zijn gelaten.

Het verloop van de voorzieningen groot onderhoud luidt als volgt:

	KS 2022	TAHS 2022	Studio's 2022	Totaal 2022	Totaal 2021
	€	€	€	€	€
Stand 1 januari	412.291	226.697	209.840	848.828	751.098
Dotatie voorziening	289.830	128.814	31.654	450.298	268.146
Onderhoudsuitgaven	-/- 186.195	-/- 97.465	-/- 28.383	-/- 312.043	-170.416
Stand per 31 december	515.926	258.046	213.111	987.083	848.828

Overige voorzieningen

Ultimo het boekjaar zijn de volgende overige voorzieningen gevormd:

	31-12-2022	31-12-2021
	€	€
Voorziening deelneming	-	110.778
Voorziening btw	57.762	48.209
Voorziening verbouwingen en herinrichting	400.000	250.000
	457.762	408.987

Voorziening deelneming

Het verloop van de voorziening deelneming luidt als volgt:

	2022	2021
	€	€
Stand per 1 januari	110.778	-
Mutatie	-/- 110.778	110.778
Stand per 31 december	-	110.778

De voorziening deelneming werd gevormd ten behoeve van de 100% deelneming in Hocarest B.V. Nadere specificaties zijn opgenomen onder de Financiële vaste activa.

Voorziening btw

Het verloop van de voorziening btw luidt als volgt:

	2022	2021
	€	€
Stand per 1 januari	48.209	-
Dotatie	9.553	48.209
Stand per 31 december	57.762	48.209

Als gevolg van twee discussies die in 2021 zijn gaan spelen in het land met de belastingdienst is een voorziening gevormd vanwege een mogelijk naheffingsrisico. De eerste discussie betreft de btw-heffing op livestream. Op advies van onze belastingadviseur wordt het lage btw-tarief gehanteerd, echter is het nog niet zeker dat hier ook overeenstemming is met de fiscus (risico € 7.512). De tweede discussie betreft de btw-heffing op de portemonneeloze pauze (PLP). Op advies van onze belastingadviseur wordt hier een gemiddeld tarief gehanteerd. In 2021 heeft het gerechtshof Den Bosch de uitspraak gedaan dat over alcoholische dranken in de PLP wel het hoge tarief dient te worden gehanteerd. Er is hoger beroep aangetekend (risico € 50.250). Ultimo 2022 loopt de procedure nog.

Voorziening verbouwingen en herinrichting

Het verloop van de voorziening verbouwingen en herinrichting luidt als volgt:

	2022	2021
	€	€
Stand per 1 januari	250.000	-
Mutatie	-/- 100.000	-
Dotatie	250.000	250.000
Stand per 31 december	400.000	250.000

Zowel in de foyer van Theater aan het Spui als het voorhuis van de Koninklijke Schouwburg zal het komende jaar een (gedeeltelijke) herinrichting plaatsvinden. Dit is nodig om de toegankelijkheid en het rendement van beide voorhuizen te vergroten. In beide voorhuizen was in de afgelopen twintig jaar slechts her en der iets aangepast. In de Koninklijke Schouwburg is in de 2022 de eerste fase van een herinrichting gerealiseerd. Met de herinrichtingen sluiten we wat voorzieningen en uitstraling betreft weer aan bij onze missie zoals omschreven in ons meerjarenbeleidsplan 2021-2024.

Naast de voorbereidingen zijn in 2021 enkele werkzaamheden al uitgevoerd en zijn actief fondsen geworven voor de restyling van het voorhuis in de Koninklijke Schouwburg. In 2021 is een voorziening gevormd voor € 100.000. Het gehele project was oorspronkelijk gepland voor 2022 maar wordt afgerond in 2023. Het begrote eigen aandeel van het resterende deel bedraagt € 188.000.

De voorziening ten behoeve van de aanpassingen in Theater aan het Spui bedraagt € 212.000 (was € 150.000). Deze werkzaamheden waren gepland voor 2022, maar zijn doorgeschoven naar 2023. De verwachting is dat ultimo 2023 alle projecten zijn afgerond.

Langlopende schulden

De post langlopende schulden betreft het langlopende deel (> 1 jaar) van een lening van Fonds 1818, die is aangegaan per 1 mei 2013, ter financiering van de aanschaf van tribunes en zaalvloeren van Zaal 1 en Zaal 2 van locatie Theater aan het Spui. Dit betreft een annuïtaire lening met een hoofdsom van € 200.000, een looptijd van 10 jaar en een rentecoupon van 2,5%. Het kortlopende deel (<1 jaar) is opgenomen onder kortlopende schulden.

Het verloop van de langlopende schulden luidt als volgt:

Verloop van de langlopende schulden	2022	2021
	€	€
Stand per 1 januari	20.960	42.859
Aflossingen	-/- 20.960	-/- 21.899
Stand per 31 december	-	20.960

Egalisatie investeringssubsidies

Uit de investeringssubsidies valt jaarlijks een gedeelte vrij ten gunste van het resultaat. Deze vrijval vindt lineair plaats over een periode van 15 jaar. Het verloop egalisatie investeringssubsidies luidt als volgt:

	2022	2021
	€	€
Stand per 1 januari	40.155	46.168
Aflossingen	-/- 6.010	-/- 6.013
Stand per 31 december	34.145	40.155

Kortlopende schulden

De specificatie van de kortlopende schulden is als volgt:

	2022	2021
	€	€
Crediteuren	778.945	690.184
Belastingsschulden	258.832	219.897
Schulden personeel - reservering vakantietoelage	325.759	308.203
Schulden personeel - reservering vakantiedagen	230.203	223.130
Schulden aan pensioenfondsen	194.159	-
Overige schulden aan personeel	13.688	31.142
Overige kortlopende schulden	268.498	411.976
	2.070.084	1.884.532

De overige schulden aan personeel betreft met name declaraties over december en een nabetaling salaris. De overige kortlopende schulden betreft onder andere de aflossing van € 22.000 van de langlopende lening die gaat vervallen in 2023 en de uitgegeven waardebonnen (vouchers) aan bezoekers vanwege verplaatste voorstellingen van € 247.000 (2021: € 370.000).

Overlopende passiva

De specificatie van de overlopende passiva is als volgt:

	2022	2021
	€	€
Vooruit ontvangen recettes	493.782	302.754
Vooruit ontvangen fondsbijdragen	181.813	366.806
Vooruit ontvangen subsidies	155.026	401.963
Nog te ontvangen facturen	510.079	312.050
Overige vooruit ontvangen bedragen	74.797	159.536
	1.415.497	1.543.109

De vooruit ontvangen recettes betreft de ontvangen opbrengsten van verkochte tickets van voorstellingen die plaats gaan vinden in 2023. De post vooruit ontvangen fondsbijdragen was ultimo 2021 hoger aangezien er voor het project restyling voorhuizen € 190.000 reeds ontvangen was. De post nog te ontvangen facturen is hoger doordat rekening is gehouden met een hogere afrekening van de energiekosten.

Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

Huur gebouwen

Het Nationale Theater heeft voor de locaties Koninklijke Schouwburg, Theater aan het Spui, de Studio's, Zaal 3 en het decoratier huurcontracten afgesloten. De locaties Koninklijke Schouwburg, Theater aan het Spui en de Studio's worden gehuurd van de gemeente Den Haag en dit betreffen overeenkomsten voor onbepaalde tijd. De totale huursom van deze locaties bedraagt € 879.113 per jaar. Het huurcontract voor Zaal 3 kent een bepaalde looptijd van 1 jaar en wordt jaarlijks stilzwijgend verlengd per 30 juni en de opzegtermijn is 4 maanden. Het jaarlijkse huurbedrag is € 49.185. Het huurcontract voor het decoratier kent een bepaalde looptijd van 5 jaar met de mogelijkheid de overeenkomst telkens te verlengen met 5 jaar. De huidige huurperiode is per 15 april 2020 voor 5 jaar verlengd. De opzegtermijn is 12 maanden. Het jaarlijkse huurbedrag is € 141.261 en de totale verplichting van het huurcontract is € 41.819.

Verhuur gebouwen

Een aantal ruimtes in onze gebouwen wordt verhuurd aan derden. In totaal zijn er 4 lopende huurcontracten. De totale jaarlijkse huursom bedraagt € 110.986.

Aangegane verplichtingen

Er zijn ultimo 2022 geen investeringsverplichtingen aangegaan.

Erfpachtovereenkomst Kerkstraat

Het Nationale Theater heeft met de gemeente Den Haag een erfpachtovereenkomst lopen. De erfpacht is eeuwigdurend uitgegeven en betreft een perceel grond met de daarop aanwezige opstallen gelegen aan de Kerkstraat 11 en 13. De canon is geheel en eeuwigdurend afgekocht. In de overeenkomst is vastgelegd dat de grond bestemd is voor bebouwing met een theater, een en ander met daarbij behorende bijgebouwen, open terreinen en bergingen. Vervreemding van het recht van erfpacht of ter beschikking stelling van het recht aan derden kan slechts plaatsvinden na goedkeuring van de gemeente Den Haag. Hierbij heeft de gemeente Den Haag het eerste recht op terugkoop tegen een bedrag van € 0,45 verhoogd met een vergoeding voor de meerwaarde als gevolg van de door Het Nationale Theater gedane investeringen. De meerwaarde zal door taxatie worden bepaald.

Fiscale eenheid

Hocarest bv en Stichting Het Nationale Theater vormen een fiscale eenheid voor de omzetbelasting. Hierdoor zijn beide entiteiten hoofdelijk aansprakelijk voor de schulden inzake omzetbelasting van de fiscale eenheid.

Toelichting op de enkelvoudige staat van baten en lasten

A Opbrengsten

A1 Publieksinkomsten

	Realisatie 2022	Begroot 2022	Realisatie 2021
	€	€	€
Recettes en verhuur programmering	1.357.395	1.624.000	465.517
Opbrengsten producties	1.039.049	795.000	316.797
Opbrengsten educatie	318.030	252.000	167.991
Toeslagen programmering	176.831	100.000	14.423
Overige publieksinkomsten	150.657	-	238.518
	3.041.962	2.771.000	1.203.246

De publieksinkomsten bedragen in totaal € 3.041.962, dit betreft voor € 2.201.371 publieksinkomsten in Den Haag en voor € 840.591 publieksinkomsten buiten Den Haag.

Recettes verhuur en programmering

Specificatie recettes en verhuur programmering	Realisatie 2022	Realisatie 2021
	€	€
Eigen voorstellingen		
Toneel - Het Nationale Theater	38.849	17.759
Toneel - HNTjong	10.648	8.538
Ingekochte voorstellingen (100% recette)		
Toneel	484.573	181.843
Jeugd- en familievoorstelling	81.928	45.074
Cabaret	474.512	70.681
Muziektheater	29.138	24.007
Klassiek	880	-
Theaterconcert	29.528	33.039
Theatercolleges & specials	67.023	22.959
Dans	51.175	19.879
Verhuuropbrengst Culturele verhuringen	89.141	41.738
	1.357.395	465.517

Opbrengsten producties

Voor de verschillen tussen de realisatie en begroting wordt verwezen naar publieksinkomsten per productie hierna.

	Realisatie 2022	Begroot 2022	Realisatie 2021
	€	€	€
Publieksinkomsten producties HNT	844.697	637.000	185.325
Publieksinkomsten binnenland	844.697	637.000	185.325
Recette	-	-	-
Uitkoop	54.358	-	22.782
Partage	790.339	637.000	162.543
Publieksinkomsten buitenland	-	-	-
Publieksinkomsten producties HNTjong	194.352	158.000	131.472
Publieksinkomsten binnenland	192.837	158.000	131.472
Recette	-	-	31.760
Uitkoop	94.568	158.000	31.496
Partage	98.269	-	68.216
Publieksinkomsten buitenland	1.515	-	-
	1.039.049	795.000	316.797

Publieksinkomsten producties HNT

	Realisatie 2022	Begroot 2022	Realisatie 2021
	€	€	€
<i>The Nether</i>	-	-	9.430
<i>De Eeuw van mijn Moeder</i>	278.855	172.200	28.186
<i>OustFaust</i>	111.418	124.000	-
<i>Leedvermaak</i>	168.084	136.700	-
<i>Trojan wars</i>	7.274	-	69.820
<i>Language</i>	-	-	432
<i>Erik of het klein insectenboek</i>	32.150	14.200	-
<i>Hebriana</i>	-	19.100	45.028
<i>HNT Speelt Altijd</i>	-	-	-
<i>Yerma</i>	-	-	24.221
<i>... is Hot</i>	9.806	4.200	2.594
<i>Stipendium</i>	-	-	135
<i>Sea Wall</i>	7.281	-	5.129
<i>The Nation</i>	67.359	96.000	-
<i>De Jaren</i>	137.472	64.300	-
<i>Eronemos</i>	20.825	-	-
<i>Overige (A seat at the table, Studio Paradijs, De laatste getuigen)</i>	4.173	6.300	350
	844.697	637.000	185.325

De opbrengst over 2022 ligt aanzienlijk hoger dan in 2021 als gevolg van de coronamaatregelen in dat jaar.

Publieksinkomsten producties HNTjong

	Realisatie 2022	Begroot 2022	Realisatie 2021
	€	€	€
<i>Trojan wars</i>	7.274	-	69.820
<i>Tori</i>	-	-	24.945
<i>A Country Inside My Head</i>	4.000	-	4.750
<i>Het Experiment</i>	413	-	21.407
<i>Gebroeders Leeuwenhart</i>	-	-	46
<i>Erik of het klein insectenboek</i>	32.150	14.200	-
<i>Wij zijn Nederland</i>	-	-	10.504
<i>Oma is een Avatar</i>	30.704	45.800	-
<i>Supernormaal</i>	26.785	37.600	-
<i>Zus van</i>	-	19.100	-
<i>Wij zijn de Stad</i>	3.364	5.900	-
<i>Queer planet</i>	89.662	35.400	-
	194.352	158.000	131.472

De opbrengst over 2022 ligt aanzienlijk hoger doordat in 2022 meer voorstellingen konden worden gespeeld dan in 2021 (als gevolg van de coronamaatregelen).

Opbrengsten educatie

De educatieopbrengsten betreft met name de opbrengsten van de theaterklassen en de opbrengsten van workshops bij de eigen producties.

Toeslagen programmering

De toeslagen programmering betreft de garderobetoeslag die wordt geheven bij voorstellingen in de grote zaal en de theatertoeslag die bij een aantal producties van toepassing is.

Overige publieksinkomsten

De overige publieksinkomsten betreft met name de opbrengsten van inleidingen en programma's. Deze post was in 2021 aanzienlijk hoger dan in 2022 door de catering opbrengsten rond de producties *De Eeuw van mijn Moeder* en *Trojan wars*.

A2 Sponsorinkomsten

	Realisatie 2022	Begroot 2022	Realisatie 2021
	€	€	€
Sponsorinkomsten	86.062	61.000	50.053

A3 Overige directe inkomsten

Inkomsten uit co-producties

	Realisatie 2022	Begroot 2022	Realisatie 2021
	€	€	€
<i>OustFaust</i> – Parkstad Limburg Theaters	50.000	-	-
<i>Oma is een avatar</i> – St. Euphoria	101.800	-	-
<i>The Nation</i> – Holland festival	20.000	-	-
<i>Wij zijn de Stad</i> – Maas theater en dans	15.490	-	-
<i>De Eeuw van mijn Moeder</i> – CCCP (t.b.v. AVROTROS)	-	-	87.009
<i>Tori TV</i> – AVROTROS	-	-	152.759
<i>Is this the real life</i> – Trouble Man	-	-	10.309
	187.290	-	250.077

A4 Diverse inkomsten

	Realisatie 2022	Begroot 2022	Realisatie 2021
	€	€	€
Uitbesteed personeel	266.134	215.000	310.796
Opbrengsten uit verhuur	262.156	200.000	155.665
Diensten voor derden	108.725	20.000	34.369
Opbrengst verhuringen Zaal 3	9.329	25.000	7.116
TheaterInclusief	60.723	-	41.018
Overige opbrengsten	50.731	-	22.106
	757.798	460.000	571.070

De inkomsten voor uitbesteed personeel zijn lager dan in 2021 doordat minder medewerkers van Het Nationale Theater werkzaamheden voor derden hebben verricht. De opbrengsten uit verhuur zijn hoger dan 2021 doordat er meer verhuurd is. In 2021 is er huurkorting verleend aan onderverhuurders.

De diensten voor derden betreft met name de externe opdrachten van het kostuum- en decoratier. De realisatie hiervan is hoger dan begroot vanwege het grotere aantal opdrachten.

A5 Bijdragen uit private middelen

	Realisatie 2022	Begroot 2022	Realisatie 2021
	€	€	€
Resultaat funding	145.995	193.000	216.807
Bijdragen private fondsen	592.942	356.000	250.961
	738.937	549.000	467.768

Resultaat funding

	Realisatie 2022	Begroot 2022	Realisatie 2021
	€	€	€
Bijdragen donateurs	145.995	193.000	216.807

Het resultaat funding was in 2021 hoger als gevolg van de hoge bereidheid van bezoekers om het geld van gekochte kaarten vanwege de lockdown te doneren, verkoop uit de HNT-webwinkel en toename in het aantal Toneelkringleden.

Bijdragen private fondsen

	Realisatie 2022 €	Realisatie 2021 €
HNTonbeperkt	15.898	44.556
<i>Trojan wars</i>	23.764	62.500
<i>Tori</i>	-	15.326
<i>Erik of het klein insectenboek</i>	74.000	-
<i>A Country Inside My Head</i>	10.000	13.309
<i>Queer planet</i>	30.000	-
TheaterInclusief	41.807	90.061
Stichting Haagvalken	-	7.100
HNTonbeperkt	4.813	5.187
Wat is vrijheid	100.000	-
Herinrichting KS Fase I	227.000	-
Sinterklaas onbeperkt	10.000	-
Moksi Patu	-	11.803
<i>Wij zijn de Stad</i>	45.000	-
Festival JA!	10.000	-
Diverse	660	1.119
	592.942	250.961

B Subsidies

	Realisatie 2022 €	Begroot 2022 €	Realisatie 2021 €
Meerjarige subsidie ministerie OCW			
OCW Productie	3.159.301	3.046.000	3.046.243
OCW Productie HNTjong	928.384	895.000	895.161
Aanvullende subsidie steunmaatregel OCW (incidenteel)	855.600	-	1.642.400
	4.943.285	3.941.000	5.583.804
Meerjarige subsidie gemeente Den Haag			
Gemeente Productie	3.756.823	3.594.000	3.688.946
Gemeente Productie HNTjong	521.002	640.000	511.589
Gemeente Programmering	5.399.673	5.415.000	5.302.113
Gemeente Zaal 3	112.136	108.000	110.110
	9.789.634	9.757.000	9.612.758
Overige subsidies			
Overige subsidies gemeente Den Haag	35.000	-	29.327
Overige subsidies en bijdragen uit publieke middelen	196.345	-	149.161
	231.345	-	178.488
	14.964.264	13.698.000	15.375.050

De subsidieverlening 2021-2024 door het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap voor productie Het Nationale Theater is toegekend per brief met datum 15 september 2020 (briefkenmerk: 147758/25099035). In de brief van 15 juni 2022 (briefkenmerk: 147758/32647170) is een aanvullende indexatie toegekend over 2022.

De subsidieverlening 2021-2024 door het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap voor productie HNTjong is toegekend per brief met datum 15 september 2020 (briefkenmerk: 147760/25097351). In de brief van 15 juni 2022 (briefkenmerk: 147758/32456951) is een aanvullende indexatie toegekend over 2022.

Op 25 februari 2022 is in het kader van de regeling aanvullende ondersteuning culturele en creatieve sector COVID-19 (RAOCC) een aanvullende subsidie ad. € 855.600 toegekend voor 2022 (briefnummer 147758/31249823).

De subsidieverlening 2022 door de gemeente Den Haag voor Het Nationale Theater is toegekend per brief met datum 10 januari 2022 (briefkenmerk: 20211001-12508).

In 2022 is naast de exploitatiesubsidies ook een aantal projectsubsidies ontvangen. We ontvingen een Subsidie Reguliere Programmering van het Fonds Podiumkunsten voor het programmeren van voorstellingen en concerten met als doel een gevarieerd en kwalitatief hoogwaardig aanbod van podiumkunsten in Nederland te bevorderen (€ 52.500). Van de gemeente ontvingen we een aantal projectsubsidies, onder andere voor het project Spuiplein (€ 15.000 in 2021). Omdat deze subsidie vanwege de coronabeperkingen niet volledig ingezet kon worden in 2021 en 2022 is een verzoek ingediend het restant (€ 8.000) door te schuiven naar 2023); verder zijn voor *Queer planet* en Fysieke toegangsaanpassingen respectievelijk € 10.000 en € 25.000 subsidie ontvangen. In bijlage 5 is een overzicht opgenomen van de overige subsidies die we van de gemeente Den Haag ontvingen en de besteding ervan.

C Beheerlasten

Beheerlasten personeel

De beheerlasten personeel betreft de lasten van de afdelingen Facilitair & ICT, Financiën & Control, Officemanagement & HRM, en de zakelijk directeur.

Het Nationale Theater hanteert de CAO Toneel en Dans en is aangesloten bij de pensioenfondsen ABP en PFZW. De actuele dekkingsgraad van het ABP was ultimo 2022 110,9% (2021: 110,2%) en de actuele dekkingsgraad van het PFZW bedroeg 109,2% (2021: 106,6%).

	Realisatie 2022	Begroot 2022	Realisatie 2021
	€	€	€
Beheerlasten personeel	1.055.009	1.185.300	1.033.379
Overige personeelskosten	266.445	222.000	200.417
	1.321.454	1.407.300	1.233.796

De specificatie van de beheerlasten personeel per afdeling is als volgt:

	Realisatie 2022	Begroot 2022	Realisatie 2021
	€	€	€
Directie	141.439	165.000	104.752
Officemanagement, HRM & ICT	272.587	389.000	350.099
Financiën & Control	433.934	431.900	404.686
Facilitair	207.049	199.400	173.842
	1.055.009	1.185.300	1.033.379

De kosten voor de Directie zijn lager dan begroot vanwege ontvangen ziektegeld. De kosten bij Officemanagement, HRM & ICT zijn lager vanwege het niet vervangen van een vertrokken medewerker van de afdeling ICT.

Specificatie fte beheerlasten personeel

	fte ultimo 2022	fte ultimo 2021
Directie	1,0	1,0
Officemanagement en HRM & ICT	3,8	4,1
Financiën & Control	6,7	6,7
Facilitair	4,4	4,3
	15,9	16,1

Overige personeelskosten

	Realisatie 2022	Begroot 2022	Realisatie 2021
	€	€	€
Verzuimverzekering	233.642	145.000	199.897
Studiekosten	68.256	50.000	31.700
Kosten personeelslunch	-	23.000	-
Overige kantinekosten	36.684	38.000	18.107
Personeelsfeesten, borrels en cadeaus	27.802	33.000	10.850
Kosten OR	1.932	4.000	2.444
Arbokosten	26.190	39.000	27.950
Kosten werving en selectie	6.755	2.000	5.891
Reiskosten	89.454	122.000	73.776
Overige personeelskosten	42.175	9.000	24.718
Overboeking naar activiteitenlasten	-/- 266.445	-/- 243.000	-/- 200.416
	266.445	222.000	200.417

De kosten van de ziekteverzuimverzekering zijn gestegen als gevolg van een toename van ziektegevallen en daarmee een verhoogde premie en schadelast. Alle posten zijn ten opzichte van 2021 toegenomen, voornamelijk als gevolg van de beëindiging van de covidmaatregelen. De overige personeelskosten zijn toegenomen als gevolg van de aanschaf van coronazelftesten (ca € 11.000), outplacementkosten ca € 5.500) en de reservering vakantiedagen (ca. € 7.000).

De helft van de 'Overige personeelslasten' worden gemaakt ten behoeve van Programmering, productie en educatie en derhalve overgeboekt naar de activiteitenlasten.

Personeel en vrijwilligers

	Realisatie € 2022	Realisatie Fte 2022	Begroot € 2022	Begroot Fte 2022	Realisatie € 2021	Realisatie Fte 2021
<i>Specificatie personeelslasten</i>						
1. Waarvan vast contract	6.675.539	104,7	6.164.900	100,0	6.568.716	96,8
2. Waarvan tijdelijk contract	1.877.480	36,9	2.446.000	40,0	1.584.932	35,7
Personeelslasten (1 + 2)	8.553.019	141,6	8.630.900	140,0	8.153.648	132,5
		Aantal				Aantal
Vrijwilligers: fte		0,5				0,5
Vrijwilligers: personen		1				1

WNT-verantwoording 2022 Het Nationale Theater

Op 1 januari 2013 is de Wet normering topinkomens (WNT) in werking getreden. De WNT is van toepassing op Het Nationale Theater. Het voor het Nationale Theater toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2022 € 216.900 (2021: € 209.000). Dit betreft de algemene bezoldigingsnorm.

1. Bezoldiging topfunctionarissen

Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13^e maand van de functievervulling.

Bedragen x € 1	C. Debets	L.F.M. klein Gunnewiek	E. de Vroedt
Functiegegevens	Directeur Theater	Zakelijk Directeur	Artistiek leider
Aanvang en einde functievervulling in 2022	01/01-31/12	01/01-31/12	01/01-31/12
Deeltijdfactor in fte	1,0	1,0	1,0
(Fictieve) dienstbetrekking?	Ja	ja	ja
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	136.764	136.764	102.673
Beloningen betaalbaar op termijn	16.002	16.002	14.047
Subtotaal	152.766	152.766	116.720
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	216.900	216.900	216.900
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Totale bezoldiging	152.766	152.766	116.720
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2021			
Aanvang en einde functievervulling in 2021	01/01-31/12	01/01-31/12	01/01-31/12
Deeltijdfactor 2021 in fte	1,0	1,0	1,0
(Fictieve) dienstbetrekking?	Ja	ja	ja
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	131.883	131.883	99.012
Beloningen betaalbaar op termijn	15.137	15.137	13.085
Subtotaal	147.020	147.020	112.097
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	209.000	209.000	209.000
Totale bezoldiging 2021	147.020	147.020	112.097

2. Bezoldiging toezichthouders

De Raad van toezicht van Het Nationale Theater is onbezoldigd.

Naam	Functie
De heer J.J. van Aartsen	Voorzitter RvT en lid selectie-en remuneratiecommissie
De heer C.R.B. Menso (tot 1 maart 2022)	Lid RvT
Mevrouw M. van Vroonhoven	Lid RvT en lid auditcommissie
De heer A. Najafbagy	Lid RvT
De heer R.C. Landvreugd	Lid RvT
De heer J.F.E. Farwerck	Lid RvT en lid auditcommissie
Mevrouw P.H. Bottema-Sanders	Lid RvT en lid selectie-en remuneratiecommissie

3. Bezoldiging overige functionarissen

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2022 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

Beheerlasten materieel

	Realisatie 2022	Begroot 2022	Realisatie 2021
	€	€	€
C2 Huisvestingskosten	3.140.776	2.516.000	1.989.434
C3 Bureaukosten	651.392	500.000	802.745
C4 Algemene publiciteitskosten	272.749	289.000	214.082
	4.064.917	3.305.000	3.006.261

Huisvestingskosten

	Realisatie 2022	Begroot 2022	Realisatie 2021
	€	€	€
Huur gebouwen	1.077.011	1.010.000	607.953
Gas, water en elektra	379.036	250.000	186.097
Zakelijke lasten	53.295	46.000	41.951
Vuilafvoer en schoonmaak	269.629	340.000	235.858
Beveiliging en bewaking	-	-	-
Kosten inventaris	36.178	40.000	25.182
Afschrijvingen inventaris en huisvesting	88.359	95.000	92.967
Kosten installaties	-	-	-
Onderhoudskosten gebouwen	705.583	175.000	331.615
Verzekeringen	55.447	55.000	54.764
Autokosten	19.922	18.000	11.864
Dotatie voorziening MJOP	450.298	482.000	380.770
Overige huisvestingskosten	6.018	5.000	20.413
	3.140.776	2.516.000	1.989.434

De huisvestingskosten zijn hoger dan begroot. Dit komt voornamelijk door de stijgende energielasten. De huisvestingskosten en met name de huurkosten, waren in 2021 aanzienlijk lager doordat onze locaties door de Covid maatregelen langdurig gesloten waren en wij van de Gemeente Den Haag huurkorting hebben ontvangen.

De onderhoudskosten gebouwen zijn hoger als gevolg van de restyling van het voorhuis van de Koninklijke schouwburg.

Bureaunkosten

	Realisatie 2022	Begroot 2022	Realisatie 2021
	€	€	€
Kantoorbenodigdheden	2.880	6.000	3.684
Kopieer- en drukkosten	18.590	20.000	20.849
Portokosten	10.381	22.000	1.711
Abonnementen en literatuur algemeen	10.393	10.000	15.715
Kosten ICT & telefonie	256.578	195.000	202.565
Afschrijving ICT & telefonie	50.070	80.000	57.345
Contributies	36.910	27.000	36.197
Vergader- en bestuurskosten	8.882	9.000	22.138
Representatie algemeen	6.092	8.000	2.727
Advieskosten	6.219	10.000	5.507
Kosten dramaturgie (literatuur en theaterbezoek)	3.892	5.000	1.837
Accountantskosten	52.632	56.000	113.380
Kosten betalingsverkeer	56.451	47.000	51.891
Dotatie voorz. Dubieuze debiteuren	458	-	-/- 7.565
Dotatie voorz. Deelneming	34.793	-	55.645
TheaterInclusief	124.710	-	170.910
Overige bureaunkosten	-/- 28.539	5.000	48.209
	651.392	500.000	802.745

De kosten voor ICT & telefonie zijn hoger dan begroot als gevolg van de inhaalslag die op ICT wordt gemaakt en de daarmee samenhangende werkzaamheden van ICT-partner KroonCo. De portokosten zijn aanmerkelijk lager omdat er veel meer online wordt verzonden. Vergader- en bestuurskosten waren in 2021 hoger als gevolg van de werving van leden voor de RvT. Onder de overige bureaunkosten zijn in 2022 ontvangen TVL over 2020 opgenomen, afboeking van inactieve materiële vaste activa en een vrijval van reservering accountantskosten doordat de kosten van NOW controles lager uitvielen.

Algemene publiciteitskosten

	Realisatie 2022	Begroot 2022	Realisatie 2021
	€	€	€
Algemene kosten			
Seizoenskaternen	49.645	35.000	5.228
Campagnes	91.821	70.000	64.429
Online & Datatools	51.853	60.000	57.904
Salesforce	9.660	20.000	32.205
Content	25.345	20.000	16.778
PR & voorlichting	41	15.000	1.376
Doelgroepmarketing	5.967	10.000	4.836
Overige algemene publiciteitskosten	5.591	16.000	3.702
	239.923	246.000	186.458

Doordat er, vanwege de coronacrisis, in 2021 veel minder voorstellingen waren, zijn er in 2022 meer kosten voor marketing gemaakt dan 2021.

Realisatie 2022	Begroot 2022	Realisatie 2021
€	€	€
32.826	33.000	27.624
272.749	289.000	214.082

Kosten funding

De kosten voor funding zijn hoger dan begroot en vorig jaar omdat er meer activiteiten zijn geweest om donateurs te werven (wervingsacties en de HNT-webwinkel) en te behouden.

D Activiteitenlasten

Activiteitenlasten personeel

Realisatie 2022	Begroot 2022	Realisatie 2021
€	€	€
Personeel in loondienst	7.470.314	7.120.269
Inleen acteurs	929.377	570.957
Inleen art. team, decor en kap grime	789.713	775.032
Inleen technici	245.709	99.406
Inleen voorhuispersoneel, programma's en projecten	235.838	95.636
Overige personeelskosten	271.475	206.248
9.942.426	9.857.600	8.867.548

Het personeel in loondienst per afdeling:

Realisatie 2022	Begroot 2022	Realisatie 2021
€	€	€
Directie	228.778	221.386
Artistiek bureau	437.403	398.644
Productie	485.365	354.886
Regisseurs & Ensemble	1.331.187	1.400.171
HNTjong	165.019	151.109
Educatie	517.112	485.897
Publieksactiviteiten	203.691	211.824
Marketing	586.200	478.043
Development	373.128	278.343
Kaartverkoop & Informatie	255.650	212.949
Ateliers	515.112	450.386
Techniek	1.881.076	1.852.810
Revisor & Projectleiders	32.276	10.556
Business	41.402	35.106
Publieksservices & Horeca	119.917	317.571
Receptie	296.998	260.588
7.470.314	7.445.600	7.120.269

Specificatie fte activiteitenlasten per afdeling:

	Fte ultimo 2022	Fte ultimo 2021
	€	€
Directie	1,5	1,5
Artistiek bureau	6,2	6,1
Productie	7,2	7,0
Regisseurs & Ensemble	26,5	20,0
HNTjong	2,0	1,7
Educatie	10,4	7,5
Publieksactiviteiten	3,4	3,2
Marketing	9,6	10,0
Development	5,0	5,5
Kaartverkoop & Informatie	5,8	4,8
Ateliers	12,8	8,8
Techniek	34,4	29,5
Revisor & Projectleiders	0,4	1,9
Business	0,6	0,6
Publieksservices & Horeca	1,9	3,2
Receptie	8,0	5,1
	135,7	116,4

Het aantal fte is in 2022 gestegen ten opzichte van het jaar ervoor. In 2021 zijn diverse functies vanwege de onzekere financiële gevolgen van de coronacrisis niet ingevuld. De vacatures zijn in 2022 alsnog ingevuld, hetgeen nodig was om het reguliere activiteitsniveau te kunnen uitvoeren.

Activiteitenlasten materieel

	Realisatie 2022	Begroot 2022	Realisatie 2021
	€	€	€
D2 Uitvoeringskosten productie	1.898.524	2.118.000	1.426.558
D3 Uitvoeringskosten programmering	1.802.932	2.519.700	710.395
D4 Uitvoeringskosten educatie	493.147	540.000	375.009
	4.194.603	5.177.700	2.509.027

Uitvoeringskosten productie

	Realisatie 2022	Begroot 2022	Realisatie 2021
	€	€	€
Materiaalkosten	381.123	354.000	353.497
Reiskosten en séjours	585.876	619.000	308.718
Zaalhuur en partage	178.104	201.000	77.458
Verkoopkosten	15.330	8.000	21.075
Marketingkosten	223.921	247.000	117.761
Overige uitvoeringskosten	152.052	204.000	314.540
Onvoorzien producties	-	65.000	-
	1.536.406	1.698.000	1.193.049

Overige kosten producties

Opslagkosten decors	28.554	35.000	36.150
Materialen techniek	59.434	20.000	22.895
Overige uitgaven decoratier	12.794	10.000	12.835
Inkoopkosten decor voor derden	6.102	-	-
Overige uitgaven kostuumatier	7.714	15.000	5.251
Inkoopkosten kostuums voor derden	23.066	10.000	12.614
Afschrijvingen theatertechniek	121.398	105.000	102.079
Kosten coproducties	25.000	-	13.848
Overige materiële kosten producties	78.056	225.000	27.837
	362.118	420.000	233.509
	1.898.524	2.118.000	1.426.558

De productiekosten zijn hoger dan in 2022 doordat er meer producties / voorstellingen gespeeld konden worden. De grootste posten bij HNT zijn *De Eeuw van mijn Moeder* (€ 290.000), *Leedvermaak* (€ 232.000) en *OustFaust* (€ 222.000). Voor HNTJong zijn de grootste posten *Queer planet* (€ 121.000), *Erik of het klein Insectenboek* (€ 115.000) en *Trojan Wars* (€ 78.000). De laatste twee producties zijn coproducties van HNT en HNTJong

De overige uitvoeringskosten 2021 waren voornamelijk hoger als gevolg van de kosten voor de catering bij *Trojan wars* (€ 269.000), de catering vormde onderdeel van de voorstelling.

Uitvoeringskosten programmering

	Realisatie 2022	Begroot 2022	Realisatie 2021
	€	€	€
Partages, garanties, uitkoopsommen en zaalhuren	1.163.854	1.448.000	315.408
Kosten programma's, festivals en contextprogrammering	67.424	344.000	50.897
Uitvoeringskosten inleidingen en workshops	-	10.000	8.699
Auteursrechten	99.990	130.000	27.278
Kosten vrijkaarten	6.343	29.000	7.057
Kosten artiestenservice en horecatoeslag	133.088	41.000	5.577
Kosten premières	64	12.000	-
Materiaalkosten techniek	66.210	44.000	43.079
Afschrijvingen theatertechniek	121.398	87.000	102.079
Verwervingskosten programmering	4.326	9.000	3.708
Uitvoeringskosten programma's en projecten	35.675	254.700	92.247
Voorstellingsmarketing programmering	104.560	111.000	54.366
	1.802.932	2.519.700	710.395

Vanwege de coronacrisis werden in 2021 en begin 2022 vele voorstellingen doorgeschoven of geannuleerd. Voor de uitkoopsommen werd het advies van de Commissie der Wijzen gevolgd, ingesteld door de brancheverenigingen. De afrekenbedragen werden afgestemd op verschillende corona-bezoekerscapaciteiten. Eind 2022 zijn door personele problemen eveneens voorstellingen doorgeschoven of geannuleerd. Bezoekers weten de weg naar onze locaties weer te vinden, het niveau is echter nog niet hetzelfde als pré-Covid. Als gevolg van een wijziging in de doorbelastingssystematiek en de ten opzichte van 2021 toegenomen bezoekers aantallen zijn de kosten artiestenservice en horecatoeslag toegenomen.

Uitvoeringskosten educatie

	Realisatie 2022	Begroot 2022	Realisatie 2021
	€	€	€
Educatie producties HNTjong	43.958	44.000	51.473
Educatie producties HNT	63.183	65.000	40.286
Contextprogramma's	1.463	18.000	-
HNTdeMotor	18.925	19.000	44.789
Theaterwerkplaats	4.908	7.000	2.929
HNTonbeperkt	26.372	25.000	-
Educatie bijzondere evenementen/activiteiten	110.684	8.000	52.153
Workshops & theaterdagen	11.152	70.000	25.255
Lange leerlijnen	72.118	122.000	90.891
Marketing educatie	13.535	25.000	20.789
Docententeam	1.294	4.000	1.815
Jongerentoneelkijkers	2.381	5.000	429
Overige kosten educatie	0	3.000	-
Reguliere kosten educatie	369.973	415.000	330.809
Uitvoeringskosten projecten educatie	123.174	125.000	44.200
	493.147	540.000	375.009

De educatiekosten zijn als gevolg van de beëindiging van de coronamaatregelen hoger dan 2021 en op niveau van de begroting 2022. De uitvoeringskosten projecten educatie betreft lasten die worden gedekt vanuit externe gelden. De kosten voor Educatie bijzondere evenementen/activiteiten hebben betrekking op projecten als *Theater na de Dam*, *Dag van de Kinderrechten* en *Wij de stad*.

Resultaat deelneming en gift Hocarest bv

Het resultaat uit deelneming betreft het resultaat van Hocarest bv en is als volgt te specificeren:

	Realisatie 2022	Begroot 2022	Realisatie 2021
	€	€	€
Gift Hocarest bv	50.000	-	-
Resultaat deelneming Hocarest bv	177.805	-	-/- 57.292
	227.805	-	-/- 57.292

Resultaat deelneming Hocarest bv

	Realisatie 2022	Begroot 2022	Realisatie 2021
	€	€	€
Omzet hospitality	471.441	738.000	138.604
Kostprijs hospitality	238.189	540.000	233.964
Totaal brutomarge hospitality	233.252	198.000	-/- 95.360
Omzet events	576.772	450.000	177.453
Kostprijs events	307.220	245.000	140.973
Totaal brutomarge events	269.552	205.000	36.480
Brutomarge hospitality en events	502.804	403.000	-/- 58.880
Overige bedrijfskosten			
Personeelskosten	244.868	310.000	60.057
Huisvestingskosten	63.764	45.000	49.606
Afschrijvingskosten	5.637	12.000	1.071
Verkoopkosten	5.084	8.000	4.087
Algemene kosten	-/- 48.568	26.000	-/- 120.321
Rentelasten	4.214	2.000	3.912
	274.999	403.000	-/- 1.588
Resultaat voor belasting	227.805	-	-/- 57.292
Schenking Het Nationale Theater	-/- 50.000	-	-
Vennootschapsbelasting	-	-	-
Resultaat deelneming	177.805	-	-/- 57.292

Binnen Hocarest bv worden de horeca-activiteiten en de commerciële verhuringen uitgevoerd. De brutomarge hospitality is als volgt opgebouwd:

	Realisatie 2022	Realisatie 2021
	€	€
Omzet hospitality		
Omzet hospitality beverage	386.610	127.742
Omzet hospitality food	77.086	8.560
Omzet hospitality overig	7.678	2.131
Omzet hospitality parkeerkaarten	67	171
	471.441	138.604
Kostprijs hospitality		
Kostprijs hospitality beverage	81.489	37.785
Kostprijs hospitality food	61.237	16.843
Kostprijs hospitality overig	3.827	7.257
Kostprijs hospitality parkeerkaarten	62	169
Voorraad-, kas- en prijsverschillen	11.398	7.311
Kostprijs hospitality personeel	80.176	164.599
	238.189	233.964
	233.252	-/- 95.360

De brutomarge events is als volgt opgebouwd:

	Realisatie 2022	Realisatie 2021
	€	€
Omzet events		
Omzet events food & beverage	147.077	34.335
Omzet events (niet food & beverage)	429.695	143.119
	576.772	177.454
Kostprijs events		
Kostprijs events food & beverage	114.990	16.257
Kostprijs events (niet food & beverage)	192.230	124.717
Kostprijs events	307.220	140.974
	269.552	36.480

Geconsolideerde balans (na verwerking voorstel resultaatbestemming)

ACTIVA	Balans per 31-12-2022	Balans per 31-12-2021
	€	€
VASTE ACTIVA		
I - Immateriële vaste activa	6.046	9.674
II - Materiële vaste activa		
Gebouwen	456.588	378.998
ICT en telefonie	108.803	144.705
Inventaris	160.548	145.307
Theatertechniek	1.259.654	1.170.882
	1.985.593	1.839.892
III - Financiële vaste activa		
Overige financiële vaste activa	40.118	40.118
	2.031.757	1.889.684
Totaal vaste activa		
	2.031.757	1.889.684
VLOTTENDE ACTIVA		
IV - Voorraden		
Overige voorraden	31.177	25.725
	31.177	25.725
V - Vorderingen		
Vorderingen	968.467	909.727
Overlopende activa	592.458	506.471
	1.560.925	1.416.198
VII - Liquide middelen		
Bank	8.914.595	8.323.294
Kas	10.034	7.205
	8.924.629	8.330.499
Totaal vlottende activa	10.516.731	9.772.422
TOTAAL ACTIVA	12.548.488	11.662.106

PASSIVA	Balans per 31-12-2022	Balans per 31-12-2021
	€	€
GROEPSVERMOGEN	7.330.337	6.811.350
V – VOORZIENINGEN		
MJOP Koninklijke Schouwburg	515.926	412.291
MJOP Theater aan het Spui	258.046	226.697
MJOP De studio's	213.111	209.840
Overige voorzieningen	457.762	298.209
Totaal voorzieningen	1.444.845	1.147.037
VI - LANGLOPENDE SCHULDEN		
Leningen o/g	-	20.960
Egalisatie investeringssubsidies	34.145	40.155
Totaal langlopende schulden > 1 jaar	34.145	61.115
VII KORTLOPENDE SCHULDEN		
Kortlopende schulden	2.308.264	2.098.745
Overlopende passiva	1.430.897	1.543.859
Totaal kortlopende schulden < 1 jaar	3.739.161	3.642.604
TOTAAL PASSIVA	12.548.488	11.662.106

Geconsolideerde staat van baten en lasten

	Realisatie 2022 €	Realisatie 2021 €
Opbrengsten	5.340.337	2.529.569
Bijdragen	14.964.264	15.375.050
Som der baten	20.304.601	17.904.619
Af: Kostprijs van de omzet	14.078.971	11.527.907
Bruto omzetresultaat	6.225.630	6.376.712
Beheerlasten personeel	1.683.168	1.223.789
Beheerlasten materieel	4.057.530	2.908.607
Som der lasten	5.740.698	4.132.396
Netto omzetresultaat	484.932	2.244.316
Financiële baten en lasten	-/- 739	-/- 1.278
Exploitatiesaldo voor belastingen	506.687	2.243.038
Bijzondere baten en lasten	-	-
Vennootschapsbelasting	-	-
Exploitatiesaldo na belastingen	484.193	2.243.038

Geconsolideerd kasstroomoverzicht

(volgens de indirecte methode)

	Realisatie 2022	Realisatie 2021
	€	€
Kasstroom uit operationele activiteiten		
Exploitatiesaldo	484.193	2.243.038
Aanpassen voor:		
Afschrijvingen immateriële vaste activa	3.628	4.232
Afschrijvingen materiële vaste activa	346.403	351.308
Mutatie voorzieningen	297.808	395.939
Bruto kasstroom uit operationele activiteiten	647.839	751.479
Mutaties voorraden	-/- 5.452	-/- 14.258
Mutatie vorderingen en overlopende activa	-/- 144.727	-/- 597.271
Mutatie kortlopende schulden en overlopende passiva	96.557	-/- 12.089
Netto kasstroom uit operationele activiteiten	-/- 53.622	-/- 623.618
Investeringen in immateriële vaste activa	-	-
Desinvesteringen in immateriële vaste activa	-	-
Investeringen in materiële vaste activa	-/- 572.247	-/- 328.944
Desinvesteringen in materiële vaste activa	80.143	-
Investeringen in financiële vaste activa	-	-/- 300
Desinvesteringen in financiële vaste activa	-	-
Kasstroom uit investeringsactiviteiten	-/- 492.104	-/- 329.244
Bestemmingsreserve voorziening deelneming	34.794	55.645
Ontvangsten uit langlopende schulden	-	-
Aflossing uit langlopende schulden	-/- 26.970	-/- 27.912
Kasstroom uit financieringsactiviteiten	7.824	-/- 27.733
Mutatie liquide middelen	594.130	2.069.388
Liquide middelen einde boekjaar	8.924.629	8.330.499
Liquide middelen begin boekjaar	8.330.499	6.261.111
Mutatie liquide middelen	594.130	2.069.388

Toelichting op de geconsolideerde balans en staat van baten en lasten

Algemeen

De grondslagen van waardering en resultaatbepaling voor de geconsolideerde jaarrekening zijn gelijk aan de grondslagen die worden vermeld in de toelichting op de balans en staat van baten en lasten van de enkelvoudige jaarrekening van de stichting, tenzij hierna anders vermeld.

Vanwege het belang van de enkelvoudige jaarrekening voor de belangrijkste gebruikers van de jaarrekening van Stichting Het Nationale Theater, te weten het bestuur, toezichthouders en subsidiënten is ervoor gekozen om, in afwijking van de gangbare volgorde, eerst de enkelvoudige jaarrekening inclusief toelichtingen op te nemen en vervolgens de geconsolideerde jaarrekening. Om enkelvoudig het inzicht in de 100% deelneming in Hocarest bv te vergroten is in de toelichting op de staat van baten en lasten het resultaat van de deelneming uitgebreider toegelicht.

De voorraden van Hocarest bv zijn gewaardeerd tegen meest recente inkoopwaarde. Met betrekking tot de vaste activa worden dezelfde grondslagen gehanteerd als bij Het Nationale Theater.

Het resultaat van de vennootschap is verder gespecificeerd bij de toelichting op het resultaat deelneming.

Eigen vermogen

Het geconsolideerde eigen vermogen wijkt af van het enkelvoudig eigen vermogen als gevolg van een verschil in waardering van de deelneming in Hocarest bv ten opzichte van het eigen vermogen van Hocarest bv.

Overige gegevens

Bijlage 1: Staat van baten en lasten per subsidiestroom

	Programmering KS-TahS realisatie 2022 €	Programmering Zaal 3 realisatie 2022 €	Productie HNT realisatie 2022 €	Productie HNTJONG realisatie 2022 €
A. OPBRENGSTEN				
A1 Publieksinkomsten	1.679.079	66.056	1.060.293	236.534
A2 Sponsorinkomsten	37.867	861	39.588	7.746
A3 Overige directe inkomsten	-	-	70.000	117.290
A4 Diverse inkomsten	329.327	16.814	344.295	67.362
A5 Bijdragen uit private middelen	240.316	5.462	251.239	231.920
	2.286.589	89.193	1.765.415	660.852
B. SUBSIDIES				
B1 Ministerie OCW	376.464	8.556	3.552.877	1.005.388
B2 Gemeente Den Haag	5.399.673	112.136	3.756.823	521.002
B3 Overige subsidies	163.474	6.026	43.361	18.484
	5.939.611	126.718	7.353.061	1.544.874
TOTAAL BATEN	8.226.200	215.911	9.118.476	2.205.726
C. BEHEERLASTEN				
C1 Beheerlasten personeel	581.440	13.215	607.867	118.932
C2 Huisvestingskosten	2.214.924	58.072	725.779	142.001
C3 Bureaukosten	286.611	6.516	299.641	58.624
C4 Algemene publiciteitskosten	120.009	2.727	125.466	24.547
	3.202.984	80.530	1.758.753	344.104
D. ACTIVITEITENLASTEN				
D1 Activiteitenlasten personeel	2.708.807	77.689	5.866.472	1.289.458
D2 Uitvoeringskosten productie	-	-	1.405.293	493.231
D3 Uitvoeringskosten programmering	1.730.815	72.117	-	-
D4 Uitvoeringskosten educatie	216.987	4.933	226.844	44.383
	4.656.609	154.739	7.498.609	1.827.072
TOTAAL LASTEN	7.859.593	235.269	9.257.362	2.171.176
Rentebaten- en lasten				
Rentebaten	1.854	42	1.939	379
Rentelasten	325	7	340	67
	1.529	35	1.599	312
Bijzondere baten en lasten				
Resultaat en gift Hocarest bv	100.234	2.278	104.791	20.502
EXPLOITATIERESULTAAT	468.370	-/- 17.045	-/- 32.496	55.364

De toerekening van de opbrengsten en kostenverdeling van de staat van baten en lasten over de vier subsidiestromen, Programmering HNT, Programmering Zaal 3, Productie HNT en Productie HNTjong vindt zoveel mogelijk direct plaats.

Waar opbrengsten of lasten een gemengd karakter hebben is de verdeling bepaald aan de hand van verdeelsleutels. Verdeelsleutels zijn bepaald op basis van de verhouding in subsidieopbrengst per subsidiestroom of de verhouding tussen activiteitenlasten.

Bijlage 2: Categoriele exploitatierekening HNT Productie (Model 11b OCW)

(na verwerking voorstel resultaatbestemming)

		Realisatie 2022	Begroot 2022	Realisatie 2021
		€	€	€
BATEN				
Eigen inkomsten				
1	Publieksinkomsten binnenland (2+3+4+5)	1.060.293	759.000	379.044
2	<i>Recette</i>	-	637.000	-
3	<i>Uitkoop</i>	54.358	-	22.782
4	<i>Partage</i>	790.339	-	162.543
5	<i>Overige publieksinkomsten</i>	215.596	122.000	193.719
6	Publieksinkomsten buitenland	-	-	-
7	Totale Publieksinkomsten (1+6)	1.060.293	759.000	379.044
8	Sponsorinkomsten	39.588	30.000	23.024
9	Vergoedingen coproductent	70.000	22.000	97.318
10	Overige directe inkomsten	-	-	-
11	Totaal overige directe inkomsten (8+9+10)	109.588	52.000	120.342
12	Totaal directe inkomsten (7+11)	1.169.881	811.000	499.386
13	Indirecte inkomsten	344.295	211.000	259.418
14	Private middelen - particulieren incl. vriendenverenigingen	67.157	164.000	99.731
15	Private middelen – bedrijven	-	-	-
16	Private middelen - private fondsen	184.082	-	70.254
17	Private middelen - goede doelenloterijen	-	-	-
18	Totale bijdragen uit private middelen (14+15+16+17)	595.534	375.000	429.403
19	Totaal eigen inkomsten (12+13+18)	1.765.415	1.186.000	928.789
20	Baten in natura	-	-	-
Subsidies				
21	Totaal structureel OCW	3.552.877	3.046.000	3.801.747
22	Totaal structureel provincie	-	-	-
23	Totaal structureel gemeente	3.756.823	3.594.000	3.688.946
24	Totaal structureel publieke subsidie overig	43.361	-	69.654
25	Totaal structurele subsidies (21+22+23+24)	7.353.061	6.640.000	7.560.347
26	Incidentele publieke subsidies	-	-	-
27	Totaal subsidies (25+26)	7.353.061	6.640.000	7.560.347
TOTALE BATEN (19+20+27)		9.118.476	7.826.000	8.489.136
Eigen inkomstenpercentage (19/27)		24%	18%	12%

		Realisatie 2022	Begroot 2022	Realisatie 2021
		€	€	€
LASTEN				
1	Beheerlasten materieel	1.046.095	880.000	954.422
2	Beheerlasten personeel	607.867	681.000	567.542
3	Beheerlasten totaal (1+2)	1.653.962	1.561.000	1.521.964
4	Activiteitenlasten materieel	1.632.137	1.823.000	1.164.726
5	Activiteitenlasten personeel	5.866.472	5.522.900	5.029.038
6	Activiteitenlasten totaal (4+5)	7.498.609	7.345.900	6.193.764
	TOTALE LASTEN (3+6)	9.152.571	8.906.900	7.715.728
7	Saldo uit gewone bedrijfsvoering	-/- 34.095	-/- 1.080.900	773.408
8	Saldo rentebaten/ -lasten	1.599	-/- 6.000	1.212
	EXPLOITATIERESULTAAT (7+8)	-/- 32.496	-/- 1.086.900	774.620

Bijlage 3: Categoriele exploitatierekening HNTjong Productie (Model 11b OCW)

(na verwerking voorstel resultaatbestemming)

		Realisatie 2022	Begroot 2022	Realisatie 2021
		€	€	€
BATEN				
Eigen inkomsten				
1	Publieksinkomsten binnenland (2+3+4+5)	235.019	186.000	236.983
2	<i>Recette</i>	-	158.000	31.760
3	<i>Uitkoop</i>	94.568	158.000	31.496
4	<i>Partage</i>	98.269	-	68.216
5	<i>Overige publieksinkomsten</i>	42.182	-/- 130.000	105.511
6	Publieksinkomsten buitenland	1.515	-	-
7	Totale Publieksinkomsten (1+6)	236.534	186.000	236.983
8	Sponsorinkomsten	7.746	7.000	4.505
9	Vergoedingen coproducent	117.290	22.000	152.759
10	Overige directe inkomsten	-	-	-
11	Totaal overige directe inkomsten (8+9+10)	125.036	29.000	157.264
12	Totaal directe inkomsten (7+11)	361.570	215.000	394.247
13	Indirecte inkomsten	67.362	48.000	50.756
14	Private middelen - particulieren incl. vriendenverenigingen	13.140	97.000	19.512
15	Private middelen – bedrijven	-	-	-
16	Private middelen - private fondsen	218.780	-	111.980
17	Private middelen - goede doelenloterijen	-	-	-
18	Totale bijdragen uit private middelen (14+15+16+17)	231.920	97.000	131.492
19	Totaal eigen inkomsten (12+13+18)	660.852	360.000	576.495
20	Baten in natura	-	-	-
Subsidies				
21	Totaal structureel OCW	1.005.388	895.000	1.042.977
22	Totaal structureel provincie	-	-	-
23	Totaal structureel gemeente	521.002	640.000	511.589
24	Totaal structureel publieke subsidie overig	18.484	-	43.139
25	Totaal structurele subsidies (21+22+23+24)	1.544.874	1.535.000	1.597.705
26	Incidentele publieke subsidies	-	-	-
27	Totaal subsidies (25+26)	1.544.874	1.535.000	1.597.705
TOTALE BATEN (19+20+27)		2.205.726	1.895.000	2.174.200
Eigen inkomstenpercentage (19/27)		43%	23%	36%

		Realisatie 2022	Begroot 2022	Realisatie 2021
		€	€	€
LASTEN				
1	Beheerlasten materieel	204.670	203.000	186.734
2	Beheerlasten personeel	118.932	152.000	111.045
3	Beheerlasten totaal (1+2)	323.602	355.000	297.779
4	Activiteitenlasten materieel	493.231	615.000	434.334
5	Activiteitenlasten personeel	1.333.841	1.491.000	1.284.422
6	Activiteitenlasten totaal (4+5)	1.827.072	2.106.000	1.718.756
	TOTALE LASTEN (3+6)	2.150.674	2.461.000	2.016.635
7	Saldo uit gewone bedrijfsvoering	55.052	-/- 566.000	157.665
8	Saldo rentebaten/ -lasten	312	-/- 1.000	237
	EXPLOITATIERESULTAAT (7+8)	55.364	-/- 567.000	157.902

Bijlage 4: Prestatiegegevens gemeente Den Haag en Ministerie OCW

Prestatiegegevens Podia gemeente Den Haag

PROGRAMMERING TOTAAL (incl. huisgezelschap, maar excl. festivals, programmering en activiteiten op basis van verhuur, cultuurparticipatie en cultuureducatie)

	Eenheid	Raming 2022	Realisatie 2022
verschillende producties	aantal	300	310
waarvan internationale programmering	aantal	-	17
voorstellingen / optredens / concerten	aantal	600	584
waarvan internationale programmering	aantal	-	24
Bezoekers totaal	aantal	99.800	85.553
waarvan betalende bezoekers	aantal	90.425	79.643
waarvan niet-betalende bezoekers	aantal	8.800	5.375
waarvan bezoekers met 'Ooievaarspas'	aantal	575	515

Waarvan door huisgezelschappen

Het Nationale Theater en HNTjong

	Eenheid	Raming 2022	Realisatie 2022
voorstellingen / concerten	aantal	104	84
bezoekers	aantal	27.600	18.518

Onderverdeling programmering naar zaal

ZAAL 1 - THEATER AAN HET SPUI

	Eenheid	Raming 2022	Realisatie 2022
voorstellingen / concerten	aantal	70	98
bezoekers	aantal	7.500	13.987
zaalcapaciteit	aantal	200	200

ZAAL 2 - THEATER AAN HET SPUI

voorstellingen / concerten	aantal	100	69
bezoekers	aantal	7.500	5.538
zaalcapaciteit	aantal	120	120

ZAAL 3 (De Constant Rebecqueplein)

voorstellingen / concerten	aantal	70	111
bezoekers	aantal	3.000	5.199
zaalcapaciteit	aantal	74	74

GROTE ZAAL KONINKLIJKE SCHOUWBURG

voorstellingen / concerten	aantal	200	158
bezoekers	aantal	75.000	54.386
zaalcapaciteit	aantal	625	625

HET PARADIJS KONINKLIJKE SCHOUWBURG

voorstellingen / concerten	aantal	90	54
bezoekers	aantal	3.800	2.924
zaalcapaciteit	aantal	60	60

	Eenheid	Raming 2022	Realisatie 2022
DE STUDIO'S			
voorstellingen / concerten	aantal	0	1
bezoekers	aantal	0	73
zaalcapaciteit	aantal	0	150

OVERIGE LOCATIES

voorstellingen / concerten	aantal	70	93
bezoekers	aantal	3.000	3.426
zaalcapaciteit	aantal	Divers	Divers

NB: Voor alle zaalcapaciteiten geldt: deze zijn afhankelijk van de soort productie en de keuze van bespeling.

Onderverdeling programmering naar genre

	Eenheid	Raming 2022	Realisatie 2022
Klassieke Muziek			
concerten / voorstellingen	aantal	2	2
waarvan internationale programmering	aantal	0	0
bezoekers	aantal	235	65

Muziektheater

concerten / voorstellingen	aantal	45	21
waarvan internationale programmering	Aantal	0	1
bezoekers	aantal	6.900	2.301

Nieuwe Muziek

concerten / voorstellingen	aantal	3	0
waarvan internationale programmering	aantal	0	0
bezoekers	aantal	390	0

Popmuziek

concerten / voorstellingen	aantal	5	10
waarvan internationale programmering	aantal	0	2
bezoekers	aantal	1.110	2.362

Theater

concerten / voorstellingen	aantal	300	404
waarvan internationale programmering	aantal	0	18
bezoekers	aantal	58.565	43.216

Jeugdtheater

concerten / voorstellingen	aantal	155	45
waarvan internationale programmering	aantal	0	1
bezoekers	aantal	14.350	9.127

Cabaret

concerten / voorstellingen	aantal	30	63
waarvan internationale programmering	aantal	0	0
bezoekers	aantal	14.750	22.909

Dans

concerten / voorstellingen	aantal	30	19
waarvan internationale programmering	aantal	0	1
bezoekers	aantal	2.700	3.375

Overig

concerten / voorstellingen	aantal	30	20
waarvan internationale programmering	aantal	0	1
bezoekers	aantal	800	2.178

Paradevoorstellingen

voorstellingen	aantal	49	46
bezoekers	aantal	6.700	2.759

FESTIVALS

festivaldagen	aantal	50	18
voorstellingen / optredens / concerten	aantal	25	85
waarvan internationale programmering	aantal	0	0
podia/locaties	aantal	10	15
bezoekers	aantal	15.700	5.897

VERHUUR

Culturele programmering op basis van verhuur

voorstellingen	aantal	n.v.t.	7
bezoekers	aantal	7.500	2.843

Commerciële activiteiten op basis van verhuur

activiteiten	aantal	n.v.t.	68
bezoekers	aantal	7.500	9.707

Prestatiegegevens Gezelschap HNT gemeente Den Haag

PRODUCTIES / CONCERTEN / VOORSTELLINGEN (excl. Festivals, Cultuurparticipatie en Cultuureducatie)

	Eenheid	Raming 2022	Realisatie 2022
producties			
nieuwe producties	aantal	6	7
producties in reprise	aantal	1	8
concerten / voorstellingen in Den Haag			
concerten / voorstellingen	aantal	70	70
bezoekers totaal in Den Haag	aantal	20.200	14.805
concerten/ voorstellingen in de rest van Nederland			
concerten/ voorstellingen	aantal	120	151
bezoekers	aantal	32.600	33.147
concerten/ voorstellingen online			
concerten/ voorstellingen	aantal	0	5
bezoekers	aantal	0	2.080
TOTALEN			
totaal aantal concerten / voorstellingen	aantal	300	226
totaal aantal bezoekers	aantal	98.500	50.032

CULTUUREDUCATIE

Schoolvoorstellingen

	Eenheid	Raming 2022	Realisatie 2022
aantal schoolvoorstellingen	aantal	10	63
aantal bezoekende leerlingen schoolvoorstellingen	aantal	900	9.140

Lessen / activiteiten

lessen / activiteiten primair onderwijs	aantal	115	153
lessen / activiteiten primair onderwijs Haagse scholen	aantal	100	136
deelnemende leerlingen primair onderwijs	aantal	3.250	8.794
deelnemende leerlingen primair onderwijs Haagse scholen	aantal	2.750	8.439
lessen / activiteiten voortgezet onderwijs	aantal	450	686
lessen / activiteiten voortgezet onderwijs in Den Haag	aantal	350	642
deelnemende leerlingen voortgezet onderwijs	aantal	12.000	18.883
deelnemende leerlingen voortgezet onderwijs in Den Haag	aantal	9.000	16.795
lessen / activiteiten MBO/HO	aantal	65	39
lessen / activiteiten MBO/HO in Den Haag	aantal	25	19
deelnemende leerlingen MBO/HO	aantal	550	1.470
deelnemende leerlingen MBO/HO in Den Haag	aantal	250	1.123
overige en niet schoolgebonden activiteiten	aantal	-	326
Deelnemers overige en niet schoolgebonden activiteiten	aantal	-	17.055

Prestatiegegevens Gezelschap HNTjong gemeente Den Haag

PRODUCTIES / CONCERTEN / VOORSTELLINGEN (excl. Festivals, Cultuurparticipatie en Cultuureducatie)

	Eenheid	Raming 2022	Realisatie 2022
producties			
nieuwe producties	aantal	4	5
producties in reprise	aantal	1	4
voorstellingen in Den Haag			
concerten / voorstellingen	aantal	37	14
bezoekers totaal in Den Haag	aantal	6.700	3.713
voorstellingen in de rest van Nederland			
concerten / voorstellingen	aantal	43	54
bezoekers	aantal	8.800	11.635
concerten/ voorstellingen online			
concerten/ voorstellingen	aantal	0	1
bezoekers	aantal	0	146
TOTALEN			
totaal aantal concerten / voorstellingen	aantal	80	70
totaal aantal bezoekers	aantal	15.500	15.494

CULTUUREDUCATIE

Schoolvoorstellingen

	Eenheid	Raming 2022	Realisatie 2022
schoolvoorstellingen	aantal	100	100
schoolvoorstellingen in Den Haag	aantal	80	65
aantal bezoekende leerlingen schoolvoorstellingen	aantal	6.300	5.478
aantal bezoekende leerlingen schoolvoorstellingen in Den Haag	aantal	5.000	2.960

Lessen / activiteiten

lessen / activiteiten primair onderwijs	aantal	70	23
deelnemende leerlingen primair onderwijs	aantal	4.550	1.017
lessen / activiteiten voortgezet onderwijs	aantal	40	42
deelnemende leerlingen voortgezet onderwijs	aantal	2.600	2.546
overige en niet schoolgebonden activiteiten	aantal	-	87
Deelnemers overige en niet schoolgebonden activiteiten	aantal	-	6.991

Prestatiegegevens gezelschappen Ministerie OCW

Geaggregeerd overzicht prestatieverantwoording

	2022	2021	2022	2021
	Het Nationale Theater	Het Nationale Theater	HNTjong	HNTjong
Producties				
nieuwe Productie	3	11	3	3
reprise Productie	7	3	3	7
nieuwe Coproductie	4	3	2	1
reprise Coproductie	1	1	1	-
Totaal aantal producties	15	18	9	11
Aantal producties verdeeld over de drie circuits (groot, midden en klein)				
grote zaal (>400 stoelen)	8	5	2	1
midden en klein (< 400 stoelen)	6	7	5	8
online	1	6	2	2
Totaal aantal producties	15	18	9	11
UITVOERINGEN				
Aantal openbare voorstellingen				
regulier	226	108	70	36
Schoolvoorstellingen				
waarvan PO schoolvoorstellingen	-	-	72	53
waarvan VO schoolvoorstellingen	-	-	28	163
totaal aantal schoolvoorstellingen	-	-	100	216
Totaal aantal voorstellingen (openbaar en school)	226	108	186	252
UITVOERINGEN				
Aantal openbare voorstellingen				
aantal reguliere voorstellingen standplaats	70	56	14	9
aantal reguliere voorstellingen buiten standplaats (in NL)	151	51	54	27
aantal reguliere voorstellingen buitenland	-	-	1	-
aantal reguliere voorstellingen online	1	1	1	-
Totaal	226	108	70	36
BEZOEKEN				
Aantal bezoeken aan openbare voorstellingen				
bezoeken reguliere voorstellingen standplaats	14.805	10.071	3.713	2.753
bezoeken reguliere voorstellingen buiten standplaats (in NL)	33.147	12.407	11.533	9.522
bezoeken reguliere voorstellingen buitenland	-	-	102	-
bezoeken reguliere voorstellingen online	2.080	114	146	-
Totaal	50.032	22.592	15.494	12.275

	2022	2021	2022	2021
	Het Nationale Theater	Het Nationale Theater	HNTjong	HNTjong
Totaal aantal bezoeken aan openbare voorstellingen	50.032	22.592	15.494	12.275
waarvan betalend	42.724	19.050	13.600	10.590
waarvan niet betalend	7.308	3.542	1.894	1.685
Bezoeken aan Schoolvoorstellingen				
waarvan PO schoolvoorstellingen	-	-	3.462	4.142
waarvan VO schoolvoorstellingen	-	-	2.016	2.873
Totaal aantal bezoeken aan schoolvoorstellingen	-	-	5.478	7.015
Totaal aantal bezoeken aan voorstellingen (openbaar en school)	50.032	22.592	20.972	19.290
OVERIGE ACTIVITEITEN				
school gebonden activiteiten	878	887	65	531
openbare activiteiten	326	49	87	3
Totaal	1.204	936	152	534
deelnemers school gebonden activiteiten	29.147	17.525	3.563	17.882
deelnemers openbare activiteiten	17.055	382.112	6.991	9.021
Totaal	46.202	399.637	10.554	26.903
bezoekers website	914.610	527.977		
aantal unieke bezoekers website	574.718	327.037		

Bijlage 5: Overzicht overige subsidies

Naast de reguliere subsidie zijn van de gemeente Den Haag de onderstaande projectsubsidies ontvangen in 2022:

Kenmerk	Datum	Ten behoeve van	Bedrag
			€
ABBA/VL/30634	13-07-2020	Spuiplein programmering 2020	15.000
2021129-28476	15-02-2022	Fysieke aanpassingen HNT	25.000
20220530-54910	04-10-2022	Queer planet	10.000
20220930-98604	09-11-2022	Tijd zal ons leren	49.500
			99.500

Hieronder volgen per project het uitgavenoverzicht en een korte beschrijving van het project. De uitgebreide kwalitatieve toelichting wordt, zoals gebruikelijk, separaat verzonden aan de gemeente.

Programmering Spuiplein (ABBA/VL/30634):

Voor de coördinatie van de programmering en de realisatie van een aantal activiteiten op het Spuiplein is in 2020 € 15.000,- ontvangen. Vanwege corona konden niet alle geplande activiteiten doorgang vinden. Een deel van het budget, € 8.000,- is daarom niet uitgegeven. De gemeente heeft toestemming gegeven om het resterende bedrag mee te mogen nemen naar 2021. Aangezien door de coronamaatregelen de Spuiplein programmering geen doorgang heeft gevonden, is op 14 november 2022 verzocht dit bedrag naar 2023 door te mogen schuiven.

Overzicht van de uitgaven:

Programmering Spuiplein 2020	Bedrag
	€
Coördinatie (2020)	5.000
Producent (2020)	2.000
Totaal lasten	7.000
Verzoek tot verlenging project	8.000

Fysieke aanpassingen HNT (202112-28476)

In de zomer van 2022 is fase I van het project restyling voorhuis KS afgerond. Onderdeel van de herinrichting was het verbeteren van de fysieke en sociale toegankelijkheid voor onze bezoekers met een beperking. Dit betreft verbetering aan signing, routing, servicebalies en horeca-uitgiftepunten.

Hieronder een overzicht van de uitgaven (naar kostensoort):

HNT – Fysieke aanpassingen HNT 2022	Bedrag
	€
Fysieke toegang/prikkelarm bezoek	87.490
Gastvrij onthaal voor iedereen	130.010
Totaal lasten	217.500
Af: Overige fondsen	-/- 192.500
	25.000
Subsidie	-/- 25.000
	-

Queer planet (20220530-54910):

Zowel in de productie *Queer planet* als in de randprogrammering bij deze productie is ingezet op vergroting van de veiligheid, sociale acceptatie en zichtbaarheid van met name biculturele queer jongeren, transgenders, queer vluchtelingen en queer ouderen. Dit project is uitgevoerd in het najaar 2022 en heeft via vrije- en schoolvoorstellingen 7.650 bezoekers bereikt.

Hieronder een overzicht van de uitgaven (naar kostensoort):

HNTJong - Queer planet 2022	Bedrag
	€
Personele lasten	188.431
Vorbereidingskosten	54.900
Uitvoeringslasten	43.786
Educatiekosten	26.163
Totaal lasten	313.280
Af: Recettes	-/- 89.662
Bijdragen private fondsen	-/- 30.000
	-/- 119.662
	193.619
Subsidie	-/- 10.000
	183.619

Tijd zal ons leren (20220930-98604):

Het project *Tijd zal ons leren* is gericht op het Haags koloniaal- en slavernijverleden. In dit kader zullen vijf theatrale lessen over ons gezamenlijk slavernijverleden worden gemaakt. In de subsidiebeschikking d.d 09-11-2022 is opgenomen dat de subsidie verleend is voor 2022 echter het project loopt in 2023. Dit is in overleg met de gemeente besproken en bevestigd echter er is geen formele schriftelijke bevestiging van deze inhoudelijke aanpassing.

Wij verzoeken hierbij derhalve om toestemming om deze subsidietoekenning te mogen doorschuiven naar 2023.

Hieronder een overzicht van de uitgaven (naar kostensoort):

Educatie – Tijd zal ons leren 2022	Bedrag
	€
Personele lasten	-
Uitvoeringslasten	-
	-
Subsidie	-/- 49.500
	-/- 49.500

Bijlage 6: Overzicht Theater Inclusief (10 september 2018 – 1 januari 2023)

Jaar 4: 2022

In 2022 ging TheaterInclusief haar vierde jaar in. Deze verlenging van het 3 jarige stimuleringsprogramma was mogelijk omdat door de beperkingen opgelegd door de overheid in voorgaande jaren niet alle plannen zijn uitgevoerd, vooral op de P van Publiek en Programmering. In het laatste jaar is besloten de ingeslagen weg van het jaar 2021 voort te zetten. De P van Personeel bleef een belangrijk speerpunt voor het programma van TheaterInclusief, zeker ook om er voor zorg te dragen dat de investering duurzaam is en de kennis over D&I thematieken geborgd is. In het laatste jaar stond ook de P van programmering centraal. De ambitie om onder de partners gezamenlijk te programmeren en daarmee nieuwe doelgroepen te bereiken en te trekken is altijd blijven bestaan. Eind 2021 werd duidelijk dat er in 2022 weer in de zalen geprogrammeerd kon worden, hier hebben we dan ook gebruik van gemaakt.

In 2021 zijn we gestart met het organiseren van spreekuren, omdat er een behoefte onder de partners was om laagdrempelig en inhoudelijk gevoed te worden op D&I thema's, maar ook een platform te hebben om vragen te stellen. Ook dit jaar hebben we weer vier spreekuren georganiseerd. We zijn gestart in 2022 met een vervolgssessie op het spreekuur van december 2021, over micro-agressie, waarbij we 17 aanmeldingen hadden. Spreker Sannah de Jong, werkzaam bij SKVR, gaf meer verdieping over het onderwerp en we gingen dieper in op vragen als: hoe herken je microagressie? Wat doet het met iemand? En natuurlijk het belangrijkste: wat kun je eraan doen als het jou of je collega overkomt? Daarna vond er een sessie plaats met Mitchell Esajas, voorzitter en medeoprichter New Urban Collective. Tijdens dit spreekuur heeft Mitchell een lezing verzorgd over het belang van het tonen en laten horen van diverse verhalen. Hij heeft ons meegenomen op reis in theaterwereld en de uitsluiting, discriminatie en racisme die ook in deze sector plaatsvindt. Als oprichter van The Black Archives vroegen we hem naar zijn mening over het laten horen van verschillende geluiden in de sector. Vragen die hierbij centraal stonden, zijn: Hoe bied je een podium aan verschillende verhalen en hoe zorg je ervoor dat dit ook op inclusieve wijze gebeurt? De derde sessie van dit jaar vond plaats in september 2022. We nodigden hiervoor spreker Danny Sanders uit die The Inclusion Studio heeft opgericht en zich daarmee inzet voor vele inclusie- en diversiteitsvraagstukken. Met hem hebben we gekeken naar inclusieve communicatie-uitingen. We hebben aan de hand van voorbeelden samen met de 13 deelnemers gericht gekeken naar uitingen van onze partners. Hierbij speelden vragen op als: met welke feestdagen communiceer je wel en welke niet?, hoe reageer je op (politieke) bewegingen en globale gebeurtenissen? Het laatste spreekuur stond in het teken van het onderzoeksrapport door de Boekman Stichting, Maxime Verhaeren gaf een presentatie over de onderzoeksresultaten waarop vervolgens een gesprek werd gevoerd over hoe we er voor kunnen zorgdragen dat de partners de aanbevelingen hoog op de agenda houden. We kregen veel positieve reacties terug op deze edities, waaronder: *"Inspirerende sessie mede door de presentatie van Sannah"*; *"De interactie tussen theaters is erg waardevol."* Daarnaast hebben we gewerkt aan het versterken van de samenwerking tussen de partners en het verbinden van partners en initiatieven. We hebben ook partners voorzien van op maat advies.

We hebben in samenwerking met de Academie voor Cultuurmanagement een training inclusief Leiderschap aan onze partners aangeboden. Deze training spitst zich toe op directie en MT. Het is een intense tweedaagse training die handvaten biedt om inclusief en dienend leiding te geven aan een cultuurinstelling. Deze training werd zeer gewaardeerd onder de partners. Er werden methodes gedeeld die de deelnemers kunnen gebruiken om hun medewerkers beter te kunnen begrijpen en er werd aandacht besteed aan Multicultureel Vakmanschap. Vervolgens werd er uitgebreid stilgestaan bij omgangsvormen en ook hier werden handreikingen gegeven over hoe om te gaan met ongewenste situaties op de werkvloer. Dit was voor de deelnemers erg bruikbaar en de kennis die ze opdeden bij deze sessies konden ze direct toepassen in hun organisaties.

De laatste sessie op 16 november ging vooral over het implementeren van het geleerde van de vorige sessies. Daarbij gingen we in op hoe het geleerde in de dagelijkse processen kan worden meegenomen en uitgevoerd. Ook stonden we stil bij de vraag waarom we een inclusieve organisatie willen. Ook deze editie was een succes en de deelnemers konden de geleerde methodes direct uitvoeren in hun organisaties.

Dit jaar hebben we ook een drietal programmeursbijeenkomsten georganiseerd, waarbij we samen met de aangesloten programmeurs gekeken hebben naar welke programmering in het voorjaar/zomer 2022 geschikt is voor een gezamenlijke aanpak rondom de contextprogrammering. De belangrijkste voorwaarde is dat de programmering kansen moet bieden voor het aantrekken van nieuw en divers publiek. Er is door de programmeurs gekozen voor de voorstelling *Witchhunt* van NNT en Club Guy&Roni en de contextprogrammering A NITE with Babaddaar. De samenwerking tussen A Nite With Babaddaar en Theater Inclusief wierp z'n vruchten af. TheaterInclusief heeft in samenwerking met Ahmad Abdulwahab een sessie georganiseerd over Publiekswerking, hierbij waren programmeurs, publiekswerkers en educatiemedewerkers aanwezig. Ahmad is een gepassioneerd publiekswerker met expertise op het aantrekken van nieuwe doelgroepen verbonden aan het NNT. Er hebben 6

partners deelgenomen en 1 theater die officieel geen partner is, heeft zich bij ons gemeld voor deelname. Na de sessie heeft Ahmad nauw samengewerkt met de partners en geadviseerd en meegeholpen in het trekken van nieuw publiek.

A Nite With Babaddaar heeft hierdoor ook voor NNT nieuwe partners kunnen aantrekken. Daarnaast waren de partners door het stimuleringsprogramma erg enthousiast in het aangaan van de uitdaging om meer publiek te werven met een migratieachtergrond en de ondersteuning hierbij vanuit een ervaren publiekswerker.

We werken naast deze activiteiten samen met de Boekmanstichting verder aan het onderzoek dat we in 2020 hebben opgezet. In het najaar 2021 zijn naar de 19 partners enquêtevragen verstuurd en is er een start gemaakt met de diepte-interviews met de partners die in 2021 en 2022 hebben plaatsgevonden. Van deze interviews zijn korte verslagen gemaakt die tussentijds zijn gedeeld met de partners naast het onderzoeksrapport dat is opgeleverd in oktober 2022. Deze deelanalyses zijn gepubliceerd op de website van de Boekmanstichting evenals het onderzoeksrapport.

Daarnaast stuurden wij in het kader van kennisuitwisseling de deelanalyses aan de partners. Op deze manier bleven ze op de hoogte van wat er bij elkaar speelde, lieten we *best practices* zien of zagen de partners waar anderen tegenaan liepen. Dit werkte inspirerend voor alle partners en de deelanalyses werden dan ook met enthousiasme ontvangen. De eindanalyse reflecteert op de ontwikkeling die de partners tijdens het Theater Inclusief traject hebben doorgemaakt. Er is gekeken naar de in 2019 ingevulde toolkits en samen met de informatie die is opgehaald uit de enquêtes, het diepte-interview en het beleidsplan voor de huidige Kunstenplan periode (2021-2024), vormt dit een overkoepelende blik op de ontwikkeling binnen de aangesloten organisaties.

Het laatste spreekuur bij TheaterInclusief werd verzorgd Maxime Verhaeren van de Boekmanstichting. We hebben op deze manier onder alle medewerkers van onze partners aandacht besteed aan het uitgebrachte onderzoek over TheaterInclusief.

Het batig saldo willen we na overeenstemming met de partners, het Ministerie OCW en de fondsen reserveren voor een project dat de doelen van TheaterInclusief verder zal realiseren.

Theater inclusief 2018/2022

Theater inclusief 2018/2022	Begroting 2018/2021	Realisatie 2018	Realisatie 2019	Realisatie 2020	Realisatie 2021	Realisatie 2022	
	€	€	€	€	€	€	
Bijeenkomsten	162.515	22.806	27.618	9.801	8.408	9.140,88	
Marketing en Communicatie	382.885	1.100	97.919	96.129	74.219	10.512,98	
Algemene kosten	306.600	38.558	86.951	72.563	88.180	105.055,91	
	852.000	62.464	212.488	178.493	170.807	124.709,77	
Bijdragen Partners	132.000	0	44.000	44.000	44.000	44.000	
st. Doen	210.000	0	70.000	70.000	50.000	0	
VSB fonds	300.000	0	100.000	100.000	50.000	0	
Publieke Bijdrage	210.000	47.914	70.000	70.554	45.001	0	
	852.000	47.914	284.000	284.554	189.001	44.000	
Ministerie OCW	0	3.998	-19.651	-29.146	-5.000	22.179	-27.619
st. Doen	0	3.254	-15.995	-23.723	-4.070	18.053	-22.481
VSB fonds	0	4.282	-21.048	-31.217	-5.355	23.755	-29.582
Partners	0	3.015	-14.817	-21.976	-3.770	16.723	-20.825
Totaal	0	14.550	-71.512	-106.061	-18.194	80.710	-100.507

VSBfonds,
iedereen doet mee

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: de raad van toezicht van Stichting Het Nationale Theater

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2022

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2022 van Stichting Het Nationale Theater te Den Haag gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in dit jaarverslag opgenomen geconsolideerde en enkelvoudige jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Het Nationaal Theater per 31 december 2022 en van het resultaat over 2022 in overeenstemming met de Richtlijn voor de jaarverslaggeving 640 "Organisaties zonder winststreven", het Handboek verantwoording cultuursubsidies instellingen 2021-2024, de Richtlijnen verantwoording subsidies Den Haag 2017 en de bepalingen van en krachtens de Wet normering topinkomens (WNT);
- zijn de verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2022 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in de subsidiebeschikkingen, het Handboek verantwoording cultuursubsidies instellingen 2021-2024 en de Richtlijnen verantwoording subsidies Den Haag 2017;

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2022;
2. de winst- en verliesrekening over 2022; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, de bepalingen in de Richtlijnen verantwoording subsidies Den Haag 2017, het Accountantsprotocol cultuursubsidies instellingen 2021-2024 en het Controleprotocol WNT 2022 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Het Nationale Theater zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met de Regeling Controleprotocol WNT 2022 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, sub j Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- het bestuursverslag inclusief verslag raad van toezicht;
- de overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van RJ 640 en het Handboek verantwoording cultuursubsidies instellingen 2021-2024 is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder bestuursverslag en overige gegevens, in overeenstemming met de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving en het Handboek verantwoording cultuursubsidies instellingen 2021-2024.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met de Richtlijn voor de Jaarverslaggeving 640 'Organisaties zonder winststreven', het Handboek verantwoording cultuursubsidies instellingen 2021-2024, de Richtlijnen verantwoording subsidies Den Haag 2017, en de bepalingen van en krachtens de Wet Normering Topinkomens (WNT).

Het bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balans mutaties, in overeenstemming met de relevante wet- en regelgeving zoals opgenomen in het Handboek verantwoording cultuursubsidies instellingen 2021-2024, Richtlijnen verantwoording subsidies Den Haag 2017 en de Wet Normering Topinkomens (WNT).

In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de stichting in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de stichting te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de stichting.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, de bepalingen van de Handboek verantwoording cultuursubsidies instellingen 2021-2024, Richtlijnen verantwoording subsidies Den Haag 2017, Controleprotocol WNT, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's
 - o dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude,
 - o van het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties, die van materieel belang zijn;
- het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de stichting;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er

gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat de stichting haar continuïteit niet langer kan handhaven;

- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in de jaarrekening verantwoorde baten en laten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Wij communiceren met de raad van toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Den Haag, 22 maart 2023

Share Impact Audit & Assurance B.V.

Was getekend H. Hollander RA